

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Jaroslav Pém DiS.

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA BIOTECHNICKÝCH ÚPRAV KRAJINY

Ochrana krajinného rázu v ochranném pásmu NKP Hora Říp

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Doc. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.

Diplomant: Bc. Jaroslav Pém DiS.

2012

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra biotechnických úpravy krajiny

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pém Jaroslav

Regionální environmentální správa - kombinované Praha

Název práce

Ochrana krajinného rázu v ochranném pásmu NKP Hora Říp

Anglický název

Landscape character protection in the protection zone of Říp Mountain

Cíle práce

Hora Říp s rotundou sv. Jiří je jako památné místo naší historie prohlášena národní kulturní památkou s velkým ochranným pásmem. Říp je také velmi významnou kulturní i přírodní dominantou ovládající poměrně velké území Podřipska. Cílem DP je vyhodnocení krajinného rázu v ochranném pásmu NKP se zaměřením na význam hory pro charakter zdejší krajiny a následné stanovení ochranných opatření k zachování významu Řípu v krajinném rázu regionu. Materiál může být použitelný při rozhodování jak orgánů SPP k možným zásahům v ochranném pásmu NKP, tak orgánů státní ochrany přírody a krajiny z hlediska zásahu do krajinného rázu (preventivní hodnocení) a zachování významu hory Říp v charakteru zdejší krajiny. Závěry DP se mohou promítnout i do různých fází procesů územního plánování, pořizování krajinářských studií či KPÚ (průzkumy a rozbory území).

Metodika

DP bude zpracována formou studie. Literární rešerše bude řešit mj. i obecná témata kulturní krajiny, její ochrany, institut krajinného rázu a jeho hodnocení vč. používaných metodických postupů, kulturní dominanty a jejich význam v obraze krajiny (krajinné scéně). V konkrétní části bude v návaznosti na uvedenou studii podrobně vyhodnoceno území ochranného pásma NKP resp. Podřipska. Podle identifikovaných a klasifikovaných znaků a hodnot krajinného rázu budou navržena obecná ochranná opatření pro jejich zachování, a to zejména z hlediska ochrany významu hory Říp (kulturní dominanty) v krajině (důležitá místa pozorování, uplatnění hory v krajinné scéně...). Grafická příloha bude doplňovat textovou část (fotografie, panoramata), dokládat použité prameny (archivní mapy, tematické mapy) a v digitální podobě prezentovat výsledky hodnocení řešeného území (výkres identifikovaných znaků v prostředí GIS, diagramy viditelnost...). Formálně bude práce vycházet z metodických pokynů pro vypracování DP na Fakultě životního prostředí ČZU.

Harmonogram zpracování

červen 2011 osnova, léto 2011 průzkumy v terénu, listopad 2011 obecná část, únor/březen 2012 konkrétní část, duben 2012 kompletace

Rozsah textové části

60-80 NS

Klíčová slova

krajinný ráz, kulturní krajina, kulturní dominanty, krajinná scéna, hodnocení krajinného rázu

Doporučené zdroje informací

- Kupka, J., Krajiny kulturní a historické. Praha: ČVUT, 2010.
Vorel, I. – Kupka, J. Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení. Praha: ČVUT, 2011.
Löw, J. – Míchal, I., Krajinný ráz. Kostelec n. Černými lesy: Lesnická práce, 2003.
Sklenička, P., Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleničková, 2003.
Semotanová, E., Historická geografie českých zemí. Praha: Historický ústav, 2006.
Vorel, I. et al., Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz, Praha: ČVUT, 2004.
Vorel, I., Krajinný ráz a jeho ochrana, 1. část – Charakter, ráz a identita krajiny, In: Ochrana přírody 9/2006, AOPK ČR, Praha: pp 262-265
Vorel, I., Krajinný ráz a jeho ochrana, 2. část – Proměnlivost krajinného rázu – typické a rozlišující znaky, In: Ochrana přírody 10/2006, AOPK ČR, Praha: pp 301-303
Vorel, I., Krajinný ráz a jeho ochrana, 3. část – Obraz krajiny, In: Ochrana přírody 1/2007, AOPK ČR, Praha: pp 14-17
Vorel, I., Krajinný ráz a jeho ochrana, 4. část – Cíle a limity ochrany krajinného rázu, In: Ochrana přírody 2/2007, AOPK ČR, Praha: pp 16-19
Vorel, I. - Kupka, J., Metoda posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. In: EIA-IPPC-SEA 2/2009: pp 7-14
Recentní literatura k popisu přírodních podmínek území (Demek, Culek, Quitt, Neuhäuslová...)
Regionální literatura, archivní prameny
Další literatura bude stanovena při konzultacích

Vedoucí práce

Kupka Jiří, Ing. arch. Mgr., Ph.D.

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením Doc. Ing. arch. ThLic. Jiřího Kupky, Ph.D., a že jsem uvedl všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpal.

V Praze 30. 4. 2012

.....

Poděkování

Děkuji Doc. Ing. arch. ThLic. Jiřímu Kupkovi, Ph.D. za ochotu vést a koordinovat tuto diplomovou práci, cenné rady a odborné připomínky.

Ing. Michalu Kopřivovi za poskytnutí odborných rad a praktických příkladů při ochraně krajinného rázu.

Ing. Janě Kubrichtové za cenné rady pro práci s GIS.

Zvláštní poděkování směřuji ke své rodině za trpělivost a podporu mého studia.

Motto:

„První Čech, když s Řípu hleděl, Čechům toto předpověděl: Plémě mnou sem přivedené, nikdo odtud nevyžene!“

(Anonym, 1900)

Abstrakt:

Cílem diplomové práce je vyhodnocení krajinného rázu řešeného území, které je definováno ochranným pásmem Národní kulturní památky Hora Říp, se zaměřením na význam této památky pro charakter zdejší krajiny a následné stanovení ochranných opatření k zachování jejího významu v regionu. Region Podřipska je typickou kulturní krajinou s bohatou historií odkazující na počátky osídlení české krajiny.

V konkrétní části diplomové práce, zpracované formou studie, bude podrobně vyhodnocen krajinný ráz řešeného území, a to v rámci diferenciovaných míst krajinného rázu, na základě definování přírodních, kulturních a historických charakteristik a následné identifikace a klasifikace znaků a hodnot krajinného rázu. Na základě vyhodnocení území budou navržena obecná ochranná opatření pro zachování reprezentativních znaků a hodnot krajinného rázu, a to zejména s důrazem na ochranu významu hory Říp, která se uplatňuje jako významná krajinná a kulturní dominanta v krajině Podřipska.

Klíčová slova: krajinný ráz, kulturní krajina, kulturní dominanty, krajinná scéna, hodnocení krajinného rázu

Abstarct:

The aim of the thesis is to evaluate the landscape of the area, which is defined by protective zone of the National Cultural Monument Mountain Říp, focusing on the importance of this monument to the character of the landscape and then determine the protective measures to preserve its importance in the region. Říp region is a typical cultural landscape with a rich history related to the beginnings of settlement in the Czech countryside.

In particular the thesis, prepared by the study will be evaluated in detail the landscape area in question, in the differentiated landscape sites, based on the definition of natural, cultural and historical characteristics and the subsequent identification and classification of characters and values of the landscape. Based on the evaluation will be proposed general protective measures for the conservation of representative character and landscape values, especially with an emphasis on the importance of protecting Říp Mountain, which is applied as a significant landscape and cultural landmark in the landscape Říp.

Key words: landscape scenery, cultural landscape, cultural dominant, landscape scene, evaluation of landscape scenery

Použité zkratky

aj.	a jiné
DO	dotčený orgán
DoKP	dotčený krajinný prostor
DOSS	dotčený orgán státní správy
g.	geomorfologický
GIS	geografický informační systém
char.	charakteristiky
ChaKP	charakteristický krajinný prostor
KR	krajinný ráz
MKR	místo krajinného rázu
např.	například
NPR	národní přírodní rezervace
NPP	národní přírodní památka
odst.	odstavec
ObKR	oblast krajinného rázu
ORP	obec s rozšířenou působností
písm.	písmeno
PR	přírodní rezervace
PP	přírodní památka
resp.	respektive
stavZ	zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění
tj.	to jest
UAP	územně analytické podklady
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZOPK	zákon ČNR č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
ZSPP	zákon ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění

Obsah

1.	Úvod	13
2.	Cíl práce.....	15
3.	Literární rešerše	16
3.1	Krajina.....	16
3.2	Legislativa související s ochranou krajiny	18
3.2.1	Ústavní zákon	18
3.2.2	Zákon o životním prostředí.....	18
3.2.3	Zákon o územním plánování a stavebním řádu	18
3.2.4	Zákon o státní památkové péči	19
3.2.5	Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí.....	19
3.2.6	Zákon o ochraně přírody a krajiny.....	20
3.3	Krajinný ráz	20
3.4	Znaky krajinného rázu	25
3.4.1	Hodnocení krajinného rázu.....	27
3.5	Vymezení řešeného území	29
3.5.1	Obecná charakteristika řešeného území.....	29
3.5.2	Prostorová a charakterová diferenciacie území	40
3.6	Vyhodnocení vymezených míst krajinného rázu	41
3.6.1	MKR 1 - Hora Říp	41
3.6.2	MKR 2 Krabčická plošina	49
3.6.3	MKR 3 - Mnetěšsko	62
3.6.4	MKR 4 Údolí Čepele.....	76
3.6.5	MKR 5 Perucká tabule	87
3.6.6	MKR 6 Roudnice nad Labem.....	92
3.6.7	MKR 7 Bechlínsko	104
3.6.8	MKR 8 Běrkovické údolí.....	112
3.6.9	MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina	119
3.6.10	MKR 10 Levý břeh Labe	129
4.	Metodika.....	136
5.	Výsledky.....	137
5.1	MKR 1 Hora Říp.....	137
5.2	MKR 2 Krabčická plošina.....	138
5.3	MKR 3 Mnetěšsko	140
5.4	MKR 4 Údolí Čepele	142
5.5	MKR 5 Perucká tabule.....	144
5.6	MKR 6 Roudnice nad Labem	145

5.7	MKR 7 Bechlínsko	147
5.8	MKR 8 Beřkovické údolí.....	149
5.9	MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina.....	150
5.10	MKR 10 Levý břeh Labe	152
6.	Diskuze	154
7.	Závěr.....	158
8.	Použitá literatura.....	159
9.	Přílohy	164
9.1	Mapové podklady.....	164
9.2	Fotodokumentace	180
9.2.1	MKR 1 Hora Říp	180
9.2.2	MKR 2 Krabčická plošina	183
9.2.3	MKR 3 Mnetěšsko.....	188
9.2.4	MKR 4 Údolí Čepele.....	194
9.2.5	MKR 5 Perucká tabule	197
9.2.6	MKR 6 Roudnice nad Labem.....	198
9.2.7	MKR 7 Bechlínsko	201
9.2.8	MKR 8 Beřkovické údolí.....	204
9.2.9	MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina	206
9.2.10	MKR 10 Levý břeh Labe	209

1. Úvod

Krajina je velice složitý heterogenní systém, ve kterém probíhá celá řada na sebe vázaných zákonitých procesů. Tyto procesy mohou být velice snadno negativně a především nenávratně ovlivněny.

Míra negativního ovlivnění krajiny je dána současným přístupem moderní společnosti. Rozvoj technologií a vyšší nároky na prostor zároveň znamenají zvýšení potenciálu negativních zásahů do krajiny. Příkladem nejvýznamnějších negativních zásahů mohou být suburbanizace území, povrchová těžba, výstavba výroben elektrické energie a s tím spojené umísťování technické infrastruktury do volné krajiny. Z možnosti nenávratného poškození krajiny vyvstává naléhavá potřeba tyto negativní zásahy buď zcela odstranit, a nebo v co největší míře zmírnit. Z výše uvedeného vyplývá, že důsledná ochrana krajiny je v současné době jednou z podmínek udržitelnosti rozvoje lidské společnosti v souladu se zachováním životního prostředí.

Jedním z pojmů, který popisuje krajinu komplexně je krajinný ráz. Krajinný ráz je dán specifickými rysy a znaky krajiny, které definují a vyjadřují přírodní vztahy, socioekonomické a kulturně-historické vlastnosti dané krajiny. Vzhledem k jeho komplexnosti v přístupu ke krajině, je ochrana krajinného rázu jedním z neúčinnějších nástrojů ochrany krajiny.

Z dlouhodobé praxe na úseku ochrany přírody a krajiny je patrné, že základem efektivní ochrany krajinného rázu je odpovědný přístup příslušných orgánů ochrany přírody k hodnocení záměrů z hlediska jejich možného vlivu na krajinný ráz.

Ze současné ekonomické situace České republiky vyplývají četná úsporná opatření směřovaná do personálního i finančního zajištění chodu státní správy. Tato opatření se projevují časovou vytížeností odborných pracovníků a omezenými finančními prostředky využitelnými k externímu poradenství. Z výše uvedených důvodů je významným přínosem možnost využití kvalitně zpracovaných podkladů, které eliminují časově náročnou odbornou práci. Takovými podklady jsou i preventivní hodnocení (studie) krajinného rázu určitého prostoru, v rámci nichž jsou definovány postupy k eliminaci negativních a rušivých zásahů do krajinného rázu. Neméně důležitým efektem preventivního hodnocení krajinného rázu je sjednocení vstupních dat pro následné posuzování jednotlivých záměrů, čímž dochází k významnému omezení subjektivního vnímání konkrétního posuzovatele. Problematiku úlohy subjektivního prvku popisuje (SKLENIČKA, 2011a, SKLENIČKA, 2011b).

Shora uvedená situace se nevyhýbá ani Městskému úřadu v Roudnici nad Labem, který je dotčeným orgánem státní správy při obci s rozšířenou působností, do jehož správního obvodu spadá krajina v okolí českého kulturního symbolu – hory Říp. Vzhledem k unikátnímu významu této dominanty pro český národ, je naprosto nezbytné dbát o zachování jejího projevu v krajině, ve které se historicky formovaly základy českého státu.

Tato práce se zaměřuje na vyhodnocení stávajícího rázu krajiny v území přímo spjatém s národní kulturní dominantou Říp. Práce vychází z analýzy a identifikace hlavních znaků a rysů určujících přírodní, kulturní a estetickou hodnotu daného území. Pro maximální objektivizaci výsledků bylo vycházeno ze všeobecně uznávaných metodik hodnocení krajinného rázu, vytvořených skupinami expertů.

Hlavním přínosem této práce by mělo být její praktické využití jako odborného podkladu pro procesy, ve kterých dochází k ovlivnění krajiny. Takovými procesy jsou například územní a krajinné plánování, stavební aktivity v daném území.

2. Cíl práce

Cílem práce je vyhodnocení krajinného rázu v ochranném pásmu národní kulturní památky a krajinné dominanty se zaměřením na její význam pro charakter okolní krajiny. Vyhodnocení stávajícího krajinného rázu území bude provedeno na základě identifikace a klasifikace znaků a hodnot krajinného rázu. V návaznosti na výsledky vyhodnocení budou stanoveny ochranná opatření sloužící k zachování významu krajinné a kulturní dominanty v regionu.

Přínosem práce bude možnost využití jejích výsledků, jako odborného podkladu pro rozhodování orgánů ochrany přírody a státní památkové péče k potenciálním zásahům do krajinného rázu v rámci hodnoceného území. Dále by práce měla sloužit jako odborný podklad pro zpracovatele UAP.

3. Literární rešerše

3.1 Krajina

Krajina v právním pojetí je dle § 3 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen „ZOPK“) definována jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky.

Mimo právní výklad existuje celá řada odlišně zaměřených definic a pojetí krajiny, od ryze laického až po dílčí pohledy různých specializovaných oborů (SKLENIČKA, 2003). V geomorfologickém pojetí, je krajina chápána jako *pododdělení zemského povrchu* (REJMERS, 1985). Geografické pojetí definuje krajinu jako *část zemského povrchu, která podle svého vnějšího obrazu a vzájemného působení svých jevů, tak jako vnitřních a vnějších vztahů polohy, tvoří prostorovou jednotku určitého charakteru a na geografických přirozených hranicích přechází v krajinu jiného charakteru* (TROLL, 1950). V ekologickém pojetí je krajina chápána jako heterogenní část zemského povrchu, skládající se ze souboru vzájemně se ovlivňujících ekosystémů, který se v dané části povrchu v podobných formách opakuje (FORMAN, GODRON, 1986). Architektonické pojetí krajiny nejlépe vystihuje Žákova definice *obytné krajiny*, kde *oblast nebo obytné místo znamenající přírodní prostor přímo úmyslně určený nebo utvářený k přírodnímu obývání* (ŽÁK, 1947). Historické pojetí krajiny je chápáno tak, že *území se po určitou dobu vyvíjelo geopoliticky, hospodářsky a kulturně v závislosti na přírodních podmínkách, vyplývajících ze zeměpisné polohy*. Demografickým pojetím definujeme krajinu jako území obývané určitou populací lidí vyznačujících se společnými vlastnostmi a znaky, které ji odlišují od jiných populací (etnické jednotky různého stupně rasy, kmeny, národy). Umělecké pojetí krajiny se zásadně mění s vývojem lidské společnosti. Krajina je chápána jako zdroj pro inspiraci, pro významná umělecká díla hudební, literární, malířská. Emocionálním pojetím chápeme krajinu jako sociální fenomén, který je součástí lidské kultury. V ekonomickém pojetí chápeme krajinu jako výrobní prostor, jehož podstatou je využívání produkčního potenciálu (přírodních zdrojů), či prostorového rámce ve prospěch člověka bez ohledu na ekologické souvislosti (SKLENIČKA, 2003).

Ať už krajinu chápeme v jakémkoliv pojetí, není spolu s jejím charakterem statickou záležitostí, nýbrž fenoménem, který se vyznačuje proměnlivostí a neopakovatelností, vycházející z neobyčejné rozmanitosti přírodních a kulturních podmínek, tj. jevem dynamickým (KUPKA, 2010b).

Českou krajinu lze téměř beze zbytku nazvat krajinou „kulturní“.

Kulturní krajina

Vzhledem k dynamice rozvoje moderní společnosti a jejím technologickým možnostem je v současnosti zřejmé, že krajina neovlivněná lidskou činností již prakticky neexistuje. Krajinu nějakým způsobem kultivovanou, obhospodařovanou nebo přeměněnou označujeme přívlastkem *kulturní*. Termín *kulturní krajina* je často spojován s významem lidského zásahu a predikuje negativní hodnotový soud.

Podle Jonse můžeme rozlišit tři způsoby chápání kulturní krajiny, a to krajinu modifikovanou či ovlivněnou lidskou činností; oceňované vlastnosti krajiny ohrožené změnou či zánikem; prvky v krajině s významem pro člověka (lidské aktivity) v daném kulturním či socioekonomickém kontextu. Pro současný vývoj oboru krajinné ekologie je typický kontext s pojetím kulturní krajiny jako modifikované či ovlivněné člověkem zároveň s důrazem na ocenění jejich ohrožených charakteristik (JONS, 2003).

„Výbor pro světové kulturní dědictví definuje kulturní krajiny jako kombinovaná díla přírody a člověka, která jsou dokladem vývoje lidské společnosti a sídel v průběhu historie, pod vlivem fyzikálních omezení anebo příležitostí daných jejich přírodním prostředím a vlivem postupných společenských, ekonomických a kulturních vlivů, jak vnitřních, tak vnějších (URL1). Tím se jasně přihlašuje k myšlence, že kulturní krajina je stejnou součástí světového kulturního dědictví jako jiná lidská díla“ (KUPKA, 2010b).

Zachování a udržení význačných nebo charakteristických rysů krajiny, odůvodněných její dědičnou hodnotou, vyplývající z její přírodní konfigurace nebo lidské činnosti je zakotveno jako jeden z hlavních cílů v Evropské úmluvě o krajině (URL3).

Na základě shora uvedené směrnice, „krajina“ znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních nebo lidských faktorů (URL2).

Charakter a identita krajiny

Pojem charakter krajiny vyjadřuje určité vlastnosti krajiny, které tu či onu krajinu odlišují od jiné, nebo které jsou naopak pro různé krajiny společné.

„V krajinné architektuře a krajinném plánování vyjadřuje tento pojem určitou množinu znaků terénu, vodních toků a ploch, vegetačního krytu a znaků souvisejících s osídlením a hospodářskou činností. Ve stejné podobě se tato vlastnost krajiny nazývá i v cizích jazycích (Landscape Charakter, Landschaftscharakter)“ (VOREL, 2006a).

„Některá místa a oblasti krajiny mají určité specifické vlastnosti, které způsobují, že je nám tato krajina bližší než jiná místa a oblasti, že máme právě k této krajině zvláštní vztah. Můžeme hovořit o identitě krajiny. Je to na jedné straně zřejmě obecná vlastnost, kterou lze vycítit z uměleckého zobrazení v literatuře, výtvarného umění nebo hudbě. Na druhé straně je to zcela osobně hodnocená a vnímaná vlastnost vyvolávající skryté významy, vzpomínky a asociace. Taková krajina se bude vyznačovat výrazností a nezaměnitelností krajinné scény (zejména přírodními podmínkami terénu, vody a vegetace) a přítomností viditelných a charakteristických znaků. Pro lokalitu typických stop kulturního vývoje krajiny, jejího osidlování a kultivace (úvozové cesty, stavby a zbytky staveb, křížky, kapličky, vodohospodářské stavby, mosty, rybníky, kamenné zídky, meze, členění pozemků apod.“ (GOJDA, 2000) „Identita krajiny je též vytvářena nehmotnými vlastnostmi určitých míst – duchovním významem, symbolickým významem nebo historickým. Může se jednat o zvláštní místa v krajině (prameny, skály, jeskyně, balvany, průrvy a údolí, skalní města, významné vrcholy), místa historických událostí (bitvy, setkání) nebo místa spojená s určitými osobnostmi (paměť krajiny)“ (DAY, 2004).

Identita krajiny tedy může být dána rázovitostí a nezaměnitelností krajinné scény, přítomností viditelných stop kulturního vývoje či kulturním, historickým či symbolickým významem míst (VOREL, KUPKA, 2011).

3.2 Legislativa související s ochranou krajiny

Vzhledem ke zvyšujícím se nárokům na využívání krajiny vzniká nebezpečí její degradace nepromyšlenými zásahy. V této souvislosti je nezbytné stanovit pravidla a limity využití krajiny tak, aby zůstaly zachovány její význačné nebo charakteristické rysy. K eliminaci negativních zásahů do krajiny lze využít nástroje ochrany krajiny, zakotvené v české legislativě.

3.2.1 Ústavní zákon

Podle Čl. 35 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., listiny základních práv a svobod (v platném znění (dále jen „LZPS“) má každý občan ČR právo: (1) na příznivé životní prostředí, (2) na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů a za (3) při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem (LZPS).

3.2.2 Zákon o životním prostředí

Podle zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí v platném znění (dále jen „ZŽP“) jsou definovány některé pojmy, s nimiž pracuje ZOPK (např. ekosystém, ekologická stabilita, ekologická újma). Dále stanovuje základní povinnosti subjektů při ochraně životního prostředí.

3.2.3 Zákon o územním plánování a stavebním řádu

Územní plánování je podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (dále jen „stavZ“) činností, která soustavně a komplexně řeší funkční využití území, stanoví zásady jeho organizace a věcně a časově koordinuje výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území. Vytváří předpoklady k zabezpečení trvalého souladu všech přírodních a kulturních hodnot v území, zejména se zřetelem na péči o životní prostředí a ochranu jeho hlavních složek – půdy, vody a ovzduší. Jinými slovy se územním plánováním formuluje a prosazuje politika územního rozvoje formou ověřování potřeb a způsobů realizace změn území, stanovení podmínek pro jejich povolení a provádění. Územní plánování je nepřetržitě probíhajícím dialogem o území a o jeho možnostech (SKLENIČKA, 2003).

Výstupem územního plánování je územně plánovací dokumentace. V rámci územního plánování rozeznáváme tyto stupně: politika územního rozvoje České republiky, zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán.

Do shora uvedených stupňů zasahují do schvalovacího procesu orgány ochrany přírody jako dotčené orgány. Na základě tohoto institutu je možné eliminovat negativní dopady staveb na krajinný ráz.

Podle § 18 odst. 4) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění je cílem územního plánování ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní,

kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chránit krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určovat podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťování ochrany nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území.

Z výše uvedeného vyplývá, že proces schvalování územního plánu je pro orgány ochrany přírody z pohledu ochrany krajinného rázu zcela zásadním nástrojem. Dalším takovýmto nástrojem v rukách orgánů ochrany přírody jsou územně analytické podklady, které podle vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, v platném znění (dále jen „ÚAP“) sledují jevy, mezi které spadá vymezení oblastí a míst krajinného rázu. ÚAP jsou, tedy pak odborným podkladem pro zpracovatele územních plánů.

Na základě shora uvedeného mohou orgány ochrany přírody (dále jen „OOP“) mimo kauzální řízení ve věci ochrany krajinného rázu ve smyslu ustanovení §12 odst. 2 ZOPK uplatňovat své podmínky při ochraně krajinného rázu v rámci ÚPD. Toto je však velice problematické, neboť OOP nejsou dopředu známe, až na výjimky konkrétních parametrů daného záměru (stavby), pro který by bylo možno stanovit regulativ. Na základě tohoto jsou podmínky k ochraně krajinného rázu uplatňovány v rámci staveb, které se vymykají běžné zástavbě, a jedná se o pohledově exponované lokality v návaznosti na volnou krajinu. Především však jde o plochy pro výrobu a technickou infrastrukturu (základnové stanice, fotovoltaické elektrárny, větrné elektrárny, průmyslové a výrobní areály....). Dále to pak mohou být plochy, které jsou odtrženy od urbanizovaných celků a není zde návaznost na zastavěné území.

3.2.4 Zákon o státní památkové péči

Zákonem ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění (dále jen „ZSPPP“) jsou chráněny kulturní památky. Tyto památky často dokládají historický vývoj určitého území a jsou tudíž nedílnou součástí krajiny. Podle ustanovení § 1 odst. 1 ZSPPP *stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Účelem zákona je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politicko organizátorské a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti.*

3.2.5 Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí v platném znění (dále jen EIA“) je jedním z nástrojů ochrany krajiny, neboť slouží k preventivním účelům jak získat odborný podklad pro vydání rozhodnutí, popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů, a přispět tak k udržitelnému rozvoji společnosti (ZoŽP). Tento podklad je jedním z podkladů v řízeních podle zvláštních právních předpisů (stavZ).

3.2.6 Zákon o ochraně přírody a krajiny

Definice krajinného rázu (dále jen „KR“) a jeho ochrany je zakotvena v § 12 ZOPK:

1) *Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, estetických hodnot, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině.*

Miko, uvádí jako příklad těžbu nerostných surovin či výrazné terénní úpravy. Ochrana krajinného rázu spočívá v zachování významných krajinných prvků a zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a vztahů v krajině (MIKO, 2007).

2) *K umísťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*

3) *K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.*

4) *Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody.*

3.3 Krajinný ráz

Pojetí krajinného rázu je podle ZOPK široké, protože zahrnuje nejenom vizuální aspekty krajinné scény projevující se navenek estetickou atraktivností, ale také ochranu přírodních a kulturně-historických hodnot spoluvytvářejících specifický ráz krajiny. Vzniká tak komplexní nástroj k ochraně rázu, charakteru a kulturní identity krajiny, přičemž tento způsob ochrany není multiplikací jiných způsobů ochrany (např. ochrany dle části třetí a čtvrté ZOPK nebo dle památkového zákona č. 20/1987 Sb., protože ochrana krajinného rázu se nezabývá podstatou dle jiných zákonů, ale tuto ochranu vnímá na základě znaků rázu a identity krajiny“ (VOREL, 2010).

Statut krajinného rázu, tak jak je zakotven v naší legislativě je doménou České republiky. V ostatních zemích je KR popisován typologicky jako charakteristický vzhled krajiny.

Slovenská republika, má zákon č. 543/2002 Sb., o ochrane prírody a krajiny, který zmiňuje pojem „*charakteristický vzhľad krajiny*“. V návaznosti na tento zákon byla v roce 2010 na Slovensku zapracována a implementována - Metodika identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny (JANČURA, 2010).

Německo používá pro krajinný ráz pojem „*Landschaftscharakter*“. Ve spolkovém zákoně o ochraně přírody Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege (*FINCA Bundesnaturschutzgesetz - BNatSchG*) ze dne 29.7. 2009 jsou v § 1 odst. 1 stanoveny cíle ochrany a krajiny. *Ochrana přírody a krajiny je díky své vlastní hodnotě základem pro život a zdraví, lidé jsou odpovědní za ochranu pro budoucí generace v obydlených i neobydlených oblastech, včetně zachování - biologické rozmanitosti; funkcí ekosystému, regenerace a udržitelného využívání přírodního bohatství; jedinečnosti, krásy a rekreační hodnoty přírody a krajiny* (URL4).

Problematika ochrany charakteru krajiny respektive objektivizace estetických požadavků na krajinu v návaznosti na územní rozvoj ve vazbě na německou legislativu je uvedena v knize *Landschaftsbild in der Eingriffsregelung* (CHRISTIAN, KLÖPPEL, 1996). Praktické využití a následnou aplikaci ochranných opatření můžeme najít v knize *Erfolgsfaktoren in der Naturschutzpolitik - Beispiele aus vierzig Jahren Natur- und Landschaftschutzpolitik in der Schweiz* (BISANG, MOSER TIANA, ZIMMERMANN, 2008).

Velká Británie a Severní Irsko chápe hodnocení krajinného rázu jako proces, kterým jsou identifikovány současné kulturní znaky, znaky přírodního prostředí a monitorují se změny v prostředí pro potřeby dalšího vývoje území. Krajina může mít sociální a společenskou hodnotu, jež může přispívat k vnímání identity, blahobytu, potěšení a inspirace. Má ekonomickou hodnotu a bývá často ústředním faktorem v cestovním ruchu a turistice. (SALAŠOVÁ, 2005).

Swanwick definuje krajinný ráz jako charakteristický soubor znaků, které se trvale vyskytují v určitém typu krajiny. Místo krajinného rázu má svou specifickou geologii, půdu, vegetaci, je využíváno a osídlováno určitým způsobem. Krajinný ráz činí místo jiným a vytváří zvláštní pocit z daného místa nebo lokality. Každé místo má svůj krajinný ráz a každé místo je jiné (SWANWICK, 2004).

Dle znění ZOPK je krajinný ráz určitého místa dán zejména přírodní, kulturní a historickou charakteristikou, ve kterých se uplatňují jednotlivé znaky těchto charakteristik. Přírodní, kulturní a historická charakteristika se projevuje soustavou znaků, které je možno v krajině identifikovat, tyto znaky mají dvojí charakter. Je to na jedné straně přítomnost určitého jevu a jeho významu ve struktuře přírodních nebo civilizační složek a na straně druhé vizuální projev takového jevu v krajinné scéně, přičemž vizuální projev (uplatnění v krajinné scéně) může vytvářet estetické hodnoty, harmonické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině. Lze tedy odvodit, že je krajinný ráz v pojetí zákona dán přírodní charakteristikou, kulturní a historickou charakteristikou a jejich vizuálním projevem v krajinné scéně. Smysl slovního spojení ráz krajiny tkví významově především v rovině vizuální a estetické. Většina návštěvníků bude ráz krajiny vnímat jako obraz krajiny nebo krajinnou scénu (*Landschaftsbild, Landscape Scene*), která na člověka působí emocionálně (prostorové formy, tvary prvků, barevnost, vůně, zvuky) i rozumově (hodnocení jednotlivých jevů, myšlenkové asociace a vzpomínky) (VOREL, Et al., 2004; VOREL, KUPKA, 2011; BUKÁČEK, MATĚJKA, 1999; MÍCHAL 1999; LÖW, MÍCHAL 2003).

Přírodní charakteristika krajinného rázu

Přírodní charakteristika KR je utvářena přírodními složkami a prvky krajiny (reliéf, vegetace, geomorfologie, vodstvo...atd.), které můžeme v krajině nalézt a popsat.

Přírodní hodnoty krajinného rázu jsou pak tvořeny souborem znaků přírodní povahy, které společně vytváří přírodní charakteristiku krajinného rázu oblasti či místa, jejich mírou přítomnosti, kvalitou a vnímatelným projevem. Kvalitativní výše přírodní hodnoty závisí nejen na míře přítomnosti znaků přírodní charakteristiky v krajině, ale především na jejich poměru vůči ostatním. Znaky přírodní povahy neovlivněné nebo jen málo ovlivněné člověkem jsou vnímány vesměs kladně. Přírodní hodnota může být u některých prvků krajiny vnímána jako součást kulturní a historické hodnoty krajinného rázu (např. aleje, parky...apod.). Někteří odborníci přírodní hodnotu spojují pouze s přírodními a přírodě blízkými dochovanými segmenty krajiny (VOREL, Et al., 2004; VOREL, KUPKA, 2011; BUKÁČEK, MATĚJKA, 1999; MÍCHAL 1999; LÖW, MÍCHAL 2003).

Kulturní a historická charakteristika krajinného rázu

Kulturní a historická charakteristika KR je dána způsobem využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky, stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů. Kulturní charakteristika s sebou přináší historické souvislosti, a proto nelze jednu od druhé oddělit.

Historická krajina, součást kulturní krajiny, tj. krajiny přetvořené činností člověka, jakožto krajina reflektující a uchováající prvky a struktury vzniklé během staletého procesu jejího osidlování a kultivace, je všeobecně považována za nedílnou součást kulturního dědictví. Výbor pro světové kulturní dědictví definuje kulturní krajiny jako kombinovaná díla přírody a člověka, která jsou dokladem vývoje lidské společnosti a sídel v průběhu historie, pod vlivem fyzikálních omezení anebo příležitostí daných jejich přírodním prostředím a vlivem postupných společenských, ekonomických a kulturních vlivů, jak vnitřních, tak vnějších. Report of the Expert Group on Cultural Landscape, La Petite Pierre (France), 24-26. October 1992

„Přijmeme-li, že existuje něco jako duchovní, nehmotná hodnota krajiny, paměť krajiny, genius loci (KUPKA 2009; VOREL, KUPKA 2011) či význam místa, je nutné tento fakt promítnout i do praxe. Zvláště je-li ochrana těchto hodnot zakotvena, alespoň implicitně, i v naší legislativě. Stavební zákon, když definuje cíle územního plánování, hovoří o ochraně a rozvíjení přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického, archeologického dědictví a ochraně krajiny jako podstatné složky prostředí života obyvatel a základu jejich totožnosti (§ 18 odst. 4). Podobně ZOPK hovoří o ochraně krajinného rázu, kterým je dle znění tohoto zákona zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti a který je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. V obou případech se mimo jiné hovoří o kulturní hodnotě nebo charakteristice krajiny či území. Slovo kultura pochází z latiny a doslova znamená „to, oč je třeba pečovat“ a původně se užívalo pro pěstování kulturních plodin. Marcus Tullius Cicero začal označovat kulturou záležitosti související s činnostmi duchovními. Tím došlo k posunutí pojmu od obdělávání půdy k pěstění ducha. Dnes se tento pojem používá v různých oblastech a označuje to, co je odkázáno na soustavnou lidskou péči a co by bez ní zaniklo. Slovník cizích slov definuje kulturu jako historicky podmíněný souhrn hmotných a duchovních hodnot vytvořených a vytvářených lidstvem v procesu společenské historické praxe a charakterizující historicky dosažený stupeň ve vývoji společnosti V této definici je

nutné zdůraznit právě zmínku o souhrnu duchovních hodnot“ (VOREL, Et al., 2004; VOREL, KUPKA, 2011; BUKÁČEK, MATĚJKA, 1999; MÍCHAL 1999; LÖW, MÍCHAL 2003; URL5).

Krajinná dominanta

Dominantou krajiny je takový krajinný prvek, který svými vlastnostmi nebo umístěním v terénu potlačí vizuální účinek ostatních prvků krajiny. Dominanty mohou být přírodní a kulturní, historické a současné, pozitivní a negativní. Mají významné postavení při utváření identity krajiny a rozhodující význam pro identifikaci obyvatel s územím.

Kulturní dominanty jsou chráněny zákonem dle § 12 odst. 1) ZOPK. U každé dominanty lze vymezit území, které ovládá. Toto území (ochranné pásmo dominanty) může být narušeno umístěním neadekvátního objektu, záměru nebo činnosti stejného dominantního působení. Na posuzování změn území v ochranném pásmu dominant se tak vztahuje posuzování vlivu na krajinu (URL6; BUKÁČEK, MATĚJKA 1999; LÖW, MÍCHAL 2003; VOREL A KOL. 2004; VOREL, 2006a; VOREL, KUPKA, 2009a; KUPKA, 2010c).

Estetická hodnota krajiny

Termín *estetika* byl formulován Baumgartnerem. Opíral se o tradiční rozlišování mezi noéta (danosti intelektu) a aisthéta (danosti senzibility). Již od antického Řecka byla estetika vnitřně rozštěpena na teorii krásy a teorii umění. Snahy o definování předmětu estetiky prošly vývojem. Podle Kanta je estetika zkoumáním „soudu určeného vkusem“. Le Lalande na počátku 20. století definuje estetiku jako „vědu, jejímž předmětem jsou hodnotící soudy, pokud se týká rozlišování Krásného a Ošklivého“. Hegel omezil definici na pouhou „filozofii umění“ a popřel tak existenci přírodní krásy (SKLENIČKA, 2003). Přes definice estetiky jako *vědě o formách* (SOURIAU, 1994; ZIMMERMANN, 2008) lze uvést např. Dvořákovu definici předmětu estetiky architektury: *Jsou jí estetické hodnoty a ostatní estetické jevy v architektuře* (DVOŘÁK, 1983). Hlavním cílem estetiky je (sebe)poznání člověka (ZUSKA, 2001).

Předmětem estetiky je *estetická situace*. V estetické situaci jsme schopni vždy rozlišit estetický objekt a vnímatele (v případě přírodních objektů) a dále autora estetického objektu v případě artefaktů. Vztah estetický objekt – vnímatel lze nazvat estetickým požitkem. Estetickým objektem se může stát pouze to, co je vědomím objektivizovatelné. Jsou to z předmětu estetického zájmu dvě oblasti, které se této objektivizaci vymykají – my sami (ego, já) a svět.

Oproti například jasně definované ekologické funkci je často vymezení a především obhajoba estetické funkce méně přesvědčivá. Estetická funkce krajiny je zprostředkována smyslovými vjemy člověka (ponejvíce vizuálně) a skrze estetické charakteristiky se promítá do estetické hodnoty krajiny. Estetická hodnota (primární a základní) je hodnota, vytvářející se v průběhu estetického zážitku. Není časovým objektem.

Estetické hodnocení je subjektivní estetická aktivita, která nemění objekt fyzicky, ale dodává mu estetickou hodnotu. Dvořák považuje estetickou hodnotu za stránku užitné hodnoty, tedy za dílčí užitnou hodnotu. Kladnou estetickou hodnotou je krása, zápornou ošklivost. Krása proto zvyšuje užitnou hodnotu, zatímco ošklivost ji snižuje. Jestliže určitý produkt lidské práce nevyhovuje estetickým požadavkům, nelze u něho mluvit o plném uspokojení požadavků užitných, a tedy ani účelových.

Vorel uvádí, že estetická hodnota krajiny byla vždy chápána v závislosti na estetické normě. Jejím obsahem jsou nejčastěji vnější formy objektů, jejich vlastnosti, principy utváření a vzájemné vztahy. Estetické normy jsou typem sociálního regulativu v oblasti estetična. Estetické normy jsou úzce spjaty s dobou, v které byly formulovány a jsou fixovány zkušenostmi z minulých estetických hodnocení. Slouží k srovnání a hodnocení vzájemně podobných situací. Estetická norma determinuje vkus lidí a naopak. Estetické normy mohou být slovní, konkretizované příkladem nebo vzorem. Jiné dělení rozeznává normy sdílené (společenské, skupinové) a individuálně osvojené (SKLENÍČKA, 2003; VOREL, Et al., 2004; VOREL, 2009c).

Krajinná scéna

Obraz krajiny je pojmem obecným, vyjadřujícím senzuační projev vnitřní struktury krajiny. Různé části - místa a prostory v krajině - se navenek odlišují rozdílně, rozdílná je jejich krajinná scéna. Oproti obecnému pojmu „obraz krajiny“ se pojmu „krajinná scéna“ používá při vyjádření obrazu určité krajiny – místa nebo prostoru v určitém čase. Dílčí části krajinné scény, u kterých je záběr vnímání nějakým způsobem usměrněn, ohraničen nebo rámován, jsou označovány jako krajinné scenérie. Scenérie mohou být důležité pro vyjádření a popsání výjimečných estetických hodnot krajiny (VOREL, 2006b).

Krajinná scéna je tvořena množstvím hmotných a vizuálně se projevujících prvků. Tyto prvky mohou mít přírodní či antropogenní povahu. Přítomností prvků a jejich struktur vznikají určité vizuální jevy, které mohou představovat podstatné znaky krajinného rázu. Analýza krajinné scény pracuje se zobecněním prvků a struktur do několika skupin, tak jak je to obdobné v architektonické, urbanistické a krajinářské kompozici. Krajinnou scénu charakterizuje přítomnost takových prvků a jejich struktur, jakými jsou body a bodové struktury, linie a liniové struktury, plochy a plošné struktury, texturní a barevné struktury a prostory a prostorové struktury (VOREL, Et al., 2004; VOREL, 2006c; URL6).

Charakter krajinné scény je základní vizuální charakteristika krajinného prostoru (resp. krajinné scény), přičemž rozlišujeme pohledovou otevřenost nebo uzavřenost. Tyto vlastnosti, dané velikostními parametry vnímaného krajinného prostoru, ovlivňují způsob vnímání dalších krajinných charakteristik, jako je krajinná struktura a textura, krajinné dominanty, geometrie krajinného obrazu nebo krajinné detaily. Exponovanost krajinné scény (její otevřenost) přímo předurčuje rozsah viditelnosti krajinných prvků, zejména krajinných dominant.

Otevřenost a uzavřenost krajinné scény je významná pro určování citlivosti únosnosti krajinné scény k jejím změnám (umísťování staveb), proto je v souvislosti s krajinným rázem standardně posuzovaným faktorem (VOREL, Et al., 2004; URL6).

Vlastnosti otevřené krajinné scény - velký dosah viditelnosti prvku krajinné scény, přehlednost krajinného prostoru, mimořádná pohledová exponovanost pohledových horizontů (jejich tvaru), dominant, struktury krytu terénních svahů převrácených k pozorovateli, pohledová exponovanost vnějšího obrazu sídla (sídelní siluety), výrazná geometrie a barevnost prvku krajinné scény, citelná hierarchie významu a symbolu v uspořádání prvků krajinné scény (VOREL, Et al., 2004; URL6).

Vlastnosti uzavřené krajinné scény - malý dosah viditelnosti prvku krajinné scény, intimita v působení krajinného prostoru, dominantní působení detailu krajinné scény (VOREL, Et al., 2004; URL6).

Harmonické měřítko krajiny

Měřítka krajiny je proporční charakteristikou krajiny. Harmonické (=vyvážené) měřítko krajiny je předmětem ochrany krajinného rázu dle § 12, odst. 1) ZOPK. V metodických pokynech, uplatňovaných v podmínkách ČR, neexistuje názorová jednota v definici krajinného měřítka. Za měřítko krajiny může být považován:

- poměr celkové výměry relativně stabilních a nestabilních ekosystémů, vyjádřený koeficientem ekologické stability (KES). Harmonické měřítko je pak vyvážený poměr zastoupení zmíněných ekosystémů (VOREL, Et al., 2004; URL6).

Dá se tedy říci, že harmonické měřítko vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí a způsobům trvale udržitelného využívání dané krajiny. Z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků (VOREL, Et al., 2004; URL6).

Harmonické vztahy v krajině

Vztahy v krajině jsou předmětem ochrany krajinného rázu dle § 12 odst. 1) ZOPK. Vztahy mohou vyplývat z funkčního využití a provozu v krajině, ze specifických uměleckých nebo náboženských krajinných konceptů (komponované krajiny), ze symboliky krajiny, ze specifík sídelních a krajinných siluet nebo jiných souvislostí. Jejich vymezení vyžaduje podrobné historické a percepční studium území. K vyhodnocení percepčních vztahů je nutné posoudit vizuální vazby mezi dominantami, pohledovými horizonty, komunikacemi, sídly, terénní konfigurací, historickými krajinnými strukturami, lokaci významných stanovišť a směru vyhlídek a pohledu v krajině. Vztahům v krajině je nutné věnovat zvýšenou pozornost v okolí sakrálních staveb, městských památkových rezervací, památkových objektů a krajinných památkových zón (VOREL, Et al., 2004; URL6).

3.4 Znaky krajinného rázu

Charakter krajiny je fenoménem, který se vyznačuje dvěma důležitými vlastnostmi. Jsou to proměnlivost a neopakovatelnost. Neobyčejná rozmanitost přírodních a kulturních podmínek vytváří různorodé obrazy krajiny (pojmem „obraz“ vyjadřujeme vnější projev vnitřní struktury). Důvody proměnlivosti charakteru krajiny tkví v přítomnosti či nepřítomnosti určitých znaků, v jejich vizuálním projevu, výraznosti a jedinečnosti, v jejich kombinaci a prostorových vztazích (VOREL, Et al., 2004, VOREL, 2010).

Jsou to tedy tzv. „znaky krajinného rázu“, které od sebe odlišují různé oblasti a místa v krajině a které zároveň mohou být různým segmentům krajiny společné. Tyto znaky jsou převážně vizuálně vnímatelné v krajinné scéně. Jsou to rysy georeliéfu, přítomnost určitých specifických vodních prvků, které určují charakter dílčích scénérií a projevují se i v celkových panoramatech krajiny. Je to také charakter porostů odpovídající přírodním podmínkám toho či onoho místa nebo oblasti. Stejný význam jako přírodní prvky mají pro vizuální scénu též prvky kulturní (civilizační). Jedná se o způsoby hospodářského využívání krajiny, o formy osídlení (včetně polohy sídel v krajině), o strukturu sídel a architektonický výraz jednotlivých staveb (forma, hmota, půdorys, materiály, barvy, architektonické detaily). Kulturní prvky a jejich vazby spoluvytvářejí krajinnou scénu a podobně jako přírodní prvky dotvářejí prostorovou skladbu, výraznost a nezaměnitelnost scénérií. Navíc velmi výrazně spoluvytvářejí harmonii či disharmonii měřítka krajiny a také se výrazně projevují

v harmonii či disharmonii vztahů v krajině (VOREL, Et al., 2004; VOREL, 2010; VOREL, KUPKA 2011).

Těmito vlastnostmi jsou spoluurčovány také další důležité vizuální aspekty krajinné scény – prostorové členění krajiny, morfologie jednotlivých prostorů a uspořádání (konfigurace) jednotlivých prvků. Tak vznikají důležité znaky krajinného rázu, jakými je uzavřenost či otevřenost scény, způsob vymezení prostoru, návaznost jednotlivých prostorů, uspořádání a tvar horizontů, uspořádání dominant apod. (VOREL, 2010; VOREL, KUPKA 2011).

V krajinných scénách různých segmentů krajiny často nalzáme společné znaky. Hovoříme o krajinách podobného charakteru a máme na mysli především vizuální projev různých prvků, jevů a rysů krajiny - vizuální scénu. V přítomnosti společných základních znaků přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky tkví podstata určitých typů krajinného rázu. Rozmanitost krajiny je však neobyčejná. K tomu přispívá neopakovatelnost situací, diverzita, výraznost a jedinečnost jednotlivých znaků krajinného rázu, prostorové uspořádání – konfigurace hmotných prvků krajinné scény a proměnlivost měřítka (VOREL, 2010; VOREL, KUPKA 2011).

Ráz krajiny je výrazně ovlivněn charakterem přírodních složek a jejich vizuálním projevem v krajinné scéně. Přírodní hodnota krajinného rázu je tvořena hodnotou přírodovědnou a hodnotou vizuální (správněji senzuální). Zatímco přírodovědná hodnota je dána součtem měr vzácnosti (ojedinělosti), dochovalosti a ohroženosti daného přírodního či kulturně-přírodního prvku, složky nebo celého ekosystému, vizuální či senzuální hodnota prvku nebo složky spočívá v podílu na utváření celkového působení krajiny na smysly člověka a velikosti ovlivněného území (CULEK, 2006). Podle Culka můžeme přírodní podmínky tvořící charakter krajiny rozdělit na 5 složek a to na složku topografickou (georeliéf), petrologicko-pedologickou, hydrologickou, atmosférickou a biotickou. Přírodovědná hodnota se nemusí výrazněji projevit v krajinné scéně a ovlivní krajinný ráz pouze omezeně. Přesto je ve smyslu § 12 ZOPK míra zásahu do přírodních (tedy i přírodovědných) hodnot jedním z kritérií ochrany krajinného rázu. Je to proto, že krajinný ráz je sice především kategorií vizuální, ale význam místa a cennost jednotlivých znaků se na výraznosti a zvláštnosti krajinného rázu podílí (VOREL, 2010).

Krajina v sobě skrývá stopy kulturního a historického vývoje. Jsou to stopy hovořící o kulturním vývoji, o vývoji filosofie a umění, o hospodářském vývoji, o technických schopnostech a vyspělosti, o citovém vztahu ke krajině a k její kráse. Tyto stopy dokládají odlišnosti a specifické rysy vývoje krajiny v závislosti na přírodních podmínkách krajiny, na kulturních tradicích i na významných impulsích vývoje krajiny, jakými byly politické události nebo vliv významných osobností. Všechny tyto skutečnosti jsou významné pro ráz krajiny, neboť rázovitost a charakter krajiny, vyjádřené především působivostí vizuální scény, se skrývá též ve vlastnostech nehmotných – v kulturních a historických hodnotách v symbolických významech (VOREL, 2010).

Venkovské osídlení, rozvíjející se na historicky vzniklé struktuře a nevybočující z tradičních měřítek a forem, dotvořilo harmonický obraz venkovské krajiny. Právě urbanistická struktura venkovských sídel – drobných městeček a vesnic – ve vazbě na zemědělskou půdu a architektonický výraz (hmoty, měřítko, formy a tvary střech, materiály a barevnost) výrazným způsobem dotvářejí rázovitost krajiny a její regionální charakter. Mezi nejvýznamnější ze znaků kulturní a historické charakteristiky, které jsou

zároveň tzv. zákonnými kritérii ochrany krajinného rázu, patří kulturní dominanty. Kulturní dominanty je prvek s kulturním, historickým či symbolickým významem, který se výrazně uplatňuje v krajinné scéně – jeho vizuální význam je v krajině dominantní (převládající svým významem). Nejčastějšími příklady jsou dominantní objekty hradů, zřícenin, zámků a poutních kostelů. Kulturní dominanty však může mít podobu významného místa bez výrazné stavby (místo prehistorické svatyně nebo hradiště, místo historické události) a její význam v krajinné scéně je podpořen dominantní polohou v krajině. Vizuální scéna může být však také ovládána výrazným rysem krajiny, který je tvořen civilizačními prvky. Je to např. doposud viditelný způsob členění původní plužiny, geometrizace krajiny pravidelným rastrem ovocných sadů nebo geometrie komponovaných krajinných úprav. Jedná se o dominantní rysy vizuální scény, které představují kulturní dominantu (VOREL, 2010).

V krajinné scéně se ve větší či menší míře projevuje tradiční architektonický výraz lidových staveb – statků, dvorců, usedlostí, chalup, mlýnů, stodol, špýcharů, kováren a dalších typů staveb. Architektonický výraz se mění ve specifických regionech, ovlivněných kulturními vlivy v rámci České republiky i v rámci Evropy. Regionální typy lidové architektury se postupně ovlivňovaly a překrývaly, množství historických staveb zaniklo nebo byl přestavbami setřen jejich výraz. Přesto je obraz krajiny ovlivněn v určitých situacích velmi specifickým výrazem regionálních typů lidové architektury (např. oblast západoevropského hrázděného domu v severozápadních Čechách, typ českého a moravského roubeného domu, oblast roubeného domu slezského pohraničí, typ alpského domu v Pošumaví, typ jihočeského zděného domu, domu Plzeňska a středních Čech, typ hornorakouského uzavřeného dvorce) (VOREL, 2010).

3.4.1 Hodnocení krajinného rázu

Ráz krajiny patří k důležitým hodnotám spoluvytvářejícím identitu národa. Ochrana krajinného rázu spočívá v ochraně pozitivních znaků určité charakteristiky a v eliminaci negativních projevů znaků, které jsou obecně vnímány jako rušivé. Za tímto účelem se provádí preventivní ochrana KR nebo aktuální ochrana KR - posouzení konkrétního záměru na KR daného území (VOREL, Et al., 2004).

Pro účely hodnocení krajinného rázu bylo vytvořeno několik metodických postupů, např. metodika Löw a Kučera, 1996, která vznikla za účelem stanovení kvantitativních a kvalitativních kritérií, jejichž uplatnění by umožnilo zohlednit ekologické principy ochrany zemědělské půdy a krajinného rázu v rámci procesu urbanizace území. Cíl této metodiky byl dále precizován a vyústil ve vydání souborné publikace *Krajinný ráz* (LÖW, MÍCHAL, 2003). Dalším příkladem metodického postupu je *Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz* (VOREL, Et al., 2004) v případě kauzálního hodnocení krajinného rázu nebo *Hodnocení krajinného rázu rozsáhlejších území* (Roman Bukáček, Petr Matějka) v případě preventivního hodnocení krajinného rázu (BUKÁČEK, 2006; BUKÁČEK, MATĚJKA 1999).

V rámci metodických postupů vypracovaných skupinou autorů Vorel I., Bukáček R., Matějka P., Culek M., Sklenička P., Kupka J. je hodnocení krajinného rázu založeno na tzv. charakterové a prostorové diferenciaci krajiny v rámci hodnoceného území, spočívá

v rozdělení hodnoceného území na prostorově ohraničené a charakterově definovatelné části, které obecně představuje rozdělení celkového problému na problémy dílčí. V tomto smyslu jsou v území nalezeny dvě (měřítkově odlišné) úrovně částí krajiny, které byly zakotveny i do obsahu územně analytických podkladů. V rámci hodnoceného území, tj. „oblasti krajinného rázu“ (ObKR), která reprezentuje určitý charakter utváření krajiny z hlediska geomorfologie a vegetačního krytu, z hlediska charakteru a forem osídlení, hospodářského využití a výrazně specifického krajinného rázu, je možno najít prostorově ohraničené menší části krajiny s vyšší či nižší koncentrací znaků KR pozitivních dle projevu. Jsou to tzv. „místa krajinného rázu“ (MKR), což jsou určité krajinné prostory, v krajině prostorově ohraničené a vnímatelné. Krajinný prostor je buď vizuálně vnímatelným a zřetelně vymezeným prostorem v krajině nebo částí území (třeba i méně přehlednou), která má výrazně stejnorodý charakter. *Krajinné prostory* mohou zahrnovat i více míst krajinného rázu. Ve specifickém hodnocení území na úrovni regionu se vymezují tzv. „charakteristické krajinné prostory“ (ChaKP) - segmenty reprezentativní pro hodnocené území. Tyto segmenty mohou zahrnovat více míst krajinného rázu, přičemž nemusí pokrývat celé území regionu, nýbrž pouze nejhodnotnější části s nejvýraznějším krajinným rázem.

Pro jednotlivé charakteristické krajinné prostory (ChaKP) se stanoví specifická ochranná opatření zajišťující ochranu identifikovaných znaků krajinného rázu v té které oblasti. Popsaný postup je možno vyjádřit v následujících bodech:

- vymezení hodnoceného území – oblast krajinného rázu (ObKR)
- vymezení charakteristických krajinných prostorů (na úrovni míst KR)
- identifikace a klasifikace znaků KR v ObKR
- stanovení ochranných opatření z hlediska ochrany KR pro ObKR

Metodický postup hodnocení krajinného rázu, určením míry jeho dochovalosti vypracovaný Doc. Ing. arch. Jiřím Löwem je založen na principu stanovení míry dochovalosti krajinného rázu, jakožto poměru typických znaků dané oblasti k typickým znakům dochovaných v daném místě. Tak jako v případě metodického postupu dle Vorla, rozlišuje krajinu ve své metodice hodnocení krajinného i Doc. Löw. Doc. Löw při diferenciaci krajiny používá pojmy *nadřazený krajinářský celek a základní krajinářský celek*. *Nadřazený krajinářský celek* je krajinný prostor tvořený širšími, dálkovými pohledy. Obsahuje zpravidla více základních krajinářských celků. Jeho typické znaky jsou vnímány z dálkových pohledů a jsou tvořeny tvary horizontů, které jej vymezují, dominantami a makrostrukturou svahů a vytvářejí tak krajinný interiér. *Základní krajinářský celek*, tzv. *konvizuální celek* (pohledově spojený), je individuální krajinný prostor vymezený pohledovými bariérami, který je uvnitř sebe pohledově spojitý z více než jednoho pozorovacího stanoviště. Jeho typické znaky, které jsou vnímány zblízka – např. vnitřní prostředí lesa, či louka obklopená lesem, vytvářejí krajinný interiér. Vedle horizontálního vymezení se v krajinách s dramatickým a po spádnicí konvexním georeliéfem (např. hluboce zaříznutých údolích) skladba konvizuálních celků rozvíjí i vertikálně, kdy výšková úroveň dna údolí tvoří jeden celek, úroveň středních, svahových poloh druhý a vrcholky třetí. Konvizuální celek je tedy elementárním kompozičním prostorem krajiny. Konvizuální celky tvoří základní skladebné součásti míst krajinného rázu. Analogicky k pojmu *konvizuální celek* je v metodice dle Vorla uváděn pojem „místo krajinného rázu“ (VOREL, 2009; LÖW, KUČERA, 1996; LÖW 2009).

3.5 Vymezení řešeného území

Řešené území, na kterém bylo provedeno vyhodnocení krajinného rázu s cílem vymezení míst krajinného rázu a identifikace znaků, rysů a hodnot krajinného rázu, je dáno ochranným pásmem Národní kulturní památky Hora Říp s rotundou Sv. Jiří. Řešené území zabírá většinu mikroregionu Podřipsko (viz. Příloha č.1a a č.1b).

3.5.1 Obecná charakteristika řešeného území

PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKA

Řešené území je tvořeno členitou pahorkatinou rozprostírající se okolo hory Říp, která severně až východně klesá do roviny labské nivy. Z hlediska biogeografického členění (CULEK, 1996) představuje řešené území přechod mezi Řípským bioregionem, do něhož svojí většinou náleží, a bioregionem Polabským.

Geomorfologie, geologie a pedologie

Z hlediska geomorfologického členění náleží řešené území ke geomorfologickému okrsku VIB-1B-b Krabčická plošina, g. podcelku VIB-1B Řípská tabule, g. celku VIB-1 Dolnooharská tabule, g. oblasti VIB Středočeská tabule v rámci g. subprovincie VI. Česká tabule.

Reliéf je tvořen mírně zvlněnou plošinou ukloněnou od jihozápadu k severovýchodu, rozčleněnou systémem údolních zářezů, které jsou v křídové části většinou mělce modelované a poměrně mělké. Reliéf zpestřují vulkanické vrchy (Říp), jejichž úpatí pokrývají mocné svahoviny. Reliéf má charakter členité pahorkatiny s výškovou členitostí 75 – 100 m.

Z hlediska geologické stavby je řešené území součástí české křídové pánve a je budováno vápnitými horninami, především slínovci, opukami, slíny a v omezené míře i vápnitými pískovci. V této části území vystupují jen horniny křídové. V oblasti jsou hojnější též kyselé říční štěrkopísky. Zvláštností oblasti jsou proluviální kužele tvořené smíšenými čedičovým a křídovým materiálem s obsahem pyropů (pyropové štěrky). Potoční nivy dosahují značných mocností a jsou často karbonátově vápnité, s hojnými pěnovcovými inkrustacemi (DEMEK, 1987).

Převažujícím půdním typem jsou karbonátové černozemě na spraších, které na výchozech křídových slínů přecházejí do mělčích typických pararendzin. Místy jsou zastoupeny oglejené fluvizemě (CULEK, 1996).

Geomorfologický okrsek *Krabčická plošina* se nachází ve východní a severovýchodní části *Řípské tabule*. Jedná se o členitou pahorkatinu tvořenou turonskými slínovci, písčitymi slínovci a spongility, z velké části zakrytými kvarténními fluviálními a eolickými sedimenty. Představuje typický erozně akumulární reliéf staropleistocenních teras Vltavy a Labe, krytých většinou würmskými sprašemi. Geomorfologicky vyniká opuštěné údolí Vltavy z doby III. terasy západně od vulkanické kupy Řípu, která podmínila složitý vývoj vodních toků v této oblasti. Území je silněji denudováno na severu, v povodí Čepele. Nejvyšším

bodem je *Říp* (459 m n. m.), významné body oblasti pak jsou vrchy *Na horách* (220 m n. m.), *Škarechov* (269 m n. m.), *Vejščina* (200 m n. m.) (DEMEK, 1987).

Ze severu až severovýchodu do území Řípské tabule vstupuje geomorfologický okrsek VIB-1C-b Roudnická brána, g. podcelku VIB-1C Terezínská kotlina, g. celku VIB-1 Dolnooharská tabule, g. oblasti VIB Středočeská tabule v rámci g. subprovincie VI. Česká tabule.

Reliéf má charakter roviny s výškovou členitostí do 30 m.

Z hlediska geologické stavby je řešené území součástí české křídové pánve. Povrch území tvoří z velké části sedimenty kvartéru, jednak v různé míře písčité až jílovité hlíny, jednak štěrkopísky až písky. Nivu zpestřují výplně četných zazemněných ramen (hnilokaly, humózní jíly a jemné písky, místy zakončené tvorbou slatin). Na nízkých terasách lemujících nivu jsou místy okrsky písečných přesypů nebo váté písky, které tvoří tenký pokrývný plášť. Na hranách teras a svědeckých vyvýšeninách nacházíme výchozy staršího podloží, které pozůstává z turonských slínů a slínovců. Území se vyznačuje plochým akumulacním povrchem údolních niv a říčních teras, přesypů a pokrývů navátých písků (DEMEK, 1987).

Geomorfologický okrsek **Roudnická brána** se nachází ve východní *Terezínské kotlině* a představuje údolní dno Labe spojující Lovosickou kotlinu s Lužeckou kotlinou, která vzniká erozí řeky v turonských písčitých slínovcích a slínovcích s akumulacním reliéfem údolních niv, mladopleistocenních a středopleistocenních říčních teras (místy s pokrývy a přesypy navátých písků), vyplňujících zejména jádra výrazných roudnických meandrů s příkrými nárazovými svahy. Nejvyšším bodem je vrch *Na průhonu* (218 m n. m.). Území náleží do 1. – 2. vegetačního stupně. Vegetační kryt je tvořen borovými porosty s příměsí buku i ostatních listnáčů (DEMEK, 1987).

Z východu až jihovýchodu do území Řípské tabule vstupuje geomorfologický okrsek VIB-3C-a Roudnická brána, g. podcelku VIB-1C Mělnická kotlina, g. celku VIB-3 Středolabská tabule, g. oblasti VIB Středočeská tabule v rámci g. subprovincie VI. Česká tabule.

Reliéf má charakter ploché erozně denudační sníženiny.

Z hlediska geologické stavby je řešené území součástí české křídové pánve. Povrch území je tvořen turonskými a písčitými slínovci, většinou zakrytými čtvrtohorními říčními sedimenty, které se vyznačují převážně akumulacním reliéfem středopleistocenních a mladopleistocenních říčních teras a údolních niv (DEMEK, 1987).

Převažujícím půdním typem jsou fluvizemě. Na terasových štěrkopíscích vystupují chudé (oligobazické) arenické kambizemě, na vátých píscích málo vyvinuté půdy kyselých rankerů. V plochých, špatně drenovaných okrscích podél bočních přítoků Labe se vyskytují černice, obvykle víceméně oglejené, na výchozech křídý se vyvinuly pararendziny. Černozemě a hnědozemní šedozemě se váží na pokrývy spraše a sprašovitých hlín, větší ostrovy tvoří na levém břehu proti Mělníku a níže po proudu. Místy tvoří významné plochy organozemě (slatinné půdy, náslatě) a glejové fluvizemě, lokálně značně karbonátově vápnité. Organozemě jsou vyvinuty nejvýznamněji v Mělnické kotlině (CULEK, 1996).

Geomorfologický okrsek **Lužecká kotlina** se nachází v severozápadní části *Mělnické kotliny* a představuje erozně denudační sníženinu v širší oblasti Vltavy s Labem a při nejdolejší Vltavě. Geologicky je sníženina tvořena spodnoturonskými slínovci a jílovci,

středoturonskými písčitymi slínovci, méně cenomanskými pískovci a karbonskými sedimentárními horninami, většinou s pokryvy čtvrtohorních říčních uloženin. Ploché dno je charakterizováno akumulacním reliéfem údolních niv, mladopleistocenních a středopleistocenních říčních teras, vzácněji denudačním reliéfem zarovnaného slínovcového povrchu (kryopedimentu). V jižní části na severozápadě opuštěný údolní úsek z doby VII. terasy a části opuštěného meandru z doby V. terasy. Nejvyšším bodem je vrch *Dřínov* (247 m n. m.), významným bodem je *Jenišovský vrch* (188 m n. m.). Vegetační stupeň 1. - 2. území je v jihozápadní až východní části středně zalesněno smíšenými listnatými, převážně dubovými a borovými porosty. Významnými lesními porosty jsou rozlehlý lužní les SPR Úpor, v jehož podrostu je hojná sněženka a obora Veltrusy (17,5 ha). Povrch je v severní části porušen rozsáhlými pískovkami (viz. Příloha č.2) (DEMEK, 1987).

Klima

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2. Je zde typické suché teplé podnebí, srážkově podprůměrné (450 – 500 mm). Klimatickou oblast T2 charakterizuje dlouhé léto, velmi teplé a velmi suché, přechodné období krátké s teplým jarem i podzimem. Zima je krátká, mírně teplá, suchá až velmi suchá, s krátkým trváním sněhové pokrývky. Území je vystaveno výraznému, převážně západnímu proudění. Na plošinách jsou podmínky pro rozvoj větrné eroze, regionální teplotní přízemní inverze jsou významnější pouze v hlubších údolích. Na Řípu je vyvinut vrcholový fenomén (QUITT, 1971).

Hydrologie

Řešené území je rozděleno z části na povodí Ohře a z části na povodí Labe, přičemž řeka Labe je hlavním vodním tokem oblasti. Tok řeky Labe je v rámci vymezeného území značně regulován s čímž souvisí četné linie technicky upraveného koryta. Příkladem mohou být vodní díla v prostoru Roudnice nad Labem a Štětí. Území je odvodňováno drobnými přítoky Labe a Ohře (např. potok *Čepel*). V rámci řešeného území se vyskytují četné vodní plochy tvořené převážně umělými vodními nádržemi a rybníky. V nížinných polohách labské nivy, podél toku Labe, se nacházejí rozsáhlejší plochy mokřadů, výjimečně pak fragmenty zamokřených lužních lesů.

Významný zásah do hydrologické složky krajiny představují soubory drenážních a závlahových systémů a dále rozsáhlé plochy těžby štěrkopísků (viz. Příloha č. 8a).

Biota

Řešené území náleží většinou plochy Řipskému bioregionu, hercynské podprovincie, na severním až východním okraji pak přechází do bioregionu Polabského. Biota hercynské podprovincie je biotou západní a centrální části střední Evropy. Vegetace je ovlivněna geologicky starým podložím Českého masivu, kde převažují kyselé a chudé horniny krystalinika a hlubinné vyvřeliny. Flora hercynské podprovincie je celkově středně bohatá, ale na poměrně rozsáhlých a geologicky jednotvárných územích je flora relativně uniformní.

Řipský bioregion se vyznačuje pauperizovanou teplomilnou biotou patřící do 2. (bukovo-dubového) vegetačního stupně, ve vyšších polohách s přechody do 3. (dubovo-bukového) vegetačního stupně. Je zde zastoupeno několik mezních a enklávních prvků i české endemity flóry a fauny. Netypickými částmi jsou terasy s aciofilními doubravami, které tvoří přechod do *Polabského bioregionu*. V současnosti zde dominuje orná půda, hodnotné jsou fragmenty travních lad a skalního řídkolesí. Lesy jsou menší, převážně

kulturní bory, ale se zbytky dubohabřin a doubrav. Dle regionálně fytogeografického členění spadá většina řešeného území do podokresu Libochovická tabule, okresu Středočeské v rámci obvodu České termofytikum (*Thermobohemicum*) v oblasti Termofytika. Vegetační stupně (Skalický): kolinní. Potenciální přirozenou vegetací je mozaika teplomilných doubrav (svazu *Potentillo albae-Quercetum*). Na písčích jsou potenciální vegetací převážně acidofilní doubravy (*Genisto germanicae-Quercion*), s autochtonní borovicí. Podél toků byly vyvinuty lužní lesy, podél Labe porosty svazu *Salicion albae*, podél Ohře je vyvinuta vegetace podsvazu *Ulmion*. Přirozenou náhradní vegetací na suchých stanovištích jsou xerotermní trávníky, na mělkých půdách svazu *Festucion valesiaca*, v mezofilnějších podmínkách svazů *Koelerio-phleoidis* a *Bromion*, na písčích svazů *Koelerion glaucae* a *Corynephorion*. Na vlhkých loukách byly zastoupeny různé asociace svazů *Alopecurion pretensis* a *Arrhenatherion*. V současnosti jde o téměř bezlesou kulturní step, ve flóře je zastoupena řada enklávních prvků. Pestřejší flóra je zejména v právě vymezeném území. Hercynských a subatlanských typů je poměrně málo, jsou omezeny především na fragmenty dubohabřin a lužní lesy. Perucká tabule je zalesněná z 5 % borovými porosty s příměsí smrku, místy smrkovými porosty, doubravami, směsí borovice a dubu, akátinami. Jinak zde dominují rozsáhlá pole. Jsou velká a pokrývají rozsáhlá souvislá území. Jednotlivá pole jsou oddělena přímými dlouhými cestami a okresními silnicemi s doprovodem ovocných dřevin. Travní porosty téměř chybí, stejně jako vodní plochy a toky. Vegetaci doplňují zahrádky u vesnických stavení.

Polabský bioregion se vyznačuje biotou patřící do 2. (bukovo-dubového) vegetačního stupně, vlivem substrátu ovšem bez buku. Lesy v současnosti pokrývají jen nevelkou část plochy, v nivních částech jsou četné zbytky dnes již nezaplavovaných lužních lesů, fragmenty slatin a mrtvá ramena. Na terasách převažují borové doubravy s výskytem sarmatských prvků, v podmáčených sníženinách jsou typické slatinné černavy. Biota je dosti diverzifikovaná. V nivě Labe jsou četné zbytky dnes již nezaplavovaných lužních lesů, fragmenty slatin a mrtvých ramen. Na vyšších terasách, mimo vytyčené území, jsou hojné kulturní bory. Nivní louky jsou zastoupeny málo, dominuje orná půda a značnou plochu zabírají sídla. Z hlediska bioty leží řešené území v termofytiku a zaujímá fytogeografický okres Tereziánská kotlina. Vegetační stupně (Skalický): planární (až kolinní). Potenciální přirozenou vegetací jsou lužní porosty podsvazu *Ulmion*, které se na vlhčích místech střídaly s ostrůvky vrbín svazu *Salicion albae*. Na slatinách, nepřeplovovaných každoročními záplavami, jsou potenciální vegetací olšiny svazu *Alnion glutinose*. Na vyšších terasách jsou to acidofilní doubravy s autochtonní borovicí. Primární bezlesí bylo ostrůvkovité a mělo podobu jednak slatinné vegetace a dále katény vodní a mokřadní vegetace. V současnosti je krajina silně pozměněna vodohospodářskými úpravami a hospodářskou činností s náhradními společenstvy kulturní stepi a mozaikou druhotných lesních stanovišť menšího rozsahu. Lesy pokrývají nevelkou část plochy, ve vlastní nivě nacházíme fragmenty porostů s přirozenou skladbou, na terasách dominují kulturní bory. Na odlesněných plochách převažují agrocenózy. Základní typ potenciální přirozené vegetace tvoří topolová doubrava (*Quercu-Polpuletum*), místy v komplexu s jilmovou doubravou (*Quercu-Ulmetum*). Je reprezentována třípatrovými porosty s dominantním dubem letním a topolem černým. Občas se objevuje též střemcha a hospodářsky preferovaný jasan. Význam zachovaných porostů spočívá v jejich břehoochranné a půdoochranné funkci a ve zvýšení biodiverzity krajiny. Místy se objevují mechové doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*) zahrnující druhově bohaté doubravy s dubem zimním nebo letním, někdy s přimíšeným podúrovňovým

habrem nebo lípou srdčitou, vzácněji i s bukem a jeřáby. Ve vyšších polohách nad hranou nivy jsou vymezené hercynské černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*) tvořené stinnými dubohabřinami s dominantním dubem zimním a habrem, s častou příměsí lípy, na vlhčích stanovištích dubu letního a stanovištně náročnějších listnáčů. Mimo lesy převažuje orná půda a místy chmelnice (viz. Příloha č.5).

KULTURNÍ A HISTORICKÁ CHARAKTERISTIKA

Nástin historického vývoje území

Oblast Podřipska náleží k nejstarším sídelním oblastem v Čechách. Nejstarší dějiny oblasti sahají hluboko do pravěku. Úrodná půda, mírné podnebí a relativní dostatek srážek nabízely velmi příhodné podmínky k osídlení a k rozvoji pěstování obilovin a dalších plodin i k chovu dobytka na stráních Českého středohoří. Řeky a potoky poskytovaly prvním obyvatelům dostatek doplňkové obživy (rybolov). Labe navíc nabízelo výhodné dopravní spojení s územími na sever od Krušných hor, kde se od pradávna těžila životně důležitá sůl, která se odtud dovážela i na naše území. Opačným směrem putovalo obilí, kůže, med a později patrně i bronz aj.

Období středního paleolitu spadá do tzv. sálské doby ledové, následné doby meziledové a staršímu vývoji zatím posledního zalednění (tzv. würmského). Z tohoto časového úseku byly nalezeny první doklady osídlení regionu našim přímým předkem - „člověkem rozumným“ (*Homo sapiens sapiens*). V magdalenieniu a především v pozdním paleolitu dochází k oteplení. S tím je spojen i ústup pevninského ledovce směrem na sever

Následné období, střední doba kamenná - mezolit, je dobou prudkého oteplení. Lidé si opatrovali potravu stejně jako v paleolitu, a proto bývá někdy toto období nazýváno „obdobím lovců, sběračů a rybářů“. K souvislému osídlení Litoměřicka došlo teprve v mladší době kamenné - neolitu, kdy se do střední Evropy rozšířily z Balkánu nejstarší rolnické kmeny. Klima bylo podstatně příznivější (tzv. atlantik), tj. vlhčí a teplejší, zmizela však velká stáda lovné zvěře - hlavní zdroj obživy paleolitických a mezolitických lovců. Nový civilizační proud sebou přinesl mj. přechod k usedlému způsobu života. Vykloučením a vyžďáření lesního porostu tehdy vznikla prvá pole. Výrobní postup, spočívající na zemědělské výrobě, si vyžádal budování trvalejších sídel. Opracování a těžba dřeva, potřebného především ke stavbě podlouhlých kúlových (halových) domů, probíhaly za pomoci daleko pokročilejších nástrojů - kamenných seker a sekeromlatů, vyráběných novými technikami (broušením a vrtáním). Obecně bývá tvrzeno, že neolitické osídlení nepřekročilo nadmořskou výšku 350 m n. m. Přibližně kolem r. 4.000 př. Kr. se na našem území objevují kultury, které se podstatně liší od kultur neolitických. Jedná se patrně o expanzi nového obyvatelstva z Balkánu a v mladším eneolitu i z ruských stepí. Z klimatického hlediska přechází atlantik v epiatlantik, charakterizovaný prudkým střídáním sušších a vlhčích období. Epiatlantik trvá cca do r. 1 200 př. Kr., tj. do počátku mladší doby bronzové. Poměr mezi obilnářstvím a dobytčářstvím se musel přizpůsobit klimatickým podmínkám, stejně tak i stabilita lidských sídel. Archeologové tuto dobu nazývají pozdní dobou kamennou - eneolitem. Oproti předchozímu období dochází k výrazným změnám v ekonomice i v uspořádání společnosti. Tyto změny lze především přičíst na vrub nových vynálezů - zavedení dřevěného oradla taženého dobytčetem a kola. Oradlo umožnilo mnohem efektivněji využívat půdní fond (čtvercová pole obdělávaná křížovou orbou). Od eneolitu se stala pole stabilnějšími a lidská sídla se vymezovala ve vztahu k nim. Rovněž

v eneolitu dochází ke členění sídelního areálu podle funkce - prostor výrobní, obytný, skladovací atd.

Nejstarší kultura doby bronzové se nazývá podle eponymního naleziště v Úněticích u Prahy jako únětická kultura. Vymezuje úsek, který se archeology nazývá starší doba bronzová. V této době se začíná využívat nové suroviny - bronzu; k jeho největšímu rozšíření však dochází až v obdobích následujících. Kovoliteckou oblastí byl patrně region Lovosic a jejich okolí. Největší koncentraci osídlení lze nalézt v okolí Lovosic. Mezi další významné lokality náleží např. Hrdly, Klapý-Házmburk, Libochovany, Libotenice, Lounky, Roudnice n. L. aj. Z hlediska klimatického spadá toto období do tzv. subboreálu. Jedná se o sušší a teplejší klimatickou fázi, při které listnaté lesy vystupují oproti předchozímu vývoji až do výše 800 m n. m. Naše území se dle některých autorů změnila postupně v sušší step. Snad právě tyto příhodné klimatické podmínky měly vliv na velmi silný vzrůst tehdejší populace. Na velice husté zalidnění (doslova populační explozi) Litoměřicka a Podřipska nám ukazuje množství sídlišť a pohřebišť, známé z téměř každého katastru dnešní obce, položené pod nadmořskou výškou 350 m n. m. K nejvýznamnějším sídlům patřily kromě Lovosic i Libochovice, Roudnice n. L., Ctiněves, Hrdly, Bohušovice n. O., Brozany n. O. aj. Z oblasti lužické pak především Libochovany, Soběnice, Horní Nezly, Křešice, Lounky, Chodouny.

Ač se znalost výroby železa objevila již na konci doby bronzové, tak teprve v následné době halštatské se definitivně tento kov prosadil na úkor bronzu - odtud se toto období nazývá také starší dobou železnou. Na většině území Podřipska převládla kultura bylanská. Bylanská kultura končí někdy okolo r. 550 př. Kr. Dobu následující po vyznění bylanské civilizace archeologové nazývají obdobím pozdně halštatským a časně laténským. Okolo r. 400 př. Kr. dochází i v severozápadních Čechách k výraznému přerušení předchozího svébytného vývoje. Naše území se dostávalo pod moc expandujících historických Keltů. Pro střední Evropu, resp. její civilizační úroveň, jejich přítomnost měla přímo blahodárný vliv. U Keltů můžeme s jistotou hovořit o první doložené rané státní formě na našem území. Osvojili si zejména velmi vyspělé železářství a kovářství. Oproti předchozím pravěkým obdobím, kdy je počet obyvatel žijících v jedné době na území severozápadních Čech odhadován na 2.000 až 6.000 osob, v době laténské tento počet radikálně narůstá až na 20.000 obyvatel. Snad to souvisí s efektivním způsobem hospodaření u Keltů. Hospodářská prosperita zdejších Keltů se mj. odvíjela od těžby porfyru v lomech u Oparna, který byl používán na výrobu ručních a později rotačních mlýnků. Na tyto lomy navazovala velká sídlištní aglomerace, táhnoucí se od Lhotky n. L. po střed Lovosic, kde byl porfyr zpracováván a distribuován, podobně jako zde vyráběná keramika a železo. V závěru tohoto období se u Keltů objevují kromě běžných vesnických dvorců a slabě osídlených výšinných poloh i první neagrární sídliště městského typu, tzv. oppida. Patrně ekonomickým centrem celé této oblasti byla sídlištní aglomerace v Lovosicích. Konec keltské moci ve střední Evropě souvisí s expanzí Germánů ze severu. Ještě r. 113 př. Kristem odrazil patrně v Čechách žijící keltský kmen Bójů (odtud latinský název pro Čechy - Bohaemum, Bohemia) nápor germánských Kimbrů ze severu. To ovšem jen nakrátko, neboť mezi l. 90 - 60 př. Kr. Bójové definitivně ustupují.

Následně nastává nová éra, která je archeology příznačně nazývána dobou římskou s následnou neklidnou dobou stěhování národů. Hospodářské a kulturní poměry v době římské, lze je vcelku jednoznačně označit jako krok zpět. Germáni nejen že si neosvojili jednotlivé vymoženosti Keltů jako hrnčířský kruh, ražení mincí či používání rotačního

mlýnku, ale zcela zničili keltskou organizaci společnosti. Keltská města (oppida) jsou natrvalo opuštěna, protože vcelku primitivní hospodářství by pro ně nedokázalo vytvořit náležité zázemí a uživit obyvatele. Osídlení z doby římské na Podřipsku dosud nebylo blíže zkoumáno, nicméně se ukazuje, že si svou hustotou alespoň v počátcích nezádá s obdobími předcházejícím. Osídlení regionu se opět řadí k nejhustším v celých Čechách. Velmi neklidné období zaznamenáváme na konci doby římské (pozdní doba římská) a zvláště v době stěhování národů. Na našem území objevují první skupinky nového etnika, a to Slovanů. S počátky Slovanů v České kotlině bývá často spojováno vyprávění kronikáře Kosmy o příchodu etnika, vedeného náčelníkem Čechem, do úrodné, liduprázdné, převážně lesem porostlé a vodními toky bohaté krajiny okolo Řípu. Bylo by sice lákavé tuto zmínku, vážící se k našemu regionu, vztahovat na nejstarší počátky Slovanů na českém území, jenže skutečnost je jiná. Kosmas jako historik musel dát své kronice jakýsi řád, a tak podle vzoru antických historiografů počal své vyprávění rozchodem národů po potopě světa a příchodem nového lidu do Čech. Kosmas si byl vědom, že každý národ musí mít svého praotce, a proto odvodil od latinského názvu české země „Bohemia“ praotce jménem „Bohemus“, tj. Čech. Z archeologických zjištění víme, že Čechy nebyly liduprázdnou krajinou, neboť zde v 6. století sídlily zbytky germánských osadníků. Lesů sice bylo podstatně více než dnes, ovšem v nížinách při dolních tocích velkých řek se vyskytovaly nezalesněné plochy, což prokazuje i původní stepní porost. První slovanští osadníci obsadili v Čechách nejprve nejúrodnější krajiny v okolí Labe, Vltavy a Ohře a jejich osídlení nepřekročilo nadmořskou výšku 300 m n. m. Hlavními způsoby obživy prvních Slovanů bylo zemědělství a pastevectví. V Čechách dle některých autorů převládlo povětšinou zemědělství, což bylo dáno i rozložením jejich sídlišť poblíž vodních toků a na těžkých černozemích. Patrně s poslední slovanskou migrační vlnou přichází do Čech i znalost budování hradišť. Na Podřipsku jsou však doklady dalšího starohradištního osídlení velmi sporadické. Dodnes, známe náznaky sídlišť z Roudnice n. L. Důležité však je, že v této době se podařilo poprvé prokázat slovanské osídlení (v několika polohách). V době středohradištní (cca léta 800 - 950) postupně dochází ke sjednocení české země středočeskými Přemyslovci. Roste počet hradišť i osad – výrazně se zahušťuje osídlení i na Podřipsku. Vývoj středočeského regionu se počíná v průběhu 9. stol. vyjasňovat, a to sjednocovacím úsilím Přemyslovců. Dá se obecně říci, že právě ve středních Čechách byl dán základ českému státu. Na většině našeho území lze sledovat roztržštěnou síť hradišť, postupně sjednocovaných v geografické celky. Lze říci, že Česká kotlina byla osídlena pouze kmenem Čechů. Tehdy Lučané na Litoměřicku vybudovali dvě nová hradiště. Stejně jako jinde v Čechách se zahušťuje síť sídlišť i na Podřipsku. Lze obecně říci, že většina dnešních osad, ležících pod nadmořskou výškou 350 m n. m., má své předchůdce již v 9. století. Nejmarkantnější je to zvláště u řek Labe a Ohře a jejich přítoků, z nichž nejvýznamnější jsou aglomerace u Bohušovic, Budyně, Roudnice, Litoměřic a přetrvává i husté osídlení na katastru Lovosic, mající v této době snad funkci jakéhosi obchodně-výrobního centra.

Počátkem 10. století se ve střední Evropě změnila mocensko-politická situace, zaniká velkomoravská říše a v říši východofranské probíhaly ve druhém desetiletí 10. století vnitřní zápasy o vládu nad říší. Do litoměřického hradskeho obvodu asi nenáleželo okolí Roudnice, které mělo zvláštní postavení. Nejenže to byl majetek pražského biskupství, ale i existence pozdějšího řípského děkanátu naznačuje určitou výjimečnost. Nebylo totiž v Čechách zvykem, aby se pozdější děkanát nazýval nikoliv po centrálním sídle, ale po hoře. Snad to naznačuje dodnes na ne zcela jasný význam Řípu v předkřesťanském období. Výrazným rysem tehdejší společnosti bylo postupné pronikání křesťanství, nejdříve mezi

vyšší vrstvy a později i mezi prosté obyvatelstvo. Kostely, stojící v knížecích správních hradech, bývaly často jedinými farními místy v celém hradeckém obvodu. Nejinak tomu bylo i na Podřipsku. Nejstarší zachovanou románskou památkou v našem regionu je kostelík (rotunda) sv. Jiří a Vojtěcha na hoře Říp, písemně doložený k r. 1126, kdy byl renovován a snad i doplněn věží (u ní nelze vyloučit, že byla postavena o něco později). Znovu jí vysvětil nově konsekrovaný olomoucký biskup Jindřich Zdík. Řada badatelů se domnívá, že tato sakrální stavba byla původně zasvěcena sv. Vojtěchu (dosvědčeno r. 1273) a patrocinium sv. Jiří bylo až pozdější (až z 16. stol). Je tomu asi právě naopak. Již zmínka o znovuvybudování ukazuje na starobylost řípského kostelíka. Protože víme, že úcta ke sv. Vojtěchu se po skromných počátcích po přenesení světcova těla z Hnězda r. 1039 začala „masově“ prosazovat až ve 12. století, což plně dokládá událost, popisovaná kronikáři k roku 1126, když při bitvě u Chlumce nechal údajně kníže Soběslav I. nasadit praporec sv. Vojtěcha na kopí sv. Václava. Právě asi s touto událostí jako díkuvzdání za vítězství Čechů nad vojskem krále Lothara bylo spojeno zasvěcení řípského svatostánku božímu mučedníkovi sv. Vojtěchovi a jistě není náhodou, že je to spojeno i se jménem Jindřicha Zdíka, prosazovatele svatovojtěšské úcty a především budovatele nové církevní struktury. Z výše uvedeného se zdá vyplývat, že původní řípská sakrální stavba byla vybudována nejméně 50 let před r. 1126 a tudíž stěží mohla být zasvěcena sv. Vojtěchu. Patrně nesla jméno oblíbeného přemyslovského patrona sv. Jiří. S církevní správou v naší oblasti přímo souvisí postupně se vytvářející nové centrum, a to biskupského panství v Roudnici. Zdá se, že se tu ve 12. století poblíž křižovatky labské a suchozemské cesty (do Žitavska) vytvářela aglomerace několika sídlišť. Na význam, jaký kladl na rozvoj Roudnice samotný biskup, ukazuje především výstavba kamenného hradu podle vzoru francouzských kastelů. Biskupský roudnický hrad, zachovaný ve zbytcích ve hmotě dnešního zámku, patří k nejstarším dokladům pevnostního stavitelství románského typu na území Čech. Populační nárůst a zvyšující se nároky na zemědělskou produkci podnítily ve 12. století intenzivní kolonizační činnost.

Následuje doba, kdy nejvýznamnější roudnická aglomerace postupně přerůstá v jedno z prvních právních měst. 13. století je dobou výrazného hospodářského a politického rozmachu českého státu posledních Přemyslovců. Vedle příznivé politické situace, lze tento vzestup spojit především se závěrečnou fází kolonizace, resp. s jejími společenskými a hospodářskými důsledky. Na této kolonizaci se podíleli i noví němečtí osadníci. Hospodářské, společenské i duchovní proměny a podnět vrcholného středověku vyjadřovala vnějškově gotika. Mezi velké pozemkové vlastníky patřila šlechta. Sídly této vyšší šlechty byly vrcholně středověké hrady, ovládající rozsáhlá dominia. Mezi největší vlastníky půdy náležela církev, již vedle důchodů z vlastních statků plynuly četné platy ze světského zboží. Není tudíž divu, že vedle hradů, o nichž již byla řeč, se gotické tvarosloví projevilo nejdříve na stavbách církevních objektů, přičemž k nejrozsáhlejším náležely areály klášterů. V Roudnici byl v roce 1333 položen základní kámen augustiniánského kláštera, do něhož směli být přijímáni jen rodilí Čechové. Nová města od 13. století, která označujeme jako města právní, byla druhou vývojovou fází rozvoje sídlišť městského typu u nás (za prvou vývojovou fází se považují raně středověké sídelní aglomerace). Tento nový typ sídliště se vyznačuje větší stavební sevřeností, lidnatostí, zvláště pak samostatným souborem právních ustanovení pro své obyvatele, který nazýváme městské právo, dále postupně se rozvíjející samosprávou a následně v pozdější době vznikem městského stavu. Ekonomickým centrem majetku pražského biskupství na Podřipsku byla již od raného

středověku Roudnice, která obdobně jako jiná střediska přerůstá v město krátce před r. 1279. Jde tu o nejstarší poddanské město v našem regionu. Vznik drobných měst a městeček za hranicí mílového práva znamenal plné rozšíření přechodu poddanských povinností z naturálních na peněžní a vytvoření menších trhů na zemědělské produkty. Větší význam měla biskupská Roudnice, podílející se též na obchodě po Labi. Větší zemědělský význam mělo i zázemí biskupské Roudnice, které se rozkládalo asi do vzdálenosti 8 km od města, tedy na rozloze asi 200 km². Právě z této úrodné krajiny se dostávalo významné množství obilí a zemědělských výrobků na roudnický trh. I dotud jsou zprávy o pěstování speciálních plodin - zeleniny, chmele, vína apod. (zvláště ze severní části Podřipska). I v tomto prostředí se od druhé poloviny 13. století počala postupně prosazovat gotika. Až dosud zde byly kamenné stavby doménou jen sakrálních staveb, ovšem od uvedeného období začínají i měšťané stavět první kamenné domy. Přesto však i nadále zůstalo ve světské architektuře jako dominantní materiál dřevo. S prvými kamennými měšťanskými domy se setkáváme patrně v Litoměřicích, obdobně i druhé centrum - biskupská Roudnice, doznala značných stavebních proměn, a to za biskupa Jana IV. z Dražic (1301-1343). Z těchto vyniká především dílo tehdy v Čechách nevídané - kamenný most přes Labe důmyslné konstrukce. Most byl dokončen r. 1340 a stal se zároveň zdrojem prosperity Roudnice, neboť se tu střetávaly labská vodní cesta s cestou Žitavskou a dále tudy procházela i spojnice Litoměřic s Prahou, dříve vedoucí přes brod u Mlékojed. Nebývalý růst Roudnice si vyžádal rozšíření dosavadního města. Arcibiskup Jan Očko z Vlašimi položil 3. března 1378 základní kámen k tzv. Novému městu, které mělo vzniknout na „zeleném drnu“ při obchodních cestách od Mělníka a Velvar, což prokazuje i dnešní trojúhelníkový tvar hlavního roudnického náměstí. Společně se Starým městem, situovaným u Labe, byla Roudnice i nově ohrazena pevnou kamennou hradbou. V dalších městech regionu se však gotika prosazovala velmi pomalu a světské stavby tu ještě dlouho byly celodřevěné.

13. a 14. století se na Podřipsku podle výsledku posledního bádání jeví jako velmi dynamické období, které vtisklo tehdejší společnosti a jejímu hospodářství charakteristické rysy, přetrvávající hluboko do novověku. Města od významných městských středisek až po drobné městské lokality s vysokým podílem zemědělství uvedla v život i novou vrstvu - měšťanstvo a městské obyvatelstvo vůbec. Soustředování řemesla, obchodu a trhu do měst na jedné a zemědělské výroby na venkov na straně druhé vyplynulo z postupného oddělování jednotlivých složek výroby. V pozadí celého ekonomického a společenského pohybu stály proměny v zemědělství. Ve srovnání s předchozím obdobím neměla již na Podřipsku tak významný podíl kolonizace, neboť sídelní pohyb od 2. čtvrtiny 13. století do přelomu 60. a 70. let 14. století, se podstatně omezoval jen na засídlení odlehlejších poloh Českého středohoří. Rozhodující byl však vývoj na starém úrodném sídelním jádru, kde se plně od 14. století prosadily účinnější způsoby organizace zemědělství, využívající přednosti vícepolí a od tohoto století snad i těžkého pluhu při orbě. Ve 14. stol. se patrně i v naší oblasti počíná urbanisticky stabilizovat vesnice. S tímto souvisí pravděpodobně mnohde i vystřídání nepravidelných blokových plužin pásovým či traťovým uspořádáním polností, příznivějším intenzivnímu obilnaření, což lze pozorovat v náznacích již od 13. stol.

Z hlediska vývoje hospodářských poměrů po husitských válkách bylo pro celý region podstatné, že si Litoměřicko a Podřipsko udržely monopolní postavení v labském obchodě do Německa, kam bylo vyváženo obilí, zatímco Čechy zase potřebovaly sůl. Obilí zůstávalo nejdůležitějším exportním artiklem i v 16. století a rozšiřoval se vývoz sladu. Nejdůležitější změnu pro pozemní dopravu představovalo postavení litoměřického

mostu přes Labe, který vznikl r. 1452. Na rozdíl od staršího roudnického byl dřevěný a musel být každoročně před příchodem ledů rozebírán. Značkou kalicha jsou Litoměřice, stejně jako Roudnice n. L. symbolicky vyznačeny již na nejstarší mapě Čech z r. 1518.

Během 16. stol. se začal prosazovat nový myšlenkový proud renesanční kultury. Architektura české renesance se objevila nejdříve v Litoměřicích. Dlouhé údobí míru bylo ukončeno v r. 1618 vznikem konfliktu známého jako třicetiletá válka. České povstání r. 1620 skončilo porážkou na Bílé hoře a následovaly represe. Církev, šlechta i měšťané vynakládali velké prostředky na budování chrámů. V Roudnici n. L. provedl Oktavio Broggio v 1725-1733 spolu s Františkem Maxmiliánem Kaňkou přestavbu formou barokní gotiky, která měla poukazovat na významnou minulost. Druhý nejvýznamnější okruh staveb nového výtvarného názoru tvořily šlechtické objekty. Nejvýznamnější raně barokní stavbou se stal zámek v Roudnici n. L. vybudovaný v l. 1652-1684 v místech zbořeného hradu.

Po nástupu císařovny Marie Terezie na trůn (1740) zasáhly znovu do života regionu problémy velké evropské politiky, které vedly k válkám o dědictví rakouské. Nová doba se ohlásila v r. 1848 revolučními událostmi v celé Evropě. Atmosféra napjatého očekávání změn, zasáhla i Podřipsko. Revoluční doba vyzdvihla v českém národním životě symboliku Řípu. Druhá polovina 19. stol. přinesla celou řadu ekonomických proměn. Hlavním zdrojem obživy obyvatelstva zůstávalo stále zemědělství, které se na Podřipsku přeorientovalo na řepářství, což se stalo podnětem pro vznik celé řady cukrovarů. Na zemědělství se orientovaly i další průmyslové obory. Vedle starších i novějších pivovarů a lihovarů tu vznikly též menší chemické továrny, vyrábějící umělá hnojiva. Vznikly také továrny na zemědělské stroje. Progresivní formy zemědělství prosazoval na Podřipsku především Václav Kratochvíl z Lounek. Na svém statku začal zavádět progresivní formy hospodaření, zaváděl nové stroje i plodiny (vojtěšku). Provedl odvodnění pozemků v Loukách a Chodounech, kde vznikly nejlepší chmelnice, a rozvinulo se pěstování zeleniny. Již někdy kolem roku 1860 vystřídalo dosud převažující obilnářství pěstování cukrovky. Podřipské zemědělství se představilo na Všeobecné zemské jubilejní výstavě uspořádané v Praze r. 1891, kde největšími vystavovateli z tohoto regionu byli majitel zdejšího velkostatku Mořic kníže z Lobkowitz a velkostatek Libochovice, který patřil Terezii hraběnce Herbersteinové. Podřipští rolníci byli zastoupeni svými produkty především v kolektivních expozicích Hospodářského spolku v Roudnici n. L. Samostatně vystavoval Josef Kratochvíl z Lounek, bratr proslulého Václava Kratochvíla, který se zaměřil na moderní metody pěstování chmele. Rozvinuté zemědělství se odráželo i v podřipském průmyslu, především v cukrovarnictví. Zemědělské stroje zde vystavovala továrna roudnické firmy Pracner a Bächer i druhá zdejší továrna na hospodářské stroje Františka Francla i další. Pro zemědělské oblasti Litoměřicka i Podřipska bylo charakteristické, že z průmyslových podniků se nejdříve začal modernizovat tradiční obor potravinářské výroby - mlynářství. Na konci 19. století se v daném území vyrábělo přes 35 tisíc tun surového cukru, což představovalo celkem 7,18% jeho produkce v Čechách. Na zpracování zemědělských produktů byly orientovány olejny. První továrna na řepkový olej vznikla již r. 1877 v Roudnici - Hracholuskách. Strojírenský průmysl, orientovaný rovněž na zemědělství, se prosadil v Roudnici n. L. Na starší tradice řemeslné výroby navázaly továrny na zpracování kůží. Nutným předpokladem ekonomické prosperity regionu byl rozvoj dopravy. Novinkou poloviny 19. stol. bylo vybudování železnice z Prahy do Podmokel (dnes Děčín IV.) a dále do Drážďan. Její výstavba byla po dlouhých předchozích jednáních o její konkrétní trase zahájena již v polovině r. 1845. Podmínky silniční dopravy od základů proměnilo vybudování moderních mostů přes Labe v Roudnici

a Litoměřicích. Probíhalo také tzv. kanalizování Labe, které mělo jednak zmírnit důsledky ničivých záplav, jednak zajistit lodní dopravě dostatečné množství vody. Výsledkem byla výstavba celého systému zdymadel. Novinkou počátku 20. stol. bylo využití elektrické energie. Na Podřipsku zahájila elektrifikaci hydrocentrála v Libochovicích. Společenský a ekonomický vývoj vedl ve druhé polovině 19. století k proměnám v tvářnosti venkova. Navenek se to promítlo i stavbou nového typu usedlostí a chalup, které byly nadále stavěny vesměs z pálených cihel.

Zdárny rozvoj regionu ve všech oblastech přerušila 1. světová válka. Ekonomický vývoj ve 20. a 30. letech pokračoval jednak v intencích předchozího období, jednak zaznamenal některé nové podněty. Základním zdrojem obživy obyvatelstva zůstávalo stále zemědělství. Největší skupinu mezi zemědělskými hospodářstvími tvořily malé usedlosti o rozsahu 2 - 5 hektarů, kterých bylo asi 26%. Větších, do 10 hektarů, bylo 14%, do kategorie usedlostí od 10 do 20 hektarů bylo při sčítání lidu v r. 1930 započítáno necelých 8%. Počet obyvatelstva živícího se zemědělstvím byl v různých částech dnešního okresu značně odlišný. V soudním okrese Roudnice n. L. to bylo 35,6%. Na zemědělství zůstávala stále orientována většina průmyslových závodů. Ve strojírenství se prosadila válcovna pluhových radlic s denní kapacitou 4000 kusů.

V důsledku mnichovské dohody obsadila německá armáda větší část politického okresu Litoměřice. Zbývající obce Litoměřicka Bohušovice n. O., Brňany, Hrdly, Keblice, České Kopisty, Německé Kopisty, Počaply, Terezín a Travčice byly potom připojeny k soudnímu okresu roudnickému. Původní hranice mezi říší a zbytkem ČSR vedla středem litoměřického mostu, ale protože město tak ztratilo přímé spojení s Lovosicemi, byla přesunuta na terezínskou křižovatku. Během 8. května přešly první sovětské jednotky přes Krušné hory a jeden proud pokračoval směrem na Prahu přes České středohoří. Protože sovětská armáda postupující rychle směrem na Prahu si chránila boky, došlo 8. května odpoledne, znovu navečer a opět 9. května dopoledne k bombardování Litoměřic, Roudnice n. L. a Libochovic.

Zásadní proměnu znamenal odsun Němců. Postavení Němců bylo po válce řešeno prezidentskými dekrety, které řešily nejen otázky německého majetku. Souběžně s odsunem probíhalo postupné doosídlování českým obyvatelstvem. V únoru 1949 vstoupilo v platnost nové územní uspořádání. V rámci této správní reorganizace byl podstatně změněn rozsah roudnického okresu, který byl přitom navíc odtržen od své tradiční vazby ke středním Čechám, když byl začleněn do nově utvořeného kraje Ústí n. L. Dalšími územními reorganizacemi během následujících let vzniklo 60 samostatných obcí s národními výbory. Základní charakteristiky tohoto období v zemědělství představuje nejdříve vyvlastnění německých majitelů půdy a později více méně násilný zánik soukromého hospodaření a zakládání Jednotných zemědělských družstev. Pod tlakem okresních výborů KSČ začala první vlna masového združstevňování v roce 1949. Do roku 1960 vzniklo na Litoměřicku 66 JZD. Družstva však začala záhy stagnovat a negativní byl rovněž dopad těchto nových forem na rozsah zemědělské půdy, který se do roku 1954 na tehdejším Litoměřickém okrese snížil z 13.680 ha na 11.714 ha. Po administrativních změnách v r. 1960 existovalo na bývalém okrese Litoměřice 55 JZD, 42 na Lovosicku a 59 na Roudnicku. Neprosperující JZD začala být rušena a jejich pozemky sdružovány do státních statků. Státní statek byl vytvořen také v Roudnici n. L.. Zbývající JZD procházela od r. 1960 integrací a sdružila se do několika velkých. Bylo to JZD "Podřipsko" Bechlín, "Ohře" se sídlem v Bohušovicích n. O., "Mír" Bříza-Straškov, "Československo-sovětského přátelství" Děčany, "Přátelství" Hoštka,

"Wilhelma Piecka" Charvatce, "Mírová cesta" Klapý, "9. května" v Liběšicích, JZD Libochovice, "Mírová cesta" Počeplice, "Polabský chmelař" Polepy, "25. února" Radovesice, JZD Roudnice n. L., "Vítězný únor" Ředhošť, "Směr" Slatina, "Labe" Trávčice, "Pokrok" Úštěk, "České středohoří" Velemín a JZD "Říp" Vražkov. Byl založen Společný zemědělský podnik pro sušení objemových krmiv Roudnice se sídlem v Klenči. Určujícím momentem poválečného vývoje průmyslu se stalo znárodnování. Národním majetkem se již v květnu 1945 stala bývalá firma Rudolf Bächer. Od počátku ledna 1950 byl potom zřízen samostatný národní podnik Agrostroj Roudnice n. L. V r. 1960 byl název firmy změněn na Roudnické strojírny a slévárny. V dopravě představovaly největší proměnu přeložky železničních tratí na obou březích Labe. Byly provedeny v l. 1956 až 1961 Byly spojeny se zdvoukolejněním a elektrifikací železnice (viz Příloha č.6a) (KOTYZA, SMETANA 2000).

3.5.2 Prostorová a charakterová diference území

Postup hodnocení je dle metodiky Vorel 2004 založen na tzv. charakterové a prostorové diferenciaci krajiny, spočívající v rozdělení řešeného území na prostorově ohraničené a charakterově definovatelné části (VOREL, Et al., 2004).

Delimitace oblastí krajinného rázu

Oblastí krajinného rázu je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

Vzhledem k malé rozloze nelze v rámci řešeného území definovat ucelené, samostatné oblasti krajinného rázu. Dle shodných charakteristik utváření krajiny z hlediska geomorfologie a vegetačního krytu a hospodářského využití řešené území náleží k Řípskému bioregionu.

Delimitace míst krajinného rázu

Místem krajinného rázu je část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti (VOREL, Et al., 2004).

Vzhledem k výrazné homogenitě krajiny z hlediska přírodní a zejména kulturní charakteristiky, bylo řešené území rozčleněno na jednotlivé konvixuální celky (resp. místa krajinného rázu).

Jednotlivé konvixuální celky byly definovány z přímého pozorování na úrovni země, tj. dle zraku dobře rozeznatelných typických znaků krajiny. Při diferenciaci území bylo zohledněno zejména, uspořádání prostoru a jeho struktura, vymezení pohledovými bariérami a pohledová spojitost (LÖW, 2009; VOREL 2009b).

Na základě konvizačního členění bylo v řešeném území vymezeno 10 krajinných prostorů, resp. míst krajinného rázu (Příloha č.6 a č.7):

MKR 1 Hora Říp

MKR 2 Krabčická plošina

MKR 3 Mnetěšsko

MKR 4 Údolí Čepele

MKR 5 Perucká tabule

MKR 6 Roudnice nad Labem

MKR 7 Bechlínsko

MKR 8 Beřkovické údolí

MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina

MKR 10 Levý břeh Labe

3.6 Vyhodnocení vymezených míst krajinného rázu

3.6.1 MKR 1 - Hora Říp

Přírodní charakteristika její hodnota

I. Popis

Říp je vulkanickou kupou vypreparovanou ze svrchnokřídových sedimentů české křídové pánve, zdvihající se do výšky 240 m n. m. Její vznik je spjat s projevy mladé vulkanické aktivity (ve svrchní křídě až čtvrtohorách). V blízkosti Řípu se kříží dvě základní kenozoické (tj. třetihorní až čtvrtohorní) struktury spjaté s formováním Českého masivu, a to oharecký rift a labská vulkano-tektonická zóna. Zvoncovitý tvar Řípu vznikl kombinací vulkanické kupy a stmelných sutí na jejím úpatí. Říp je tvořen nefelinitem s minimálním obsahem olivínu (ULRYCH, 2000). K. Žebera a J. Mikula popisují geologii Řípu jako přírodní kanál stratovulkánu se střídajícími se polohami lávových výlevů a nesouvislých sopečných vyvrženin.

Dle Quitta krajinný prostor spadá do teplé klimatické oblasti T2. Na Řípu je vyvinut vrcholový fenomén.

V rámci vymezeného krajinného prostoru se nevyskytují žádné vodní plochy a toky. Při úpatí Řípu se nachází několik nepříliš vydatných pramenišť.

Potenciálně přirozenou vegetací svahů Řípu jsou stepní společenstva. Převažující primární bezlesí potvrzuje výskyt extrémně světlomilných a suchomilných druhů, přísně vázaných na skalnatá stanoviště. Relikty těchto stanovišť jsou patrné na jižních svazích Řípu. Plochy dochovaných stepních společenstev jsou zahrnuty do systému Natura 2000 jako evropsky významná lokalita. V současnosti v rámci vegetačního krytu převažují lesní porosty vyznačující se velkou dynamikou sukcese. Z historických pramenů vyplývá, že lesní porost byl uměle vysazen přibližně před 120 lety.

Okolí vrcholu hory Říp je do značné míry ovlivněno dlouhodobou, poměrně intenzivní synantropizací. Z četných biologických průzkumů vyplývá, že se mimo plochy zachovalých stepních společenstev nevyskytuje vegetace, která by měla zásadní přírodní hodnotu (SÁDLO, 2000).

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristiky MKR 1 Hora Říp		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	X	-
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	X	
8	Přítomnost ptačí oblasti sítě (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	X	-
12	Přítomnost památných stromů	X	-
13	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	X	-

Tab. č. 1 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky MKR 1 Hora Říp

ad. 6

kategorie	název	poloha	předmět ochrany
PP	Hora Říp	k.ú. Mnetěš, Vražkov	Ochrana biotopů (viz. EVL) a zvláště chráněných a významných druhů rostlin a živočichů. Rozloha 81,13 ha.

Tab. č. 2 Přírodní památka (PP) vč. ochranného pásma MKR 1 Hora Říp

ad. 7

kód	název	poloha	předmět ochrany
CZ0420014	Hora Říp	k.ú. Ctiněves, Mnetěš, Rovné p. Ř., Vražkov	Kontinentální opadavé křoviny, lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklích, vápnité nebo bazické skalní trávníky, panonské skalní trávníky, chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů. Rozloha 90,0487 ha. Biotopy: K4.A, T6.2B, T3.1, T3.3D, T3.4D, T1.1, S1.2, L3.1, L4, K3, T4.1

Tab. č. 3 Evropsky významná lokalita (EVL) sítě Natura 2000 MKR 1 Hora Říp

ad. 10

kategorie	název	poloha	předmět ochrany
ZOPK	-	k.ú. Ctiněves, Mnetěš, Rovné p. Ř., Vražkov	lesy

Tab. č. 4 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona MKR 1 Hora Říp

ad. 11

kategorie	název	poloha	popis
krajinná dominanta	Hora Říp	k.ú. Ctiněves, Mnetěš, Rovné p. Ř., Vražkov	Vyvřelá čedičová kupa s výškovým gradientem 180 m vůči okolnímu terénu, tvoří ve v okolním zvlněném terénu Řípské tabule výraznou krajinnou dominantu

Tab. č. 5 Krajinné dominanty přírodního charakteru MKR 1 Hora Říp**ad. 12**

kód	název	poloha	popis
105453	Lipová alej na úpatí Řípu	k.ú. Rovné p.Ř.	stromořadí 143 ks po obou stranách cesty z obce Krabčice k úpatí Řípu

Tab. č. 6 Památný strom MKR 1 Hora Říp**ad. 13**

kat.	název	lokalita	předmět ochrany
ÚSES - regionální biocentrum	Hora Říp	k.ú. Ctiněves, Mnetěš, Rovné p.Ř., Vražkov	Kontinentální opadavé křoviny, lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutiích a v roklích, vápnité nebo bazické skalní trávníky, panonské skalní trávníky, chasmoofytická vegetace silikátových skalnatých svahů. Rozloha 90,0487 ha

Tab. č. 7 ÚSES - MKR 1 Hora Říp**III. Znaký přírodních hodnoty a jejich klasifikace**

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaký přírodní charakteristiky MKR 1 Hora Říp		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Reliéf tvořený vulkanickou kupou s velkým výškovým gradientem vůči okolní krajině	XXX	XXX	+
2	Mocné svahoviny se skalními výchozy a suťovými poli	XX	XX	+
3	Rozsáhlý lesní porost antropogenního původu na svazích	XX	XX	0
4	Enklávy klasifikovaných, endemických stepních společenstev vázaných na nezalesněné plochy	XX	XXX	+
5	Extenzivně obhospodařovaná políčka členěná do teras při úpatí	XXX	XX	+
6	Linie zapojená střední a vysoká zeleň nelesního charakteru členící zemědělskou půdu na úpatí hory	XX	XX	+
7	Sady vyskytující se na západním a jižním úpatí	X	X	+
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 8 Identifikované hlavní znaký přírodní charakteristiky MKR 1 Hora Říp**Kulturní a historická charakteristika a její hodnota****I. Popis**

Vymezené území je tvořeno horou Říp a jejím úpatím. Vzhledem k tvaru reliéfu, který je z převážné většiny tvořen příkrými svahy, místy se skalními výchozy a vzhledem k vegetačnímu krytu, ve kterém převládají lesní porosty, je urbanizace území eliminována na

ojedinělé stavby při úpatí Řípu. Výjimkou je barokní rotunda Sv. Jiří a objekt restaurace nacházející na vrcholu hory. Rotunda Sv. Jiří je významnou kulturní památkou s významem kulturní dominanty.

Přes rozsáhlé plochy lesních porostů jsou v rámci vymezeného území, resp. při úpatí hory, jasně patrné známky tradičního, zemědělského využití krajiny. Toto je doloženo přítomností horizontálně členěných drobných políček oddělených mezemi a extenzivně obdělávanými sady podél úpatí hory.

Zásadním rysem území je kulturní a historický význam samotné hory Říp. Hora Říp je národním symbolem, který je spojován s počátky osídlení krajiny českým národem.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 1 Hora Říp		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	X	-
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X
8	Přítomnost kulturní nemovitě památky (vč. navrhované a POP)	-	X
9	Kulturní dominanty	X	-

Tab. č. 9 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky v MKR 1 Hora Říp

ad. 1

kategorie	název	poloha	popis
NKP	Hora Říp s rotundou Sv. Jiří	vrcholové partie hory Říp	viz. Tab. č. 11

Tab. č. 10 Národní kulturní památky MKR 1 Hora Říp (URL7)

ad. 9

kategorie	název	poloha	popis
kulturní dominanta	Kaple Sv. Jiří a Sv. Vojtěcha	k.ú. Mnetěš	Je nejstarší dochovanou románskou památkou v našem regionu. první písemně doložený podklad ke kostelku (rotundě) sv. Jiří a Vojtěcha na hoře Říp se datuje k roku 1126 (KOTYZA, SMETANA 2000).
kulturní dominanta	Hora Říp	k.ú. Ctiněves Mnetěš Rovné p. Ř. Vražkov	Jméno Říp je původu před slovanského. Základem je germánské ríp (hora, vyvýšenina), které má latinskou paralelu ve slově rípa (břeh, svah, úbočí) (LOUCKÁ, 1996). S Řípem je spojován příchod našich předků do Čech. Kosmas si byl vědom, že každý národ musí mít svého praotce, a proto odvodil od latinského názvu české země „Bohemia“ praotce jménem „Bohemus“, tj. Čech (KOTYZA, SMETANA 2000). Podle V. Cílka představoval Říp osu světa pravěkých Čech a místo na jeho vrcholu bylo vždy vyhrazeno bohům, nikoliv

			<p>lidem. Říp nazývá prsem matky Země, který leží uprostřed staré zemědělské krajiny. Říp byl axis mundi - střed pravěkých Čech, na který je možné za dobrého počasí dohlédnout ze všech pravěkých center Čech (CÍLEK, 2002).</p> <p>Monumentální hora Říp v Labské nížině je vypreparovaná ze svrchnokřídových sedimentů české křídové pánve, zdvihá se 240 m.n.m. nad okolí. Její vznik je spjat s projevy mladé vulkanické aktivity (ve svrchní křídě až čtvrtohorách). V blízkosti Řípu se kříží dvě základní kenozoické (tj. třetihorní až čtvrtohorní) struktury spjaté s formováním Českého masivu – oharecký rift a labská vulkano-tektonická zóna. Zvoncovitý tvar Řípu vznikl kombinací vulkanické kupy a stmelých sutí na jejím úpatí. Říp je tvořen nefelinitem s minimálním obsahem olivínu (ULRYCH, 2000). K. Žebera a J. Mikula popisují geologii Řípu jako přírodní kanál stratovulkánu se střídajícími se polohami lávových výlevů a nesouvislých sopečných vyvrženin (ŽEBERA, MIKULA, 1982).</p>
--	--	--	--

Tab. č. 11 Kulturní dominanty MKR 1 Hora Říp

Charakteristika sídel

Běžná zástavba je reprezentována ve formě jednotlivých staveb ležících podél úpatí hory. Původní hospodářské objekty jsou datovány do 18. století, v druhé polovině 19. století a na počátku 20. století došlo k přestavbě hospodářských objektů a dostavbě obytných budov. V urbanistické struktuře je patrná silná vazba na tradiční hospodářské využití krajiny, resp. zemědělství a lesnictví.

Dle dochovaných známek se jedná o jednopodlažní obytnou zástavbu a navazující hospodářské stavby – stodoly. Původní architektonická forma budov byla charakteristická výrazně obdélným půdorysem. Střechy byly sedlové o sklonu 45°, s krytinou tašek. Vzhledem k rozvolněnosti zástavby není patrné sjednocení umístění a orientace budov na neoplocených pozemcích.

Jednotlivé objekty, např. bývalá hájenka, statek a navazující obytné budovy jsou kompletně rekonstruovány nebo přestavěny. Funkční využití, resp. charakter staveb je převážně setřeno změnou původně hospodářského využití objektů na současné trvalé bydlení. Forma staveb zůstala z části dochována v obdélném půdorysu.

Výjimečná zástavba je reprezentována sakrální stavbou románské rotundy Sv. Jiří, nacházející se ve vrcholových partiích hory Říp.

Grafika

Obr. č. 1 Snímek ze stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 2 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 3 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 4 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaky kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristika krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 1 Hora Říp		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Kulturní význam hory Říp jako českého národního symbolu	XXX	XXX	+
2	Památková ochrana v rámci celého vymezeného MKR (NKP)	XXX	XXX	+
3	Extenzivně obhospodařovaná pole na úpatí hory	XX	XX	+
4	Extenzivní sady na úpatí hory	XX	XX	+
5	Sakrální stavba na vrcholu hory - Rotunda Sv. Jiří	XX	XXX	+
6	Rozvolněná zástavba podél úpatí hory	X	X	0
7	Dostavby a přestavby původních zemědělských a lesnických staveb	XX	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 12 Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 1 Hora Říp

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Krajinná scéna je tvořena zalesněnou čedičovou kupou, tzn. horou a jejím úpatím. Krajinná matrice je tvořena převážně lesními porostem a členěnými zemědělsky využívanými plochami. Podíl urbanizovaných ploch je minimální. Členění jednotlivých ploch v rámci krajinné matrice má harmonický výraz. Přejít mezi jednotlivými plochami je plynulý, převážně tvořený hranicí mezi agrocenózami nebo TTP a keřovým patrem navazujícím na stromové patro.

V krajinné scéně se uplatňuje výrazná linie lipového stromořadí v severní části území.

Osídlení je tvořeno ojedinělými stavbami při úpatí hory. Běžná zástavba je reprezentována stavbami vázanými na tradiční zemědělské a lesnické využití krajiny. Výjimku tvoří objekt restauračního zařízení ve vrcholových partiích hory. Propojení zástavby a přírodního rámce je převážně plynulé. Výjimečná zástavba je reprezentována románskou rotundou na vrcholu hory.

Vzhledem k tvaru reliéfu okolních prostorů, tj. mírně zvlněné pahorkatiny přecházející do rozlehlé roviny labské nivy, je zásadním znakem krajinného prostoru jeho výšková gradace vůči okolní krajině, která činí přibližně 180 m. S tímto koresponduje projev izolované kupy jako výrazné krajinné dominanty a související otevření celého prostoru a jeho vizuální propojení s okolními krajinnými prostory. V rámci širších vztahů je severním až západním směrem prostor vizuálně ohraničen jedinečnou siluetou masivu Českého středohoří. Dominantní projev Řípu zásadně umocňuje jeho historický význam.

Nepříznivé rysy v obrazu krajiny

Objekt restauračního zařízení nacházející se pod vrcholem Řípu působí kontrastně vůči slohovému projevu románské rotundy. Vizuální kontext těchto dvou objektů v dálkových pohledech je eliminován uzavřením restaurace v lesním porostu. Za negativní rys krajinného prostoru považovat rekonstrukce a přestavby nerespektující původní charakter a architektonickou formu staveb.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot vizuální charakteristiky MKR 1 Hora Říp				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	-	X
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	X	-
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	-	X
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	X	-
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	X	-
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	-	X
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	-	X
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	-
	11	Zřetelné linie zástavby	-	X
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	X	-
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	X	-
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	X	-
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	-

SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	X	-
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	X	-
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	X	-
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	X	-
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	X	-
Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	X	-
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	X	-
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	X	-
Harmonie vztahů v krajině	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	X	-
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	X	-
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	X	-
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	X	-
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	X	-

Tab. č. 13 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky MKR 1 Hora Říp

III. Estetická hodnota krajiny

Vymezený krajinný prostor se vyznačuje vysokou estetickou atraktivností, která je dána charakteristikou morfologií terénu, související otevřeností prostoru a texturou povrchu.

IV. Harmonické měřítko krajiny a vztahy v krajině

Krajinná matrice rozčleněných ploch polí a navazujícího lesního porostu se vyznačuje harmonickým měřítkem. V území se nevyskytují žádné prvky narušující proporcionalitu uspořádání ploch a prvků, a to jak v horizontální, tak ve vertikální ose. V krajinném prostoru nejsou identifikovány žádné vlivy narušující stávající vztahy v krajině.

V. Znak vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajinné scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 1 Hora Říp		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Otevřenost reliéfu izolované kupy, absolutní vizuální propojení do rozsáhlé oblasti	XXX	XXX	+
2	Projev Řípu jako výrazné krajinné dominanty	XXX	XXX	+
3	Vzdálený severozápadní horizont tvořený monumentální, siluetou Českého středohoří vystupující z labské nivy	XX	XXX	+
4	Agrární identita krajiny utvářená přítomností zemědělských ploch při úpatí hory	XX	X	+
5	Krajinná matrice tvořená lesním porostem, drobnými políčky a skalními výchozy	X	X	+

6	Kontrast intenzivního a extenzivní způsob obhospodařování zemědělských ploch při úpatí hory	XX	XX	+
7	Přírodě blízký charakter scenérie tvořený lesními porosty se skalními výchozy	X	X	+
8	Přítomnost významných výhledových míst	X	X	+
9	Národní kulturní význam hory – projev Řípu jako národní kulturní dominanty	XXX	XXX	+
10	Přítomnost kulturní dominanty rotundy Sv. Jiří na vrcholu hory a její uplatnění v pohledech z jihovýchodu	XX	XXX	+
11	Velmi omezená zástavba – osídlení ve formě jednotlivých domů při úpatí hory	X	X	+
12	Uplatnění výrazné linie tvořené lipovou alejí vedoucí úpatím Řípu k obci Rovné p. Ř. jako VKP	XX	XXX	+
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / O neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 14 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 1 Hora Říp

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.1 MKR 1 Hora Říp.

3.6.2 MKR 2 Krabčická plošina

Přírodní charakteristika její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického hlediska náleží místo krajinného rázu k okrsku Krabčická plošina, g. podcelku Řípská tabule. Reliéf je tvořen zvlněnou „náhorní“ plošinou, táhnoucí z jihu na sever podél východního úpatí Řípu a ukloněnou k východu až jihovýchodu směrem do labské nivy.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2. S vysokou polohou území koresponduje značná větrná eroze.

Hydrologická složka je zastoupena značně meliorovaným Vražkovským potokem a umělými vodními nádržemi nacházejícími se v centrálních částech intravilánů obcí.

Území náleží do 2. – 3. vegetačního stupně. Vegetační kryt je tvořen převážně agrocenózami. Mezi pěstovanými zemědělskými plodinami dominují obilniny, relativně významný je také podíl chmelnic. Lesnatost území dosahuje přibližně 10 % celkové plochy. Lesní porosty jsou koncentrovány v jižních partiích území a jsou reprezentovány lesním komplexem *Beřkovická obora*. Menší enkláva lesního porostu se nachází v severní části území severozápadně od obce Krabčice. V lesních porostech převažují bory s příměsí dubu a akátu. Střední a vysoká zeleň nelesního charakteru se vyskytuje sporadicky. Plochy trvalých travních společenstev se nevyskytují prakticky vůbec.

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X

2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	-	X
8	Přítomnost ptačí oblasti sítě (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	-	X
12	Přítomnost památných stromů	X	-
13	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	X	-

Tab. č. 15 Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristiky - MKR 2 Krabčická plošina

ad. 10

kategorie	název	lokality	předmět ochrany
ZOPK	-	k.ú. Krabčice, Rovné p.Ř., Ctiněves	rybníky
ZOPK	-	Ctiněves	vodní tok
ZOPK	-	k.ú. Černouček, Libkovice p.Ř., Ctiněves, Horní Beřkovice	lesy

Tab. č. 16 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 2 Krabčická plošina

ad. 12

kód	název	lokality	předmět ochrany
105420	Lípa malolistá ve Ctiněvsi	v obci před kostelem sv. Matouše; p.č. 569/1 k.ú. Ctiněves	(<i>Tilia cordata</i> Mill.) - 440 cm
105419	Jírovec maďal ve Ctiněvsi	v areálu základní umělecké školy (Rvačov) p.č. 569/1 k.ú. Ctiněves	(<i>Aesculus hippocastanum</i> L.) - 404 cm

Tab. č. 17 Památný strom - MKR 2 Krabčická plošina

ad. 13

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ÚSES - regionální biocentrum	Beřkovická obora	k.ú. Ctiněves, Černouček, Horní Beřkovice	Lesní komplex acidofilních doubrav (<i>Genisto germanicae-Quercion</i>), s autochtonní borovicí a příměsí smrku o rozloze 160 ha

Tab. č. 18 ÚSES - MKR 2 Krabčická plošina

III. Znaky přírodních hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Reliéf tvořený zvlněnou náhorní plošinou, ukloněný k jihovýchodu	XX	X	+
2	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agrocenóz	XXX	XX	-
3	Koncentrace lesních porostů v komplexu <i>Beřkovická obora</i>	XX	X	+
4	Sporadicky se vyskytující souvislá střední a vysoká zeleň nelesního charakteru	X	X	+
5	Absence luk a trvalých travních porostů	X	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 19 Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky v MKR 2 Krabčická plošina

Kulturní a historická charakteristika a její hodnota

I. Popis

Vymezené území je druhým nejvýše položeným krajinným prostorem v DoKP a přímo navazuje na východní až severní úpatí Řípu. Sídlní struktura je tvořena třemi sídelními útvary vesnického charakteru. Rozložení a charakter zástavby koresponduje s agrárním využitím krajiny. V zástavbě jednotlivých vsí se uplatňují plochy s s částečně dochovanou strukturou zástavby a formy staveb i plochy architektonicky zcela zdevastované. Významným rysem území je přítomnost dominantních sakrálních staveb (kostelů). Ve vymezeném území jednoznačně dominuje hmotově výrazný, vysoko položený evangelický kostel v obci Krabčice. Hlavní narušení kulturně-historických hodnot představují rozsáhlé zemědělské areály, které jsou relikty intenzifikace zemědělství v 50. letech minulého století a suburbanizované plochy.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	-	X
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X

8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	X	-
9	Kulturní dominanty	X	-

Tab. č. 20 Přítomnost hlavních znaků kulturní a historické charakteristiky - MKR 2 Krabčická plošina

ad. 8

kulturní nemovité památka	č.p.	lokality
venkovská usedlost Vladimírov (soch. výzdoba Fr. Bílek)		Rovné p.Ř.
venkovský dům	č.p.17	Rovné p.Ř.
venkovská usedlost	č.p.24	Rovné p.Ř.
venkovská usedlost	č.p.25	Rovné p.Ř.
venkovská usedlost	č.p.34	Rovné p.Ř.
venkovská usedlost	č.p.47	Rovné p.Ř.
kostel sv. Matouše		Ctiněves
venkovská usedlost	č.p.13	Ctiněves
kostel evangelický		Krabčice

Tab. č. 21 Kulturní nemovité památky - MKR 2 Krabčická plošina (URL7)

ad. 9

kulturní dominanty	lokality	popis
Kostel Sv. Matouše Ctiněves	Ctiněves	Jedná se o románský kostel, který pochází ze 13. století. na konci 18. stol byla provedena jeho přestavba na barokní kostel (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).
Kostel v Krabčicích	Krabčice	Evangelický kostel byl postaven v roce 1885. Jeho kostelní věž je viditelná v okruhu 20 km Pře tímto kostelem je umístěná deska k památce Jana husa z roku 1915 (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Tab. č. 22 Tab. Kulturní dominanty - MKR 2 Krabčická plošina

Charakteristika sídel

Ctiněves

Poloha

Obec leží na nevýrazném terénním hřebetu táhnoucím se jihovýchodně od úpatí Řípu.

Historie

První písemná zmínka obci se datuje k roku 1318 a je spjata s Blahutem ze Ctiněvsí. Ke konci 16. stol přešla obec jako dědictví manželství do rodu Zapských ze Zap. V roce 1610 koupila silně zadluženou obec Polyxena z Lobkowicz a připojila jej k roudnickému panství, ve kterém zůstala až do skončené patrimoniální správy v roce 1850. Název obce je patrně odvozen od jména Česta (Čestina ves) nebo ekvivalentu slova čest – cti. Podle pověsti je jméno dáno od uctívání – ctění mýtického hrobu bájného praotce Čecha, v jehož blízkosti byla později postavena ves (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: návesní silnicovka

Původní zástavba byla soustředěna kolem návsi a podél komunikace vedoucí do Krabčic.

Stávající urbanistický typ: ulicovka

Ves prošla nejvýraznějším rozvojem na přelomu 19. a 20. století. Původní zástavba se rozvinula zejména podél slepé ulice vybíhající z návsi východním směrem. Logická návaznost nové zástavby je patrná u zastavěných ploch podél hlavní komunikace jižně od intravilánu. Severně od obce vznikla nová oddělená obytná čtvrť.

Dochovanost urbanistického typu

Urbanistická struktura obce byla v průběhu minulého století narušena značným nárůstem urbanizovaných ploch. Tímto byl částečně snížen význam návsi, jako centra obce. Významně negativní narušení představuje obytná „enkláva“ v severní části obce, která svým odtržením od intravilánu zcela bourá jeho strukturu.

Plužina: úseková

Plužina byla členěna do nepravidelně uspořádaných úseků, přibližně čtvercového až obdélníkového tvaru.

Dochovanost plužiny

Názny struktury úsekové plužiny jsou čitelné v západní části obce. Při východním okraji intravilánu je plužina již zcela nezřetelná.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní obytnou zástavbu tvořily dvoupodlažní domy s výrazně obdélným půdorysem. Obytné stavby přiléhaly štítovou stranou k ulici, kolmo na jejich podélnou osu byla situována hospodářská stavení. Tvar střechy převládal sedlový o sklonu 45°, s krytinou pálených tašek cihlové barvy. Původním stavebním materiálem je kámen a pálená cihla. Vstup na pozemek z veřejné komunikace (ulice, náves), resp. do dvora, tvořily zděné sloupy s nadezdívkou ve tvaru oblouku, ve kterých byla umístěna tradiční „sluncová“ vrata. Dominantní stavbou vsi byl kostel, umístěný v jejím středu.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

Charakter a forma původní zástavby jsou částečně dochovány v prostoru návsi a ulic vybíhajících východně a severně od kostela. V původní zástavbě se projevují nešetrné rekonstrukce a dostavby. V rámci rekonstruovaných objektů je v převážné většině dochován půdorys, tvar střechy a orientace budov na pozemku. Dochováno je dominantní postavení kostela, jako výjimečné stavby významné kulturní hodnoty.

Současná architektonická hodnota sídla

Původní forma staveb je značně narušena novou výstavbou zejména při severním a jižním okraji obce. Novodobá zástavba je tvořena rodinnými domy o čtvercovém až mírně obdélném půdorysu. Stavby situované do středu pozemku nerespektují tradiční umístění a orientaci. Tvar střechy je nesjednocen, vyskytují se složité členěné, polovalbené a valbené střechy o různém sklonu a barevném akcentu. U novostaveb je převládajícím stavebním materiálem tvárnice. Barevný akcent fasád nekoresponduje s převládajícím barevným akcentem původní zástavby, čtené je použití pastelových barev. V současnosti činí podíl nové zástavby v intravilánu přibližně 20 %.

Grafická část

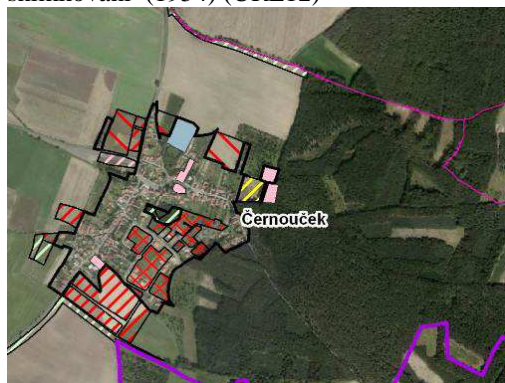
Obr. č. 5 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 6 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 7 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 8 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

Krabčice

Poloha

Obec leží pod severním úpatím Řípu. Spolu se sídlem Rovné pod Řípem se jedná o nejnvýše položené sídelní útvary v rámci DoKP. Západní okraj intravilánu kopíruje výrazný terénní zlom vůči krajinnému prostoru Mnetěšsko.

Historie sídla

První písemná zmínka o obci dříve nazývané též Krábčice, Krabšice či Chrabřčice se datuje k roku 1226 a pochází z konfirmační listiny doksanského kláštera. Potvrzení vlastnictví je uvedeno v listině papeže Řehoře z roku 1273. V roce 1293 byly učiněny archeologické nálezy kostrových hrobů lidí šňůrkové keramiky z doby kamenné. Dále byly v roce 1971 nalezeny fragmenty římské keramiky. Po husitských válkách byla obec ve vlastnictví světských šlechtických rodů. Na konci 16. století koupil obec Vilém z Rožmberka. Po jeho smrti přešlo vlastnictví na rodinu Lobkowiczů ve věnu Polyxeny z Pernštejna, ve kterém zůstalo až do ukončení patrimoniální správy v roce 1850 (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: *soustředěná, návesní lánová ves*

Původní zástavba byla soustředěna okolo velkých zemědělských statků. Na přelomu 19. a 20. století se zástavba rozvinula podél silnice vedoucí severozápadním směrem k Roudnici nad Labem.

Stávající urbanistický typ: ulicovka až příměstská zástavba

V průběhu 2. poloviny 20. století byla obec poznamenána výrazným rozvojem v její jižní části. Postupně zde vznikají rozlehlé čtvrti, projevující se výraznou geometrizací uliční sítě a členěním zástavby do čtvercových bloků.

Dochovanost urbanistického typu

V jižní části území je původní urbanistická struktura obce zcela setřena. Zásadní devastaci nejen urbanistické struktury sídel Krabčice a Rovné, ale celkového charakteru sídelní struktury DoKP, představuje propojení intravilánů obou sídel. Strukturální řešení nově vznikajících čtvrtí zcela nerespektuje jak původní členění zástavby řešeného území, tak typické znaky běžné venkovské zástavby.

Plužina: délková

Plužina byla uspořádána do záhumenicových pásů, táhnoucích se až na hranice katastru.

Dochovanost plužiny

Plužina je zcela setřena.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní jádro sídla bylo tvořeno velkými statky. Pro historickou zástavbu jsou typické dvoupodlažní obytné domy s výrazně obdélným půdorysem, které vždy přiléhaly štítovou stranou k veřejnému prostranství (ulice). Hospodářská stavení (stodoly) byla orientována kolmo na podélnou osu obytných staveb. Tvar střechy převládá sedlový o sklonu 45°, s krytinou pálených tašek cihlové barvy. Původním stavebním materiálem je kámen a pálená cihla. Zásadním prvkem archetypu zástavby jsou tradiční „sluncová“ vrata. Dominantu obce a okolní krajiny tvořil evangelický kostel.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

Charakter a forma původní zástavby jsou dochovány pouze sporadicky, a to v případě reliktvů zemědělských statků a dvorů v rámci historického jádra obce. Podél silnice severně od historického jádra, tj. silnice ve směru Roudnice nad Labem, je částečně dochována forma staveb ve výrazně obdélném půdorysu, sedlovém tvaru střechy, umístění k hraně pozemku a orientaci budov štítovou stranou k veřejnému prostranství (uliční ose). Původní zástavba je poznamenána nešetrnými, rozsáhlými rekonstrukcemi a dostavbami. V prostoru původní návsi jsou dochovány relikty tradičních zděných bran, dnes již bez „sluncových“ vrat. Významněji je dochován objekt evangelického kostela, včetně jeho dominantního postavení v zástavbě. Kostel se jako výrazná kulturní dominanta uplatňuje v rámci celého DoKP. Kostelní věž je viditelná v okruhu 20 km.

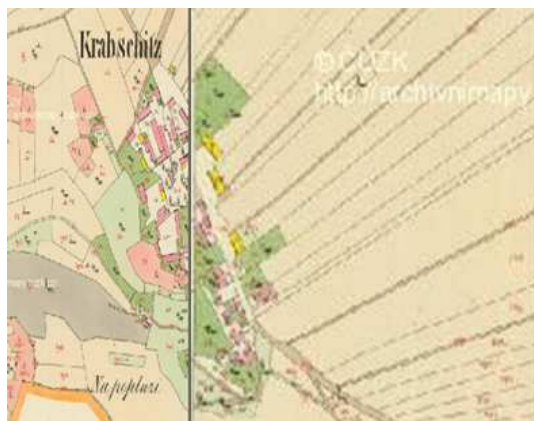
Současná architektonická hodnota sídla

Novodobá výstavba je soustředěna v jižním okraji intravilánu sídla. Dominantním rysem nové zástavby, tvořené rodinnými domy o čtvercovém až mírně obdélném půdorysu, je vliv příměstského typu bydlení až suburbanizace. Členění a umístění jednotlivých stavebních parcel nijak nerespektuje tradiční strukturu zástavby. Obytné stavby jsou umístěny do středu pozemků, charakteristické znaky a forma staveb jsou zcela setřeny.

Nejsou výjimkou stavby „podnikatelského baroka“ nebo domy vysuté na pilířích. V současnosti činí podíl nové zástavby v intravilánu přibližně 60 %.

Silně negativně se projevujícím prvkem je rozsáhlý „socialistický“ zemědělsko-výrobní areál v severní části obce a dále stavební soubor tvořený čerpací stanicí a autoservisem, nacházejí se ve východní části sídla.

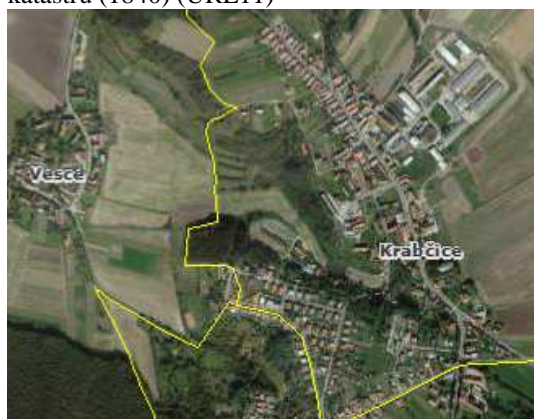
Grafická část

Obr. č. 9 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 40 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 51 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 62 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

Rovné pod Řípem

Poloha

Ves navazuje na severní úpatí hory Říp.

Historie sídla

Místo bylo stejně jako u Krabčic osídleno již ve středověku. Svědčí o tom nálezy popelnicových polí. Jméno obec získala pravděpodobně v souvislosti s polohou na úpatí Řípu. První písemná zmínka se datuje ke konci 12. století. Obec patřila klášteru augustiniánů z Roudnice n. L. Od roku 1603 vlastnil panství rod Lobkowiczů. (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: návěsní okrouhlice

Uspořádání zástavby nese typické znaky okrouhlice, která představuje původní urbanistickou strukturu vsí Polabských Slovanů. Kruhová zástavba s výrazným prostorovým omezením ze severu (terénní zlom) do níž vede jedna komunikace.

Stávající urbanistický typ: návěsní okrouhlice***Dochovanost urbanistického typu***

Původní urbanistická struktura historického jádra je dochována, intravilánu dominuje okrouhlá návěs s paprskovitě orientovanými budovami. Jedná se o sídelní útvar s nejvýznamněji dochovanou urbanistickou strukturou v rámci DoKP.

Plužina: traťová

Půda byla rozdělena do úzkých parcel bez přímého vztahu k usedlostem.

Dochovanost plužiny

Známky původní, traťové plužiny jsou v současnosti dochovány pouze při jihozápadním okraji intravilánu obce.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní zástavba byla tvořena jednopodlažními domy o výrazně obdélném půdorysu, často soustředěnými do hospodářských dvorů. Obytné stavby přiléhající štítovou stranou k veřejnému prostranství (návěs) byly orientovány paprskovitě od středu návsi. Hospodářské stavby, resp. stodoly, byly tradičně orientovány kolmo na podélnou osu staveb obytných. Převládající tvar střechy byl sedlový o sklonu 45° s krytinou pálené tašky cihlové barvy. Stavebním materiálem je kámen a pálená cihla. Typickým stavebním prvkem jsou zděné brány s vraty ve tvaru slunce.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

V historickém jádru sídla je významně dochována původní zástavba, jak v její struktuře, tak v charakteru a formě staveb. Barevný akcent fasád i střech je sjednocen. Významně dochovaným prvkem archetypu zástavby jsou zděné brány, včetně původních „sluncových“ vrat, nacházející se v prostoru návsi.

Současná architektonická hodnota sídla

Novodobá zástavba se vyskytuje omezeně. Ojediněle se vyskytující negativním ovlivněním zástavby jsou nešetrné rekonstrukce původních objektů, popř. jejich špatný technický stav. Zásadní ohrožení urbanistické a architektonické hodnoty sídla Rovné pod Řípem představuje rozvoj intravilánu Krabčic.

Grafická část

Obr. č. 13 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 74 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 8 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 96 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaký kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	XX	+
2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	+
4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	X	X	-
5	Přítomnost „socialistických“ zemědělských areálů (bývalá JZD)	X	X	-
6	Částečně dochovaná struktura a rozložení historických sídel středověkého původu	XXX	XX	+
7	Významně dochované historické jádro obce Rovné pod Řípem	XX	XX	+
8	Cenná architektura v sídlech, vč. památkově chráněných objektů (sakrální stavby, obytné budovy a selské dvory)	X	X	+
9	Přítomnost kulturních dominant kostelů v rámci intravilánů obcí Ctíněves a Krabčice	XX	XX	+

10	Místo dochovaný tradiční prvek zástavby – zděná brána se sluncovými vraty	X	X	+
11	Drobná sakrální architektura v krajině	X	X	+
12	Částečně dochovaná cestní síť (1836 – 1852 II. vojenské mapování)	X	X	+
13	Urbanistické a architektonické ohrožení v podobě rozvoje intravilánu sídla Krabčice	XX	XX	-
14	Rozvinutá síť nadzemních sítí technického vybavení	X	X	-
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / 0 neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 23 Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Krajinná scéna je tvořena zvlněnou plošinou navazující na východní a severní úpatí Řípu. Velkoplošná krajinná matrice je tvořena převážně agrárními plochami. V jižních partiích území se pak uplatňuje rozsáhlý komplex lesních porostů zabírající přibližně 10 % plochy MKR 2. Tento lesní komplex zároveň představuje 45 % lesních porostů v rámci DoKP. Značná část území je tvořena urbanizovanými plochami.

Výrazným rysem území je absence členících prvků v zemědělské krajině, rozlehlé bloky pozemků jsou tvořeny scelenými lány agrocenóz. Hranice jednotlivých pozemků tvoří převážně kontrast pěstovaných plodin. Čitelnějšími hranami jsou pak hranice intravilánů nebo lesního porostu na jihu území. Jejich projev je v porovnání s otevřeností krajinné scény marginální.

Krajinná scéna má plošnou až liniovou strukturu, bodové prvky se neprojevují. Osídlení je reprezentováno třemi vesnicemi ležícími podél úpatí Řípu. Sídlní struktura je v severní části území významně narušena suburbanizací. V rámci běžné zástavby je patrný kontrast původních staveb nebo jejich celků a nové zástavby s vlivem příměstského typu bydlení. Významněji dochovaná struktura zástavby včetně charakteru staveb je identifikovatelná v sídle Rovné pod Řípem.

Charakteristickým znakem místa krajinného rázu je vizuální uplatnění sakrálních staveb v krajinné scéně. Dominantní postavení má objekt evangelického kostela v obci Krabčice, který se vzhledem ke své hmotové výraznosti a poloze uplatňuje v rozsáhlém území, nejvýrazněji pak v severní části DoKP. Ve vztahu k projevu konkrétních kulturních dominant lze MKR 2 rozčlenit na prostor ovlivněný dominantou krabčického kostela a prostor ovlivněný dominantou rotundy Sv. Jiří nacházející se na vrcholu Řípu. Zejména projev krabčického kostela a jeho vizuální vazba na horu Říp významně podtrhuje kulturní význam Podřipska. Prostorová vazba na horu Říp je umocněna napojením intravilánu obce Rovné pod Řípem na lipovou alej vedoucí po úpatí hory.

Dominantním rysem MKR 2 je agrární identita krajiny.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot vizuální charakteristiky				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	-	X
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	X	-
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	-	X
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	X	-
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	-	X
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	X	-
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	-
	11	Zřetelné linie zástavby	X	-
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	-	X
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	X	-
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	-
SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	X	-
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	X	-
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	X	-
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	-	X
Harmonie měřítko krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítko zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítko prostoru a měřítko jednotlivých prvků	-	X
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	-	X
Harmonie vztahů v krajině	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	-	X

Tab. č. 24 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky v MKR 2 Krabčická plošina

III. Estetická hodnota krajiny

Esteticky hodnotné scenerie v rámci vymezeného krajinného prostoru jsou vázány na projev kulturních dominant. Význam těchto dominant je umocněn uniformním vzhledem

agrární krajiny a morfologií terénu, resp. průhledností mírně zvlněné plošiny. Zásadním rysem krajinného prostoru je vazba na horu Říp.

Území je silně ovlivněno intenzivní zemědělskou činností, která gradovala v 50. letech minulého století kolektivizací. Důsledkem je scelení zemědělských ploch do nečleněných lánů. Jako relikty období kolektivizace působí velké zemědělsko-výrobní areály. Neméně významné narušení představuje nová obytná výstavba mezi Krabčicemi a Rovným pod Řípem propojující intravilány obou sídel a evokující suburbanizační proces. Dalším negativním znakem jsou nešetrné rekonstrukce objektů původní zástavby.

IV. Harmonické měřítko krajiny a vztahy v krajině

Obraz krajiny s matricí tvořenou rozsáhlou homogenní zemědělskou plochou, uceleným lesním komplexem a vesnickými sídly, se nevyznačuje souladem měřítka jednotlivých ploch a prvků. Měřítkové stopy historické zástavby jsou zcela zdevastovány propojením intravilánů obcí Krabčice a Rovné, čímž vzniká sídelní aglomerace, která se svojí rozlohou vymyká rozloze běžných vesnických sídel, a to jak v rámci MKR 2, tak v rámci celého DoKP. Zástavba jednotlivých sídel je narušována hmotově výraznými objekty zemědělsko-hospodářských areálů a objektů. K základnímu narušení primárních harmonických vztahů došlo již v minulosti rozsáhlou zemědělskou činností. Přírodně hodnotnější plochy reprezentované lesními porosty se nacházejí pouze v jižních partiích území. Sekundární vztahy, tzn. vztahy mezi antropogenní činností a rámcem tvořeným zemědělskou kulturní krajinou nejsou významně narušovány.

V. Znaky vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajině scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina		význam	cennost	projev
1	Vizuální exponovanost nejvýše položeného krajinného prostoru v rámci DoKP	XX	XX	+
2	Vizuální propojení do okolních krajinných prostorů	XX	X	+
3	Přítomnost krajinné a kulturní dominanty Řípu ovládající krajinný prostor – silná vizuální vazba na horu Říp	XXX	XXX	+
4	Výrazně agrární, historicky podložená identita krajiny	XXX	X	+
5	Uplatnění vzdáleného, severozápadního horizontu tvořeného monumentální siluetou Českého středohoří	XX	XXX	+
6	Uzavření krajinného prostoru v severních a jižních partiích liniemi okraje lesního porostu	X	X	+
7	Výrazná linie znehodnocené zástavby téměř propojených intravilánů Krabčic a Rovného p. Ř.	X	X	-
8	Uplatnění lokálních kulturních dominant kostelů v krajině scéně	XXX	XX	+
9	Výrazná kulturní dominanta krabčického kostela (vizuálně čitelná v okruhu přibližně 20 km), uplatňují se ve vizuálním kontextu s Řípem	XXX	XXX	+
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / O neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 25 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.2 MKR 2 Krabčická plošina.

3.6.3 MKR 3 - Mnetěšsko

Přírodní charakteristika její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického hlediska náleží místo krajinného rázu k okrsku Krabčická plošina, g. podcelku Řípská tabule. Reliéf území je tvořen zvlněnou plošinou obepínající západní a jižní úpatí Řípu, která klesá západním směrem k hraně údolí potoka Čepel a jižním směrem do konkávního prostoru v okolí Mnetěše.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2. Na výše položených místech na severu území se výrazně projevuje větrná eroze.

Hydrologická složka je reprezentována drobným, meliorovaným tokem Vražkovského potoka a umělými vodními nádržemi nacházejícími se v centrálních částech intravilánů obcí. Ekologická funkce vodních ploch je omezena.

Území náleží do 2. – 3. vegetačního stupně. Ve vymezeném místě krajinného rázu převažuje nezavlažovaná orná půda (viz. příloha č.5) CORINE Land Cover. S tímto také koresponduje skladba vegetačního krytu, ve které naprosto dominují agrocenózy (viz. příloha č. 4a). Lesní porosty se vyskytují při horní hraně údolí potoka Čepel, tvořící hranici s MKR 4. Linie lesních enkláv je vázána na terén západních svahů čepelského údolí. Z hlediska druhové skladby se jedná o doubravy s příměsí borovice a akátu. Na nezalesněných plochách podél hrany čepelského údolí se nacházejí plochy vegetačně klasifikovaných trávníků s výskytem endemických druhů rostlin, vyhlášených jako národní přírodní památka. V jihozápadních partiích území přiléhá k pravé hraně údolí potoka Čepel výrazný, zalesněný vrch Vínek (240 m n. m.). Vzhledem k relativní monotónnosti reliéfu a absenci zapojené nelesní zeleně tvoří tento prvek krajinnou dominantu.

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristik MKR 3 Mnetěšsko		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	X	-
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) síť Natura 2000	X	-
8	Přítomnost ptačí oblasti síť (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-

11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	X	-
12	Přítomnost památných stromů	-	X
13	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	-	X

Tab. č. 26 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky v MKR 3 Mnetěšsko

ad. 4

kat.	název	lokality	předmět ochrany
NPP	Kleneč	k.ú. Kleneč	- naleziště endemického druhu hvozdíku písečného českého - rozloha (ha) 5,3467

Tab. č. 27 Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma MKR 3 Mnetěšsko (MORÁVKOVÁ, 2010)

ad. 7

kat.	název	lokality	předmět ochrany
EVL kód CZ0422077	Kleneč	k.ú. Kleneč	- otevřené trávníky kontinentálních dun s paličkvcem a psinečkem, lokalita hvozdíku písečného českého. Biotopy: T5.2, T5.3, T8.1B, T1.1, L3.1 - rozloha (ha) 5,2667

Tab. č. 28 Evropsky významná lokalita - MKR 3 Mnetěšsko

ad. 10

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ZOPK	-	k.ú. Vražkov, Kleneč, Vesce	lesy
ZOPK	-	k.ú. Mnetěš, Vražkov	vodní toky
ZOPK	-	k.ú. Mnetěš, Vražkov, Černouček, Vesce	rybníky

Tab. č. 29 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 3 Mnetěšsko

ad. 11

kat.	název	lokality	popis
krajinná dominanta	Vínek	k.ú. Vražkov	Soliterní kopec Vínek leží mezi dálnicí D8 a obcí Vražkov. Na vrcholu a severním úpatí kopce je patrná antropogenní činnost, která se podepsala na tvaru kopce (historická těžba).

Tab. č. 30 Krajinné dominanty - MKR 3 Mnetěšsko (MORÁVKOVÁ, 2010)

III. Znaky přírodních hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodní charakteristika krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 3 Mnetěšsko		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Reliéf tvořený vlněnou plošinou navazující na úpatí Řípu	XX	XX	+

	a uklánějící se západním a jižním směrem			
2	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agroceóz	XXX	X	0
3	Výskyt kvalitních půd	X	X	+
4	Sporadicky se vyskytující nesouvislá střední a vysoká zeleň nelesního charakteru	XX	X	-
5	Linie lesních porostů vázaných na hranu údolí potoka Čepel	XX	XX	+
6	Enkláva lesního porostu jižně od obce Vesce	XX	XX	+
7	Plochy s výskytem endemických druhů rostlin	XX	XXX	+
8	Přítomnost krajinné dominanty zalesněného vrchu Vínek	XXX	XXX	+
9	Zahrádkářská kolonie v lokalitě Na Slavně jižně navazující na intravilán Roudnice n. L.	X	X	-
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / 0 neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 31 Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky v MKR 3 Mnetěšsko

Kulturní a historická charakteristika a její hodnota

I. Popis

Vymezené místo krajinného rázu se vyznačuje výrazně agrární identitou. Sídlní struktura je tvořena zemědělskými vesnicemi středověkého původu. Z hlediska kulturní charakteristiky se západní a severní část vymezeného území od „krabčické plošiny“ odlišuje absencí dominantních sakrálních staveb, výjimku pak tvoří obec Černouček v jižní části území.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 3 Mnetěšsko		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	X	-
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X
8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	X	-
9	Kulturní dominanty	X	-

Tab. č. 32 Přítomnost hlavních znaků kulturní a historické charakteristiky - MKR 3 Mnetěšsko

ad. 8

památka	č.p.	lokalita
kaple - náves		Vražkov

venkovská usedlost	č.p.86	Mnetěš
kostel sv. Bartoloměje		Černouček
fara	č.p.14	Černouček

Tab. č. 33 Kulturní nemovité památky - MKR 3 Mnetěšsko (URL6)

ad. 9

kulturní dominanta	lokalita	popis
Kostel Sv. Bartoloměje	Černouček	Stojí na místě starého románského kostela, jehož první zmínky jsou dochovány k roku 1311. Kostelík byl zbořen v letech 1769 - 1774 byl znovu od základů vybudován v barokním slohu stavitelem Antonínem Schmiedem z Menšího města pražského na náklady hraběte Adama Františka Hartiga z Horních Beřkovic, který je i patronem tohoto chrámu. Jedná se o jednu s posledních kopulovitých staveb na podřipsku (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Tab. č. 34 Kulturní dominanty - MKR 3 Mnetěšsko

Charakteristika sídel

Černouček

Poloha

Obec leží při okraji lesního komplexu beřkovické obory. Zástavba je situována v mírném západním svahu.

Historie

Osídlení obce je podle archeologických nálezů datováno do doby mladší doby kamenné i v období stěhování národů. První historické zmínky jsou datovány k roku 1100, kdy ji Nemoj z rodu Vršovců věnoval Vyšehradské kapitole. Název obec získala podle pověsti o českém vladykovi Černouše, který zde založil dvůr. Později byla obec vlastnictvím roudnického biskupství a následně patřila vrchnosti hornobeřkovské (beškovické). Od roku 1575 byla obec pod správou Viléma z Rožmberka až do ukončení patrimoniální správy v roce 1850 (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: *návesní*

Původně tvořily zástavbu zemědělské statky soustředěné západně od dominanty kostela Sv. Bartoloměje.

Stávající urbanistický typ: *návesní ulicovka*

Na přelomu 19. a 20. století se zástavba obce rozvíjela podél hlavních komunikací, což korespondovalo s trendem rozvoje běžné zástavby celého Podřipska.

Dochovanost urbanistického typu

Historická struktura zástavby je prakticky zcela setřena, a to včetně historického jádra obce. Devastující vliv má zejména dispoziční řešení nové zástavby na jihu obce. Novodobá zástavba zcela nerespektuje principy historického vývoje a je soustředěna do uzavřených enkláv tvořících samostatné čtvrti v jižní a severní části obce.

Plužina: úseková

Půda byla rozdělena do nepravidelných bloků, různého tvaru a velikosti.

Dochovanost plužiny

Plužina je zcela setřena. Intravilán je od okolní krajiny ostře oddělen oplocenými zahradami.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní zástavba byla tvořena jednopodlažními domy obdélného půdorysu. Nejstarší zástavba se skládala z hospodářských dvorů, ve kterých obytné stavby přiléhají podélnou stranou k veřejnému prostranství (ulice), kolmo na ně navazují hospodářská stavení. Zástavba od konce 19. století nese typické znaky většiny podřipské zástavby, tj. obytné stavby přiléhající štítovou stranou k ulici a kolmo na podélnou osu obytných staveb umístěné stodoly. Typický tvar střechy je sedlový o sklonu 45° s krytinou pálené tašky. Původním stavebním materiálem je kámen a pálená cihla. Výraznou dominantou vsi od níž se rozvíjela zástavba je kostel Sv. Bartoloměje ležící na vyvýšeném místě v centrální části obce.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

Forma původní zástavby je částečně dochována v centrální části obce.

Současná architektonická hodnota sídla

Zásadní narušení vzezření intravilánu obce představuje nová zástavba v severozápadní a jihovýchodní části obce. Jižně od centra obce vzniká nová „příměstská“ čtvrť. Řešení obslužných komunikací, tj. uliční síť zcela nerespektuje strukturu vesnické zástavby a celý prostor odděluje od intravilánu a „uzavírá“. Tvar pozemků, hustota zástavby, orientace a umístění budov na pozemku, včetně architektonického řešení domů evokují suburbanizační proces. Dalším narušením je novodobá zástavba v severní části obce tvořená „socialistickými“ vilami a zemědělským areálem, s výškově i hmotově výrazným objektem sušičky chmele.

Grafická část

Obr. č. 107 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

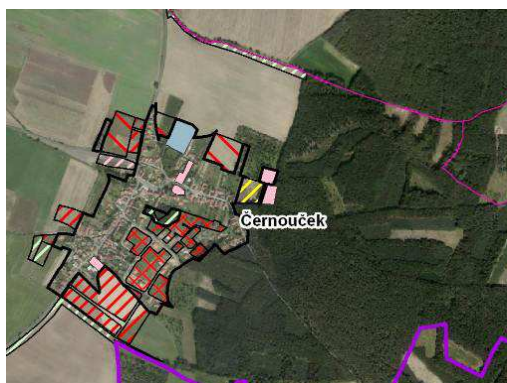

Obr. č. 118 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 19 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 120 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

Mnetěš

Poloha

Obec leží v konkávní sníženině pod jižním úpatím Řípu.

Historie

První písemné zmínky jsou uvedeny v listině krále Přemysla Otakara I., kterou se potvrzuje několik usedlostí doksanskému klášteru. Obec existovala již v roce 1143, kdy patřila společně s horou Říp strahovskému klášteru. Nové poznatky však posunují vznik obce, který získala po zakladateli tvrže Mnetěchovi k roku 998. Název se často měnil, svědčí o tom názvy ve starších mapách a na pohlednicích (1907, 1911 - Mneteš, 1909 - Mnetež, 1911 - Mnětěš a 1922 - Neteš). Po husitských válkách získali Mnetěš jako zabavený církevní majetek Ctinští ze Ctiněvsí. V roce 1500 ji vykoupil opat Antonín pro strahovský klášter. Významným vlastníkem obce byl Vilém z Rožmberka. Po jeho smrti (1592) přešel majetek na Polyxenu z Pernštejna. Po sňatku se Zdeňkem Vojtěchem Popelem z Lobkowicz (1603) přešel majetek pod správu Lobkowiczů, ve které zůstal až roku 1850 (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: *návesní soustředěná hromadná ves*

Zástavba soustředěna kolem rozlehlé návsi, dominantním prvkem jsou velké vodní nádrže v centru obce.

Stávající urbanistický typ: *návesní ulicovka*

Rozsáhlou výstavbou podél nově vzniklých ulic vznikly výrazné linie zástavby mimo historické jádro obce.

Dochovanost urbanistického typu

Urbanistická struktura soustředěné hromadné vsi je setřena. Patrná je ulicová struktura s dominantní návší. Částečně zůstala zachována struktura historického jádra obce.

Plužina: *dělených úseků*

Část nepravidelných záhumenic byla rozdělena na rovnoběžné úzké parcely.

Dochovanost plužiny

Znaky původní plužiny jsou částečně dochovány ve východní části obce. V ostatních částech je plužina setřena vlivem scelování polí.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní zástavba je charakterizována obytnými stavbami výrazně obdélného půdorysu se sedlovými střechami o sklonu 45°, nasazenými základnou na úroveň stropu. Z hlediska umístění a orientace na pozemku obytné budovy přiléhají štítovou stranou k uliční ose. Vstup do domu je umístěn na delší půdorysné straně. Četně se vyskytujícím prvkem je dvoutraktové řešení staveb. Vstup do dvora byl řešen zděnou bránou s typickým, sluncovým řešením vrat. Západní strana návsi je charakteristická velkými hospodářskými budovami, tvořícími ostrou hranici obce.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

V zástavbě historického jádra tvořeným okolím návsi je částečně dochována forma staveb, a to v orientaci na pozemku a půdorysu budov, tvaru a barevném akcentu střechy. Charakter staveb je dochován pouze u budov s obytnou funkcí. Původně hospodářské objekty jsou přestavěny k jiným účelům. Typickým prvkem jsou umělé vodní nádrže v centru obce. Severním směrem od návsi, tj. směrem k Řípu, vybíhá linie zástavby z přelomu 19. století. I zde je částečně dochována forma obytných staveb, místy i hospodářských budov. Částečně jsou dochovány zděné brány typických sluncových vrat. Dochována je linie hospodářských staveb na západní straně návsi, tvořící hranici intravilánu obce. V obci se nenachází výrazná sakrální stavba.

Současná architektonická hodnota sídla

Původní zástavba je významně poznamenána rozsáhlými, převážně nešetrnými rekonstrukcemi. Architektonické pojetí rekonstrukcí respektuje pouze základní znaky historické zástavby, a to půdorys, orientaci stavby na pozemku, barevný akcent střechy, popř. její tvar. Charakter původně hospodářských staveb je setřen změnou využití objektů pro obytné účely. Zásadním narušením převládající formy staveb je novodobá výstavba s nejvýznamnějším zastoupením ve východní části obce. Forma obytných staveb odpovídá příměstskému až městskému typu bydlení. Velké rodinné domy zcela nerespektují základní znaky běžné venkovské architektury.

Grafická část

Obr. č. 131 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

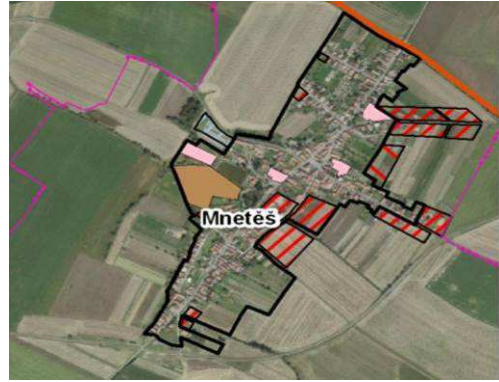

Obr. č. 142 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 153 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 164 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

Vesce

Poloha

Malá obec ležící severně od Řípu je ze severu, východu a jihu obklopena prudkými, převážně zalesněnými svahy.

Historie

První písemná zmínka o osadě náležící k obci Krabčice se datuje do roku 1400. Další zprávy o Vescích jsou až z roku 1833, kdy byla velká část obce zničena požárem (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: *návesní soustředěná hromadná ves*

Zástavba je soustředěna kolem centrální návsi.

Stávající urbanistický typ: *návesní soustředěná hromadná ves a rozptýlené osídlení*

Obec si převážně zachovala svůj původní půdorys. Severně od obce byly vybudovány dva samostatné domy evokující rozptýlenou zástavbu.

Dochovanost urbanistického typu

Dochovanou návesní strukturu, resp. urbanistický typ zástavby narušují novostavby nacházející se v severní a východní části obce.

Plužina: *úseková*

Vesce jsou poměrně mladou vsí, dříve osadou náležící ke Krabčicím. Patrně z tohoto důvodu nebyla plužina výrazně vyvinuta. Z historických podkladů jsou patrné náznaky úsekové plužiny.

Dochovanost plužiny

Náznaky plužiny byly vlivem kolektivizace zemědělství, resp. scelování polí do lánu prakticky setřeny.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Pro zástavbu obce 19. století jsou charakteristické jedno, maximálně dvoupodlažní domy výrazně obdélného půdorysu, méně je patrné vícetraktové řešení půdorysu. Typickým

Vražkov

Poloha

Obec leží v mírném svahu jihozápadně od Řípu.

Historie

Archeologické nálezy dokládají, že se jedná o jednu z nejstarších slovansky osídlených obcí na území Čech. První písemné zmínky o této obci jsou datovány do poloviny 12. století a jsou vztaženy ke konfirmační listině knížete Soběslava II. jejíž originál je uložen v archivu Vyšehradské kapituly. Nejstaršími majiteli z rodu Vršovců byli Jarohněv (držel Mnetěš) a Nemoj, který vlastnil Vražkov. Koncem 12. století patřila jižní část obce premonstrátskému klášteru v Doksanech a po zrušení tohoto kláštera pak dalším majitelům obce až do roku 1848, kdy byla zrušena vrchnostenská správa. Severní část obce s tvrzí vlastnili vladykové z Vražkova, posléze ze Žertic, z Klenče či Valkounové z Adlaru. Na dalším vývoji obce se podepsala 30-ti letá válka, v roce 1631 byl Vražkov vypálen a zpusťován saskými vojsky. Osídlování po válce začalo až roku 1652. Adlarští věnovali obec dominikánskému klášteru u kostela sv. Máří Magdaleny na Malé Straně. Následně se obec dostala prodejem do vlastnictví Eusebia Lobkowicze a přináležela pak trvale do rudnického panství až do doby ukončení vrchnostenského správy. Po zrušení roboty se zde rozšířilo pěstování cukrovky. Byly posíleny velké statky a tím i využívání strojní techniky. Přínosem pro obec bylo vybudování železniční trati Roudnice nad Labem – Zlonice, která navazovala na trať Praha – Děčín na přelomu 19. a 20. století. Největší rozvoj a vzestup zaznamenal Vražkov za první republiky (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: *návesní soustředěná hromadná ves*

Původní zástavba, soustředěná kolem velké návsi, byla tvořena zemědělskými statky. Severním směrem, tj. k Řípu, vybíhala krátká ulice, po jejíchž stranách vznikly linie drobnější obytné zástavby. Tak jako v případě Mnetěše i zde chybí typický znak podřipska a sice dominantní sakrální stavba v centru obce.

Stávající urbanistický typ: *ulicovka*

Náves leží ve středních partiích obce a je tvořena velkými zemědělsko výrobními areály s hmotově výraznými stavbami. Jižně a severně od návsi, podél silnice Straškov – Kleneč, je zástavba rozvinuta hustou, geometricky řešenou uliční sítí. Uliční síť tvoří výrazné hranice bloků obytné zástavby. Ve stejných směrech pak k intravilánu přiléhají hmotově výrazné zemědělsko-hospodářské objekty (sušička na jihu a kravín na severu). Z jihu je intravilán ohraničen linií železnice.

Dochovanost urbanistického typu

Historická struktura, ve které jednoznačně dominovala velká náves je zcela setřena dominancí novodobé zástavby.

Plužina: *úseková*

Plužina byla dělena v nepravidelných celcích, místy byla rozdělena do rovnoběžných pásů.

Dochovanost plužiny

Původní struktura plužiny je zcela setřena., jako následek scelování pozemků v rámci intenzifikace zemědělství.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Dominantním znakem zástavby byly velké selské dvory tvořící náves. Počátkem 20. století se v rámci návěsí zástavby začínají uplatňovat dvoupatrové domy. Fasády byly složitě členěné, tvar střechy byl sedlový až valbený o sklonu 45°. Budovy byly k uliční ose orientovány podélnou stranou. Pro drobnější zástavbu (směrem k Řípu) byly charakteristické menší jednopatrové budovy s jednoduchou sedlovou střechou. Obytné budovy byly vždy orientovány štítovou stranou k ose komunikace. Nasazení střechy bylo na úrovni stropu přízemí. Kolmo na obytné budovy místy přiléhaly menší stodoly. Výrazným a charakteristickým znakem byl vstup do dvora zděnou bránou a sluncová vrata. Sakrální architektura je v obci zastoupena pouze kapličkou v severní části návsi. Vzhledem k hmotovým dimenzím se nejedná o výraznou kulturní dominantu.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

V zástavbě Vražkova je částečně dochována forma i charakter staveb. Původní zemědělské dvory okolo návsi byly doplněny o montované stavby, jejich tradiční využití k zemědělské výrobě převážně přetrvává. Částečně je dochována forma a charakter staveb u původní obytné zástavby v severním výběžku historického jádra obce. Zde jsou hodnotnými prvky sice rekonstruované, ale dochované zděné brány původních sluncových vrat.

Současná architektonická hodnota sídla

Současné narušení obrazu obce představuje novodobá výstavba navazující na její historické jádro. Z této výstavby představuje nejvýznamnější kontaminaci zástavba podél ulice vybíhající napravo ze silnice Vražkov – Kleneč. Zásadně negativně působí hmotově výrazné a materiálově kontrastní zemědělsko-výrobní stavby umístěné v prostoru původních statků a při okrajích intravilánu obce.

Grafická část

Obr. č. 29 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

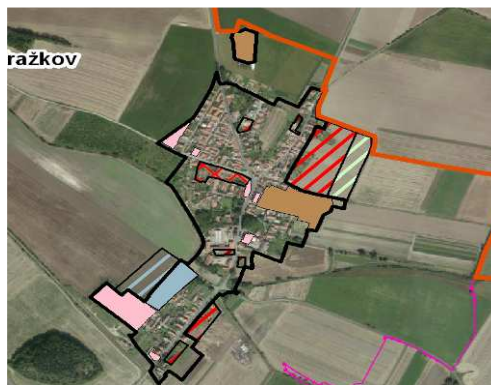

Obr. č. 200 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 211 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 222 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaky kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristik krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 3 Mnetěšsko		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha ve starobylé sídelní zemědělské oblasti	XX	XX	+
2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
4	Dochovaná struktura rozložení středověkých vsí	XX	XX	+
5	Částečně dochovaný architektonický typ vesnické zástavby s typickými znaky podřipska	XX	XX	+
6	Dochovaná urbanistická struktura a architektonický typ zástavby obce Vesce	XX	XX	+
7	Kulturní dominanta kostela v obci Černouček	XX	X	+
8	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
9	Dochovaná cestní síť (doloženo 1836 – 1852 II. vojenské mapování)	X	X	+
10	Drobná sakrální architektura v krajině (křížová zastavení, kapličky, boží muka)	X	X	+
11	Přítomnost „socialistických“ zemědělských areálů (bývalá JZD)	XX	XX	-
12	Urbanizační procesy nerespektující tradiční znaky vesnické zástavby podřipska (Mnetěš a Vražkov)	XX	XX	-
13	Rozvinutá síť nadzemních sítí technického vybavení	X	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 35 Identifikace znaků kulturní a historické charakteristiky MKR 3 Mnetěšsko

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Krajinná scéna je tvořena agrární krajinou, která ze západu až jihu obepíná horu Říp. Reliéf je tvořen mírně zvlněnými západními až jižními svahy, dále na jihu

přecházejícími do konkávního prostoru v okolí Mnetěše a Vražkova. V krajinné matici se uplatňují rozsáhlé plochy zemědělské půdy a zemědělské vsi. V krajině velkých, scelených lánů jsou výrazně pozitivními prvky sporadicky se vyskytující enklávy lesního porostu, resp. zapojené vzrostlé zeleně. Nekompaktní linie lesních enkláv podél terénní hrany údolí potoka Čepel vymezuje západní hranici krajinného prostoru. Struktura členících prvků je zastoupena pouze nevýraznými liniemi porostů podél silnic a technicky upravených vodních kanálů tvořícími spolu se silniční sítí hranice velké bloky. V jihozápadní části krajinného prostoru se uplatňuje nízký zalesněný vrch.

Podíl urbanizovaných ploch je poměrně značný. Osídlení je tvořeno čtyřmi vesnickými sídelními útvary.

Členění jednotlivých ploch v rámci krajinné matrice nevyniká harmonií. Přejít mezi jednotlivými plochami v rámci bloků tvořen barevným kontrastem mezi pěstovanými agrocenózami.

Krajinný prostor je čitelně vymezen reliéfem a vzrostlou zelení. Dominantním rysem je vizuální vazba na horu Říp, která celý prostor ovládá. V severní a jihovýchodní části území se uplatňují blízké, zalesněné horizonty. Ve středních partiích vymezeného území (západně od Řípu) se prostor se stoupající nadmořskou výškou otevírá východním směrem.

Oproti krajinnému prostoru Krabčické plošiny se přítomnost dominantních sakrálních staveb značně omezena, přesto je jejich uplatnění v krajinné scéně jedním ze znaků krajinného rázu. Příkladem je kulturní dominanta kostela Sv. Bartoloměje v obci Černouček.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	X	-
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraje porostů	X	-
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	-	X
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	X	-
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	-	X
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	-	X
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	-
	11	Zřetelné linie zástavby	-	X
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	X	-
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	X	-
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	-

SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	X	-
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	X	-
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	X	-
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	-	X
Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	X	-
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	-	X
Harmonie vztahů krajiny	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	X	-

Tab. č. 36 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky - MKR 3 Mnetěšsko

III. Estetická hodnota krajiny

Estetické hodnoty vymezeného krajinného prostoru jsou úzce spjaty s horou Říp. V jinak poměrně uniformní agrární krajině je vizuální kontext s Řípem zásadním faktorem evokujícím, resp. vykreslujícím kulturní význam území. Významnější uplatnění kulturně-historické složky v extravilánu lze uvažovat v případě kostela Sv. Bartoloměje v obci Černouček. Projev této kulturní dominanty je však částečně stírán přítomností hmotově výrazných staveb a zejména pak novou, barevně nesjednocenou zástavbou. Projev dochované původní zástavby v rámci intravilánů obcí je narušován jejími necitlivými rekonstrukcemi. Nejhodnotnější projev z hlediska dochovanosti vesnické zástavby lze uvažovat u nejmladší z obcí – Vesce. U ostatních obcí je urbanistická struktura a charakter zemědělských vsí narušena urbanizačními až suburbanizačními procesy. Vzhledem k naprosté převaze zemědělsky využívaných ploch je výskyt přírodě blízkých scénérií omezen na enklávy lesního porostu v linii hrany vůči údolí potoka Čepel.

IV. Harmonické měřítko krajiny a vztahy v krajině

V krajinné scéně velkého měřítka uspořádání jednotlivých ploch bez významnější harmonie je negativním znakem společným pro extravilán i intravilán přítomnost socialistických zemědělsko-výrobních areálů a objektů. Tyto sice korespondují s převládajícím charakterem využití území, nicméně svoji hmotovou výrazností působí jako technicistní dominanty. Primární vztahy mezi přírodním rámcem a lidskou činností jsou narušeny intenzivní zemědělskou výrobou se všemi jejími aspekty, tj. likvidace lesní i nelesní vegetace. Z hlediska působení lidské činnosti na takto vzniklou kulturní krajinu

není ve vymezeném krajinném prostoru identifikováno významnější narušení (např. plochy průmyslové výroby).

V. Znaký vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajinné scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 3 Mnetěšsko		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Velké měřítko agrární krajiny bez výrazného členění	XXX	X	-
2	Přímá vizuální návaznost prostoru na horu Říp	XXX	XXX	+
3	Uplatnění středně vzdálených až vzdálených horizontů	X	X	0
4	Výrazné linie lesního porostu vázaného na hranu čepelského údolí a krabčické obory	XX	XX	+
5	Panoramatické výhledy, ve kterých se uplatňuje silueta Českého středohoří	X	XXX	+
6	Krajinná dominanta tvořená zalesněným vrchem Vínek	XX	XXX	+
7	Absence projevu sakrálních staveb v krajinné scéně	XX	X	-
8	Značná urbanizace území – velká dynamika rozvoje sídelních útvarů	XX	XX	-
9	Výrazně narušené architektonické hodnoty sídel	X	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 37 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 3 Mnetěšsko

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.3 MKR 3 Mnetěšsko.

3.6.4 MKR 4 Údolí Čepele

Přírodní charakteristika a její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického členění náleží místo krajinného rázu ke geomorfologickému okrsku VIB-1Bb Krabčická plošina. Reliéf je tvořen údolím potoka Čepel táhnoucí se ve směru jih – sever. V údolí není vyvinuta nivní část, pravý břeh je tvořen strmými svahy stoupajícími přímo od vodoteče, naopak levý břeh je charakterizován pozvolna stoupající, mírně zvlněnou plošinou.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2.

Povrchové vody jsou v rámci vymezeného prostoru zastoupeny polopřírodními (malá vodní nádrž ve Straškově) a umělými vodními nádržemi, nacházejícími se v centrálních částech sídel, a potokem Čepel, který území odvodňuje. Koryto potoka Čepel je téměř po celé délce toku technicky upraveno, resp. meliorováno. Břehový porost je zapojen fragmentárně.

Území náleží do 2. – 3. vegetačního stupně. Potenciální přirozenou vegetací jsou převážně acidofilní doubravy (*Genisto germanicae-Quercion*), s autochtonní borovicí.

Ve vymezeném místě krajinného rázu dominuje plochy orné půdy s vegetačním krytem tvořeným pěstovanými agrocenózami. Enklávy lesních porostů jsou převážně vázány na špatně přístupný terén, resp. na strmé svahy pravého břehu Čepele. Z hlediska druhové skladby se jedná o kulturní bory, ale se zbytky dubohabřin a doubrav.

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	-	X
8	Přítomnost ptačí oblasti sítě (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	-	X
12	Přítomnost památných stromů	X	-

Tab. č. 38 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky v MKR 4 Údolí Čepele

ad. 10

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ZOPK	-	k.ú. Straškov, Vodochody, Kleneč, Roudnice n.L.	vodní tok a údolní niva
ZOPK	-	k.ú. Kleneč	lesy
ZOPK	-	k.ú. Straškov, Kleneč	rybníky

Tab. č. 39 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 4 Údolí Čepele

ad. 12

kód	název	lokality	předmět ochrany
105032	Dub letní u Vladimírova	při spodním okraji zalesněného svahu u bývalého statku Vladimírov p.č. 304 k.ú. Rovné pod Řípem	(Quercus robur L.) - 309 cm

Tab. č. 40 Památné stromy - MKR 4 MKR 4 Údolí Čepele

III. Znaký přírodních hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Reliéf tvořený údolím drobného vodního toku s výrazným, strmým pravým břehem	XXX	XX	+
2	Rozsáhlé plochy intenzivně zemědělsky využívané orné půdy	XXX	X	0
3	Enklávy lesních porostů vázaných na strmé svahy pravého břehu Čepele	XXX	XX	+
4	Drobný vodní tok Čepel s technicky upraveným korytem	XXX	X	+
5	Sporadicky se vyskytující prvky nelesní zeleně, reprezentované fragmenty břehových porostů	X	X	+
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 41 Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 4

Kulturní a historická charakteristika a její hodnota

I. Popis

Vymezené území se vyznačuje silně agrární identitou krajiny. Osídlení je reprezentováno obcí Kleneč a sídelní aglomerací dvou spojených obcí Straškov – Vodochody.

Až na výjimku straškovského kostela se v území nenacházejí výraznější kulturní dominanty. Z hlediska přítomnosti výjimečných staveb dominují území technicistní stavby.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	X	-
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X
8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	X	-
9	Kulturní dominanty	X	-

Tab. č. 42 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky v MKR 4 Údolí Čepele

ad. 8

památká	č.p.	lokalita
kostel sv. Václava		Straškov

Tab. č. 43 Kulturní nemovitě památky - MKR 4 Údolí Čepele (URL6)

ad. 9

kulturní dominantá	lokalita	popis
Kostel Sv. Václava	Straškov	Gotická stavba z druhé poloviny 14. století, upravená barokně ve století 18. Kostel je součástí sakrálního areálu (bývalý hřbitov a jeho ohradní zeď, přístupové schodiště).

Tab. č. 44 Kulturní dominanty - MKR 4 Údolí Čepele

Charakteristika sídel

Kleneč

Poloha

Obec leží západně od hory Říp v mělkém údolí potoka Čepel.

Historie

První písemná zmínka o obci Kleneč (Cleness) se datuje do roku 1400 a pochází z majetkového soupisu probošství kapituly při chrámu sv. Víta na Pražském hradě. Dokladem jsou i jmenné přídomky nižších šlechtických rodů (Vlatkové z Klence) z jejichž rodového znaku se stal základem pro znak obce. Kleneč je údajně první obcí, kterou založil praotec Čech a pojmenoval ji po jednom ze svých synů Klenu (Kleně). Kleneč patřila k roudnickému panství již ve 40. letech 16. století, kdy vlastnili Roudnici n. L. Dubanští z Duban, a to až do ukončení vrchnostenské správy v polovině 19. století (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: *hromadná soustředěná návěsní ves*

Historická zástavba byla soustředěna na návsi západně přiléhající k potoku Čepel. Východním směrem od břehu potoka zástavba vybíhala do příkrého údolního svahu. Dominantním prvkem obce byl rybník v jihovýchodní části návsi.

Stávající urbanistický typ: *návěsní silnicovka*

Od druhé poloviny 19. století do současnosti se zástavba obce postupně rozvíjela podél silniční komunikace Vražkov – Roudnice n. L., která prochází západně od historického jádra obce. Postupně tak byla vytvořena linie zástavby dominující půdorysu obce.

Dochovanost urbanistického typu

Původní struktura návěsního typu zástavby je prakticky zcela setřena. Částečně je dochováno historické jádro obce, resp. zástavba okolo návsi. Původní stavby v severní části obce byly nahrazeny zemědělskými statky. Původní struktura zástavby je částečně dochována ve východní části obce. Zásadně negativním prvkem je rozvoj současné zástavby na plochy západně navazující na silniční komunikaci Vražkov- Roudnice n. L. a „socialistický“ zemědělský areál za hranicí intravilánu.

Plužina: *úseková*

Půda byla rozdělena do nepravidelných bloků zhruba o stejných rozměrech.

Dochovanost plužiny

Plužina je zcela setřena, nejsou dochovány žádné známky původního dělení pozemků.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní zástavba je tvořena jedno až dvoupodlažními domy o výrazně protáhlém obdélném půdorysu, soustředěnými okolo protáhlé návsi. Původní obytné domy hmotově dominují nad hospodářskými budovami (stodoly), které v minulosti tvořily hranici intravilánu. Zástavba návsi byla orientována štítovou stranou k její ose. Výjimku tvořila linie domů východně vybíhající do svahu. Typický tvar střechy je sedlový až valbený o sklonu 45°, s krytinou pálených tašek cihlové barvy. Stavební materiálem je kámen, později pálená cihla.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

V centrální části sídla je nejstarší zástavba dochována částečně ve formě i charakteru. Dochovala se většina objektů pocházejících z počátku 20. stol, na nichž často zanechaly výraznou stopu nevhodné rekonstrukční zásahy. Ve východních partiích obce se dochovala značná část původních budov, které stále nesou čitelné znaky původní formy.

Současná architektonická hodnota sídla

Současný obraz sídla téměř zcela určuje novodobá zástavba. Vnitřní struktura sídla byla významně narušena měřítkově zcela nepatřičnými objekty, zástavba sídla však nejvíce utrpěla výstavbou posledních let, která odpovídá spíše městskému typu bydlení a nenesé známky jakékoli snahy o zapojení staveb do původní formy. Zásadně negativním prvkem je soubor socialistických hospodářských objektů a hala zinkovny ležící při jihozápadním okraji intravilánu obce.

Grafická část

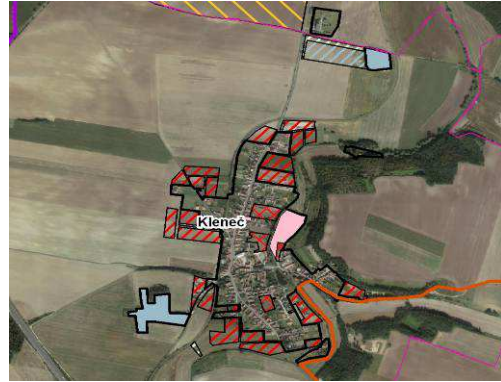
Obr. č. 233 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 244 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 255 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 266 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

Straškov-Vodochody

Poloha

Obec leží v údolí potoka Čepel, jihozápadně od hory Říp. Zástavba tvoří jihozápadní hranici DoKP.

Historie

První písemné zmínky o Straškovu se datují k roku 1271. Název lze odvodit od slova „strážiti“, což může potvrzovat i dříve používaný název Strážkov. Ves Straškov patřila v počátcích pražským kanovníkům, posléze pražským arcibiskupům. Od přelomu 16. a 17. století náležela rodu Lobkowiczů, a to až do zániku patrimoniální správy.

První zmínky o Vodochodech se datují k roku 999, kdy jsou jmenovány společně s jinými obcemi v darovací smlouvě Boleslava II. Ostrovskému klášteru. Vodochody byly rozdělené, jako v té době řada jiných obcí, na díly, které vlastnila celá řada majitelů (pražské biskupství, templáři, augustiniánský klášter v Roudnici nad Labem, páni ze Žižic a od konce 16. století Vilém z Rožmberka).

V roce 1950 došlo ke spojení se sousední obcí od té doby je zakotven název Straškov-Vodochody (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ

Straškov: *silnicovka*

V případě Straškova byla zástavba rozptýlena podél cesty procházející středem vsi. Dominantním prvkem byl kostel ležící na vyvýšeném místě nad intravilánem obce. Náves nebyla v půdorysu obce čitelně vymezena.

Vodochody: *návesní soustředěná ves*

Zástavba byla soustředěna okolo návsi s dominantním rozlehlým statkem tvořícím její celou severní stranu.

Stávající urbanistický typ: *ulicovka*

Novodobá zástavba sjednocené sídelní aglomerace je situována podél nově vytvořené, geometricky členěné sítě ulic. Mezi jednotlivými ulicemi tak vznikají pro vesnici netypické bloky obytné zástavby.

Dochovanost urbanistického typu

Propojením intravilánů obou obcí a novodobou výstavbou byly zcela přeměněny původní půdorysy obou obcí.

V případě Straškova je částečně dochována struktura zástavby v okolí kostela. V druhé polovině 19. století zde vznikl rybník. Zbytek intravilánu je zcela přeměněn. Pomyslnou hranici, oddělující intravilán s částečně dochovanou strukturou, tvoří silnice II/608. Linie potoka Čepel, na jehož levém břehu se nachází straškovský rybník, byla narušena vybudováním otevřeného koupaliště.

V případě Vodochod byl rámcově dochován původní půdorys návsi s dominantou statku. Novodobou výstavbou byla původní struktura zástavby, mimo návěs zcela setřena. Zásadním rysem nově vzniklé sídelní aglomerace je přítomnost obrovských průmyslových a zemědělských areálů jižně a východně navazujících na intravilán obce.

Plužina: úseková

Pole v okolí obcí byla rozdělena do velkých, nepravidelně rozmístěných bloků.

Dochovanost plužiny

Původní členění pozemků zcela zaniklo vlivem scelování polí.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Pro původní zástavbu jsou charakteristické dvoupodlažní domy v centrálních částech obce. Domy se vyznačovaly obdélným půdorysem a přísně sedlovou střechou. Valbené střechy se začaly sporadicky vyskytovat začátkem 20. století, a to pouze u funkčně výjimečných staveb. V běžné zástavbě okrajových částí intravilánu se uplatňovaly menší, jednopodlažní stavby výrazně obdélného půdorysu s typickou sedlovou střechou o sklonu 45°, nasazenou v úrovni stropu. Výjimkou nebylo dvoutraktové řešení staveb. Vzhledem k ne zcela čitelnému vymezení komunikací v případě Straškova, působila orientace budov nesjednoceně. Výrazným znakem v zástavbě Vodochod bylo ohraničení intravilánu (z převážné části tvořené zástavbou okolo návsi) linií stodol orientovaných podélnou stranou do volné krajiny.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

Původní forma zástavby je významně setřena nešetrnými rekonstrukcemi, dostavbami a přestavbami. Znaky původního architektonického řešení jsou významněji dochovány pouze u souboru staveb v blízkosti straškovského kostela. Omezeně je dochována forma původních staveb v případě vodochodské návsi.

Současná architektonická hodnota sídla

V současné době je obraz sídla z převážné většiny určován novodobými stavbami, nerespektujícími základní urbanistická pravidla venkovské zástavby. V obytné zástavbě převažují rodinné domy se složitě členěnými střechami o různém sklonu, umístěné do středu pozemku. Zásadním, negativním prvkem jsou stavby s pultovou střechou. Jednoznačně dominujícími prvky jsou velké výrobní haly při jihozápadním okraji intravilánu Vodochod.

Grafická část

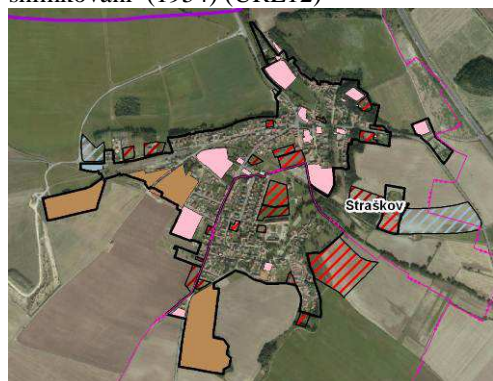
Obr. č. 37 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 38 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 39 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 40 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

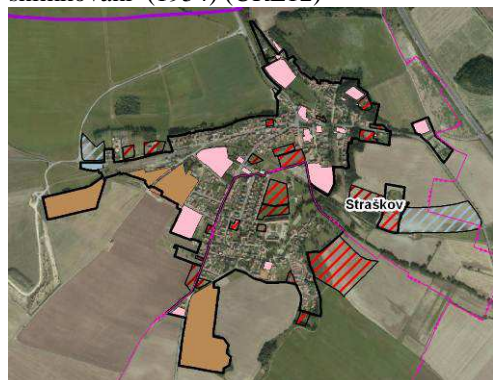
Obr. č. 41 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 42 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 43 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 44 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaký kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 4 Údolí Čepele		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha ve starobylé zemědělské sídelní oblasti	XX	XX	+
2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	+
4	Částečně dochované historické jádro obce Kleneč	XX	X	+
5	Kulturní dominanta kostela v obci Straškov	XX	XX	+
6	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	0
7	Dochovaná cestní síť (doloženo 1836 – 1852 II. vojenské mapování)	X	X	+
8	Drobná sakrální architektura v obcích (kapličky, boží muka)	XX	X	+
9	Hladina obytné zástavby v okrajových částech obcí - jednopodlažní	XX	X	+
10	Hladina obytné zástavby v centrálních částech obcí – jedno až dvoupodlažní	XX	X	0
11	Areály zemědělsko-výrobních podniků v jihozápadní části Vodochoď	XX	XX	-
12	Zemědělsko-výrobní areál v západní části Kleneče	XX	XX	-
13	Výrazně geometricky členěné plochy novodobé zástavby	XXX	X	-
14	Novodobá zástavba nerespektující charakter vesnické zástavby	XX	X	-
15	Rozvinutá síť nadzemních sítí technického vybavení	X	X	-
16	Přítomnost prostorů aktivní těžby štěrkopísků	XXX	X	-

Vysvětlivky:
DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní
DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující
DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný

Tab. č. 45 Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Krajinná scéna je tvořena konkrétním prostorem údolí potoka Čepel. V údolí je patrný kontrast morfologie terénu levého a pravého břehu. Zatímco levý břeh Čepele je charakterizován mírnými svahy ukloněnými k východu, pravý břeh vyniká gradací čitelného geomorfologického zlomu vůči MKR 3.

Matrice je tvořena zemědělskou krajinou rozlehlých lánů scelených polí. Převážně smíšené lesní porosty jsou vázány na prudké svahy. Nelesní zeleň se vyskytuje sporadicky ve formě ostrovů vzrostlých dřevin.

Krajinný prostor se vyznačuje výrazně liniovou strukturou. Základní linie toku Čepele, místy s břehovým porostem, je zdůrazněna paralelními liniemi železnice a silnice Vražkov - Roudnice n. L. Struktura členících prvků je zlikvidována. Hranice pozemků jsou tvořeny kontrastem mezi pěstovanými agrocénózami.

Významným rysem území je jeho značná urbanizace. Osídlení je soustředěno do velkých vsí ležících podél toku Čepele. Historická zástavba obcí je převážně nedochována. Kulturní dominanty jsou reprezentovány pouze areálem kostela a hřbitova u obce Straškov. V prostoru dominují hmotově výrazné technicistní stavby se zásadně negativním projevem.

Krajinný prostor je čitelně vymezen tvarem reliéfu. Západní hranice je tvořena výraznou linií zalesněné hrany údolí, která při pohledech z nižších poloh tvoří výrazný západní horizont.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítká a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	X	-
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	X	-
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	X	-
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	-	X
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	-	X
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	-	X
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	-
	11	Zřetelné linie zástavby	-	X
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	-	X
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	-	X
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	-
SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	-	X
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	X	-
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	-	X
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	-	X

Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	-	X
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	-	X
Harmonie vztahů v krajině	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajině scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajině scéně	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenérie	-	X

Tab. č. 46 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky - MKR 4 Údolí Čepele

III. Estetická hodnota krajiny

Esteticky hodnotné krajině scénérie jsou vázány na lesní porosty podél hrany čepelského údolí

IV. Harmonické měřítko krajiny a vztahy v krajině

Krajině scéna velkého měřítka je významně narušována přítomností výrazných technicistních dominant. Tyto dominanty vynikají jak svojí hmotovou výrazností, tak kontrastem charakteru. Jedná se o průmyslové a hospodářské areály přiléhající k intravilánům obcí. Vztahy lidské činnosti a přírodního rámce jsou významně narušeny intenzivní zemědělskou činností. V rámci sekundární struktury krajiny má významně negativní vliv (hlukové emise, úniky chemických látek a maziv) přítomnost ploch průmyslové výroby u obcí Kleneč a Vodochody.

V. Znak vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajině rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajině scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Velké měřítko agrární krajiny	XX	X	-
2	Uzavření prostoru blízkými horizonty	XXX	XX	+
3	Výrazně liniové upořádání prostoru (souběžné linie potoka Čepel, lesního porostu pravého břehu údolí, silnice a železnice Vražkov – Roudnice n. L.)	XXX	XXX	+
4	Výrazná linie lesního porostu vázaného na terénní zlom nad potokem Čepel	XX	XX	+
5	Narušení struktury, charakteru a formy zástavby novodobou výstavbou	XX	X	-
6	Přítomnost výrazných technicistních dominant zemědělských a průmyslových objektů.	XX	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / O neutrální / - negativní				

Tab. č. 47 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.4 MKR 4 Údolí Čepele.

3.6.5 MKR 5 Perucká tabule

Přírodní charakteristika a její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického členění se vymezené místo krajinného rázu nachází na hranici okrsku VIB-1Bb Krabčická plošina a okrsku VIB-1Ba Perucká tabule, v rámci podcelku Řipská tabule. Typický reliéf členité pahorkatiny Řipské, resp. Perucké tabule je v rámci vymezeného místa krajinného rázu tvořen plochými, táhlými hřbety, západně navazující na svahy údolí Čepele. V reliéfu se uplatňuje struktura nízkých vrchů, např. *Račíněveský vrch, Na měchuře, Na viničkách*.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2. S vysokou polohou území koresponduje značná větrná eroze.

Povrchové vody jsou ve vymezeném krajinném prostoru zastoupeny pouze drobnou vodotečí *Račíněveská strouha*. Koryto *Račíněveské strouhy* je v celé délce technicky upraveno. Vodní plochy jsou vázány na prostory těžby štěrkopísků.

Území náleží do 2. – 3. vegetačního stupně. Ve vymezeném místě krajinného rázu naprosto dominují plochy intenzivně zemědělsky využívané orné půdy. Plochy vzrostlé zeleně se vyskytují pouze sporadicky ve formě malých ostrůvků. Tyto pak v silně agrární krajině jako jediné plní funkci prvků územního systému ekologické stability. Vegetačním krytem vymezeného území jsou agrocenózy, z nichž převažují obilniny. Západním směrem, dále v území Perucké tabule, se podíl vzrostlé zeleně významně zvyšuje, a to ve formě enkláv lesních porostů vázaných na údolní svahy potoků, které se zařezávají do členité pahorkatiny.

Mimo intenzivní zemědělskou výrobu představuje nejvýznamnější narušení přírodní složky krajiny zejména rozsáhlá těžba štěrkopísků, jejíž plochy se nacházejí podél západní hranice vymezeného území. Dalším negativním faktorem je těleso dálnice D8, které vymezený krajinný prostor protíná mezi obcemi Straškov a Kleneč.

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristiky MKR 5 Perucká tabule		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X

5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) síť Natura 2000	-	X
8	Přítomnost ptačí oblasti síť (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	-	X
12	Přítomnost památných stromů	X	-

Tab. č. 48 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky v MKR 5 Perucká tabule

ad. 10

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ZOPK	-	k.ú. Račíněves	lesy

Tab. č. 49 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 5 Perucká tabule

III. Znaky přírodních hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 5 Perucká tabule		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agroceóz	XXX	XX	-
2	Výskyt kvalitních půd	XX	X	+
3	Omezená přítomnost biotopově neklasifikovatelných TTP	X	X	0
4	Sporadicky se vyskytující nesouvislá střední a vysoká zeleň nelesního charakteru	XX	X	+
5	Reliéf tvořený náhorními plochými hřbety členité pahorkatiny se strukturou plochých, nízkých vrchů, ukloněný k jihovýchodu	XXX	X	+
6	Sporadicky se vyskytující remízy (významná interakční funkce)	XX	X	+
7	Narušení reliéfu těžbou	XX	XX	-
8	Narušení přírodní složky průmyslovou výrobou	XX	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 50 Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 5 Perucká tabule

Kulturní a historická charakteristika a její hodnota

I. Popis

Vymezené místo krajinného rázu je tvořeno převážně plochami orné půdy, scelenými do lánů. V rámci území se nenacházejí žádné sídelní útvary. Urbanizované plochy jsou tak reprezentovány pouze průmyslovými, obchodními, zemědělsko výrobními areály a tělesem dálnice D8, které území protíná. Významným znakem území je rozsáhlá těžba šterkopísků v jeho jihozápadní až západní části.

Se stavem osídlení koresponduje absence kulturně nebo urbanisticky hodnotných prvků nebo jejich souborů. Kulturní význam místa krajinného rázu je tak zcela vázán na dominantu hory Říp.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 5 Perucká tabule		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	-	X
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X
8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	-	X
9	Kulturní dominanty	-	X

Tab. č. 51 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 5 Perucká tabule

Charakteristika sídel

Zastavěné plochy jsou v rámci území tvořeny průmyslovými areály (jihozápadní okraj intravilánu obce Straškov-Vodochody), zemědělsko výrobními areály (jihozápadní okraj intravilánu obce Straškov-Vodochody), průmyslově-obchodními areály (jihozápadní okraj katastrálního území Roudnice nad Labem) a hangáry roudnického letiště (jihozápadní okraj katastrálního území Roudnice nad Labem).

Běžná zástavba se ve vymezeném území nevyskytuje.

III. Znaky kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 5 Perucká tabule		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha ve starobylé zemědělské sídelní oblasti	X	X	+
2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
3	Urbanizované plochy tvořené průmyslovými areály a objekty	XXX	XX	-
4	Výrazná agrární identita krajiny	XX	XX	0
5	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
6	Rozvinutá síť nadzemních sítí technického vybavení	X	X	-
7	Místa aktivní těžby štěrkopísků	XX	XX	-

Vysvětlivky:
DLE PROJEVU: + pozitivní / O neutrální / - negativní
DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující
DLE CENNOTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný

Tab. č. 52 Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 5 Perucká tabule

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Místo krajinného rázu tvoří západní hranici řešeného území (resp. DoKP). Krajinná scéna je tvořena agrární krajinou se silným impaktem průmyslové výroby a těžby. Reliéf je tvořen náhorními partiemi členité pahorkatiny Perucké tabule, které jsou ukloněny směrem k jihu až k jihovýchodu.

V krajinné matici dominují rozsáhlé lány zemědělské půdy, které jsou doplněny výrobními areály a plochami aktivní těžby štěrkopísků. Prvky vzrostlé zeleně se vyskytují ojediněle, resp. zapojené vzrostlé zeleně. Nekompaktní linie lesních enkláv podél terénní hrany údolí potoka Čepel vymezuje západní hranici krajinného prostoru. Struktura členících prvků je zastoupena pouze nevýraznými liniemi porostů podél silnic a technicky upravených vodních kanálů tvořícími spolu se silniční sítí hranice velké bloky. V jihozápadní části krajinného prostoru se uplatňuje nízký zalesněný vrch.

Podíl urbanizovaných ploch je poměrně značný. Osídlení je tvořeno čtyřmi vesnickými sídelními útvary.

Členění jednotlivých ploch v rámci krajinné matrice nevyniká harmonií. Přechod mezi jednotlivými plochami v rámci bloků tvořen barevným kontrastem mezi pěstovanými agrocenózami.

Krajinný prostor je čitelně vymezen reliéfem a vzrostlou zelení. Dominantním rysem je vizuální vazba na horu Říp, která celý prostor ovládá. V severní a jihovýchodní části území se uplatňují blízké, zalesněné horizonty. Ve středních partiích vymezeného území (západně od Řípu) se prostor se stoupající nadmořskou výškou otevírá východním směrem.

Oproti krajinnému prostoru Krabčické plošiny se přítomnost dominantních sakrálních staveb značně omezena, přesto je jejich uplatnění v krajinné scéně jedním ze znaků krajinného rázu. Příkladem je kulturní dominanta kostela Sv. Bartoloměje v obci Černouček.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	-	X
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	-	X
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	-	X
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického	X	-

		vnímání krajiny		
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	-	X
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	-	X
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	-	X
	11	Zřetelné linie zástavby	-	X
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	-	X
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	-	X
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	-
SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	X	-
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	X	-
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	-	X
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	-	X
Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	-	X
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	-	X
Harmonie vztahů v krajině	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	-	X

Tab. č. 53 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky - MKR 5 Perucká tabule

III. Estetická hodnota krajiny

Vymezené místo krajinného rázu se samo osobě nevyznačuje přítomností a koncentrací prvků, které by tvořily esteticky hodnotné scenerie, přesto lze území charakterizovat jako esteticky hodnotné. Základní kámen estetické hodnoty krajinného prostoru tak spočívá ve vizuálním propojení, resp. silné vizuální vazbě na horu Říp. Hora Říp, tyčící se nad zalesněným svahem čepelského údolí, z jejíhož úpatí vystupuje čitelná linie lipové aleje zcela opanuje východní pohledy. Tyto pohledy jsou pak doplněny výraznou siluetou věže krabčického kostela.

Zásadní roli hraje vymezený prostor také v severozápadních výhledech z Řípu. Zejména jeho severní partie zasahuje do patrné pohledové osy Říp – Hazmburk.

IV. Harmonické měřítko a vztahy v krajině

Disharmonický výraz místy až nudné agrární krajiny velkého měřítka podtrhuje přítomnost těžebních prostorů, průmyslových a obchodních areálů. Vzhledem ke značnému plošnému rozsahu a průmyslovému charakteru areálů dochází k významnému, negativnímu ovlivnění přírodního rámce, převážně tvořeného ornou půdou.

V. Znak vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajinné scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 5 Perucká tabule		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Otevřenost reliéfu náhorních plochých hřbetů Perucké tabule	XXX	X	0
2	Silně agrární identita krajiny	XXX	X	0
3	Velké měřítko uspořádání jednotlivých prvků v krajinné scéně s disharmonickým výrazem	XX	X	-
4	Krajinná matrice tvořená scelenými, rozlehlými lány orné půdy	XX	X	-
5	Absence lesních porostů, členících a interakčních prvků	X	X	-
6	Prostorové propojení – silná vizuální vazba na horu Říp	XXX	XXX	+
7	Uplatnění hory Říp ve východních pohledech	XXX	XXX	+
8	Uplatnění krajinného prostoru ve vizuální ose Říp – Hazmburk – České středohoří	XX	XXX	+
9	Absence běžné zástavby, resp. sídelních útvarů či rozvolněné, obytné zástavby	X	X	0
10	Narušení reliéfu rozsáhlými těžebními plochami	XX	XX	-
11	Přítomnost průmyslových a obchodních areálů	XX	XX	-
12	Vznik panoramat, ve kterých se uplatňuje monumentální, vzdálená silueta Českého středohoří vystupující z labské nívy	XX	XXX	+

Vysvětlivky:
DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní
DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující
DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný

Tab. č. 54 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 5 Perucká tabule

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedeného místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.5 MKR 5 Perucká tabule.

3.6.6 MKR 6 Roudnice nad Labem

Přírodní charakteristika a její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického členění se vymezené místo krajinného rázu nachází na hranici podcelků Řipská tabule a Terezínská kotlina. Reliéf je charakterizován výrazným geomorfologickým zlomem, kdy z ploché říční nívy pravého břehu Labe strmě stoupá severovýchodní okraj Řipské tabule. Ve vymezeném krajinném prostoru tento zlom zleva kopíruje tok řeky Labe.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2.

Hlavním zástupcem povrchových vod je řeka Labe, jižním okrajem vymezeného území protéká potok Čepel. Vodní plochy se v území prakticky nevyskytují.

V převážně urbanizovaném území, tvořeném zástavbou města, se místy vyskytují plochy s vegetačním krytem, který je reprezentován parky, popř. městskou zelení parkového charakteru, zahradami a solitérními dřevinami. V druhovém složení dřevin převládají kultivary.

Řeka Labe je v daném území významnou krajinnou dominantou národního významu a současně nadregionálním prvkem sítě ÚSES (nadregionální biokoridor K10).

Významné, plošné narušení sekundární struktury krajiny představuje rozsáhlé průmyslové zóny navazující na historické jádro města a východní okraj intravilánu města.

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	-	X
8	Přítomnost ptačí oblasti sítě (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	X	-
12	Přítomnost památných stromů	X	-
13	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	X	-

Tab. č. 55 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky v MKR 6 Roudnice nad Labem

ad. 10

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ZOPK	řeka Labe	k.ú. Roudnice n/L	vodní tok a údolní niva
registrovaný	Horův park	Roudnice n/L	park
registrovaný	Park na Karlově náměstí	Roudnice n/L	park
registrovaný	Park pod rozhlednou	Roudnice n/L	park
registrovaný	Tyršův park	Roudnice n/L	park

Tab. č. 56 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 6 Roudnice nad Labem

ad. 11

kat.	název	lokality	předmět ochrany
přírodní dominanta	Labe	k.ú. Roudnice nad Labem	Řeka Labe technicky upravené koryto

Tab. č. 57 Přírodní dominanta řeka Labe MKR 6 Roudnice nad Labem

ad. 12

kód	název	lokality	předmět ochrany
105027	Dřezovec trojtrnný	v areálu Vyšší odborné školy ve Špindlerově ulici; p.č. 1973 k.ú. Roudnice n. L.	(Gleditsia triacanthos L.) - 210 cm
101872	Lípa u Lidušky	v areálu základní umělecké školy (Rvačov) p.č. 156 k.ú. Roudnice n. L.	(Tilia cordata Mill.) - 306 cm
101871	Platan v nemocnici	v areálu nemocnice p.č. 1682/1 k.ú. Roudnice n. L.	(Platanus hispanica Mill.) - 300 cm

Tab. č. 58 Památný strom nebo jejich skupina - MKR 6 Roudnice nad Labem

III. Znak přírodních hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Krajinná dominanta toku řeky Labe	XXX	XX	+
2	Převažující urbanizace ploch, území je tvořeno intravilánem	XXX	X	-
3	Výskyt ploch městské zeleně, parků a zahrady	X	X	+
4	Tok řeky Labe s výrazně technicky upraveným korytem	XX	XX	+
5	Reliéf je tvořen příkrým svahem geomorfologického zlomu	XXX	XX	+
6	Přítomnost průmyslové zóny	XXX	XX	-
7	Výskyt památných stromů	X	X	+
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / 0 neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 59 Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem

Kulturní a historická charakteristika a její hodnota

I. Popis

Vymezené místo krajinného rázu je tvořeno intravilánem města Roudnice n/L. V zástavbě je významně dochováno historické jádro, což je důvodem jeho zvýšené památkové ochrany. Množství kulturních památek pak odkazuje na bohatou historii města středověkého původu.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	-	X
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	X	-
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X
8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	X	-
9	Přítomnost kulturní dominanty	X	-

Tab. č. 60 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 6 Roudnice n.L.

ad.5

kategorie	název	lokality	popis
MPZ	Roudnice nad Labem	Roudnice n.L.	viz. Tab. č.62

Tab. č. 61 Přítomnost městské památkové zóny MKR 6 Roudnice nad Labem

ad. 8

památky	č.p.	lokality
kostel evangelický		Roudnice n.L.
kaple Nejsvětější Trojice		Roudnice n.L.
kaple sv. Josefa		Roudnice n.L.
kaple sv. Rosálie		Roudnice n.L.
kaple sv. Viléma		Roudnice n.L.
židovský hřbitov - Havlíčkova		Roudnice n.L.
sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého - před sýpkou		Roudnice n.L.
sloup se sochou sv. Vavřince		Roudnice n.L.
socha Čechie - na mostě		Roudnice n.L.
sýpka		Roudnice n.L.
zámek	č.p.1	Roudnice n.L.
městský dům - Očkova	č.p.7	Roudnice n.L.
městský dům - Karlovo nám.	č.p.8	Roudnice n.L.
městský dům - Karlovo nám.	č.p.9	Roudnice n.L.
městský dům - Řipská	č.p.12	Roudnice n.L.
městský dům - Řipská	č.p.13	Roudnice n.L.

městský dům - Řipská	č.p.14	Roudnice n.L.
městský dům - Řipská	č.p.15	Roudnice n.L.
městský dům - Karlovo nám.	č.p.17	Roudnice n.L.
městský dům - Karlovo nám.	č.p.18	Roudnice n.L.
městský dům - Karlovo nám.	č.p.20	Roudnice n.L.
radnice - Karlovo nám.	č.p.21	Roudnice n.L.
městský dům	č.p.22	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.37	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.38	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.46	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.48	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.50	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.53	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.54	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.55	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.56	Roudnice n.L.
dvorec Bílinský - torzo (obytný dům) - Na Stupních	č.p.57	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.58	Roudnice n.L.
městské opevnění s č.p. 59 - Husovo nám.	č.p.59	Roudnice n.L.
městský dům - Husovo nám.	č.p.60	Roudnice n.L.
činžovní dům - Arnoštova	č.p.97	Roudnice n.L.
spořitelna - Arnoštova	č.p.98	Roudnice n.L.
městský dům, celková hmota, uliční fasáda - nám. Jana z Dražic	č.p.101	Roudnice n.L.
městský dům - nám. Jana z Dražic	č.p.104	Roudnice n.L.
městský dům - Rvačov	č.p.165	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.173	Roudnice n.L.
klášter augustiniánský - Komenského	č.p.174	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.176	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.178	Roudnice n.L.
městský dům - ve Smečkách	č.p.179	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.184	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.187	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova, č.p. 192 a č.p.282	č.p.192	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.193	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.195	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.196	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.197	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.198	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.199	Roudnice n.L.

městský dům - Havlíčkova	č.p.200	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.202	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.204	Roudnice n.L.
městský dům - Třebízského	č.p.234	Roudnice n.L.
měšťanský dům	č.p.241	Roudnice n.L.
městský dům - Havlíčkova	č.p.276	Roudnice n.L.
vodní mlýn - Mlýnská	č.p.297	Roudnice n.L.
městský dům - nám. Jana z Dražic	č.p.307	Roudnice n.L.
městský dům - nám. Jana z Dražic	č.p.317	Roudnice n.L.
zámecký pivovar - Poděbradova	č.p.323	Roudnice n.L.
předměstský dům - Panský dům	č.p.742	Roudnice n.L.
zájezdní hostinec U chmelového věnce - Žižkova	č.p.757	Roudnice n.L.
městský dům - Libušina	č.p.819	Roudnice n.L.
městský dům - Libušina	č.p.828	Roudnice n.L.
městský dům - Libušina	č.p.878	Roudnice n.L.
městský dům - Komenského	č.p.891	Roudnice n.L.
měšťanský dům - tř. T. G. Masaryka	č.p.892	Roudnice n.L.
městský dům - tř. T. G. Masaryka	č.p.894	Roudnice n.L.
městský dům - tř. T. G. Masaryka	č.p.896	Roudnice n.L.
měšťanský dům - Libušina	č.p.900	Roudnice n.L.
městský dům - Josefa Hory	č.p.903	Roudnice n.L.
městský dům - Komenského	č.p.911	Roudnice n.L.
městský dům - Komenského	č.p.912	Roudnice n.L.
městský dům - Josefa Hory	č.p.920	Roudnice n.L.
vila - Máchova	č.p.1414	Roudnice n.L.

Tab. č. 62 Kulturní nemovité památky - MKR 6 Roudnice nad Labem (URL6)

ad.9

kulturní dominanta	lokality	popis
Roudnický zámek	č.p. 1 Roudnice nad Labem	Raně barokní zámek v Roudnici nad Labem vznikl v letech 1652 – 1684 na místě původního románského hradu. Počátkem 2. poloviny 16. stol. bylo za Jana Tarnovského z Tarnova postaveno italskými mistry východní křídlo, navazující na okrouhlou věž tvořící východní zakončení hradu. Další stavební úpravy následovaly po převzetí panství Vilémem z Rožmberka v roce 1575. Konečného vzhledu docílil zámek ve vlastnictví Václava Eusebia Lobkowicze. Ten v roce 1652 za pomoci přizvaných italských architektů Pietra Kolomba, Francesca Carattinia, Carla Orsolinia a Antonia Porta celý zámek radikálně přestavěl. Zámek patřil rodu Lobkowiczů až konce 40. let 20. stol. po té byl zestátněn. Za druhé světové války sloužil zámek jako kasárna německé armádě, po ní armádě české, až do roku 2009 zde sídlila vojenská konzervatoř (NERUDA, 2009; URL8).
Augustiniánský klášter s kostelem Narození P. Marie a barokní zvonicí	Roudnice nad Labem	Římskokatolický kostel Narození Panny Marie v Roudnici nad Labem nechal v roce 1333 postavit pražský biskup Jan IV. z Dražic spolu s klášteřem augustiniánů na místě bývalého románského kostelíka, který byl po úpravě pojat do nové stavby jako sakristie. Výstavba kostela i kláštera byla dokončena v roce 1360. Byl poškozen nejprve za husitských válek a později požárem v roce 1676. V letech 1725 až 1734 byl barokně přestavěn

		a jeho poslední větší oprava se uskutečnila v roce 1938. Kostel se nachází nedaleko Labe na rohu Komenského a Havlíčkovy ulice a má tři lodě ukončené dobře prosvětleným kněžištěm. Zejména díky dvěma věžím v západním průčelí je dominantou této části města. Probošství zde existovalo v letech 1333 až 1516 a dále pak od roku 1594 jako sekulární, od 1. července 1994 přeměněné na farnost. Klášter je výjimečnou památkou gotického umění a barokní gotiky. Od 1. listopadu 1968 působil jako administrátor a od 1. září 1975 až do roku 1990 jako farář ve zdejší farnosti Mons. ThLic. Bohumil Kolář, nynější kanovník Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze, který byl dne 24. prosince 1983 potvrzen v hodnosti probošta roudnického (URL8)
--	--	---

Tab. č. 63 Kulturní dominanty - MKR 6 Roudnice nad Labem

Roudnice nad Labem

Poloha

Město Roudnice nad Labem leží v příkrém svahu podél levého břehu řeky Labe v místě, kde se Labe pravým obloukem zařezává pod Krabčickou plošinu.

Historie

Osídlování Roudnicka bylo soustředěno do blízkosti labského brodu, kudy procházela tzv. Lužická stezka (významná cesta z Prahy do Horní Lužice). První historické zmínky o Roudnici se datují k roku 1167 a 1176 k existujícímu biskupskému dvoru. Vznik města je kladen do období před rokem 1239. Název města je odvozen od pramene železité „rudné“ vody vyvěrající pod Augustiniánským kostelem. Po dobu vznikajícího města byla předurčena jeho polohou v nivě řeky Labe. Nejprve byl osídlen levý břeh, který byl i zároveň přirozenou hranicí před nepřátelskými vpády ze severu. Toto postačovalo až do roku 1378. Následně bylo vlivem narůstajícího počtu obyvatel město rozšířeno jižním směrem mezi dva ostrohy, z nichž na jednom stál románský hrad. Město bylo do té doby neopevněno. O první opevnění se postaral biskup Tobiáš z Bechyně na základě povolení krále Václava II. Následně bylo město obeháno dřevěnou palisádovou hradbou. V roce 1378 bylo arcibiskupem Janem Očkem z Vlašimi zbudováno Nové město roudnické obehnané již kamennou hradbou se čtyřmi branami (pátou se stala mostecká věž). Do historie města se nejvíce zapsal biskup Jan IV. z Dražic (1301 - 1343), který inicioval vznik dvou nejvýznamnějších roudnických staveb vrcholného středověku, kamenného mostu a kláštera augustiniánských kanovníků (obojí založeno 1333). Za arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi bylo založeno v roce 1378 Nové Město roudnické. Doba mezi koncem husitství a počátkem 17. století se v Roudnici vyznačuje častým střídáním světských držitelů. Nejvýznamnější z nich byli na konci 16. stol. Rožmberkové (Vilém z Rožmberka). Po jeho smrti se Vilémova poslední žena, Polyxena z Pernštejna, v roce 1603 provdala za Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkowicz a Roudnice tak připadla na více než 300 let do majetku tohoto předního českého rodu.

Přelom 18. a 19. století přinesl počátek novodobé emancipace českého národa a Roudnice se stala jedním z center vlastenecké obrody. S průmyslovým rozvojem došlo ke zbourání hradeb, které svíraly město po 600 let. Výraznou změnu původního centra Roudnice umocnila výstavba pily, cukrovaru, lihovaru, továrny na zemědělské stroje a zavedení železnice 1848 – 1850 v dosud přísně zemědělské krajině. V roce 1850 zaniklo roudnické zámecké panství. V roce 1910 (jako logický vrchol industrializace) byl vybudován nový železný most, který po 300 letech spojil oba břehy. Od té doby má Roudnice přídomek

nad Labem. Nová éra výrazně změnila tvář města, vyrostly nové obytné čtvrti i hospodářské objekty. Od konce 19. století postupně probíhala proměna Roudnice nad Labem na moderní město a tento vývoj pak pokračuje s většími či menšími úspěchy až do dnešních dnů (URL9; NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: poříční vesnice

Původní zástavba byla situována podél stezky, která kopírovala levý břeh řeky Labe.

Stávající urbanistický typ: město

Zástavba poříční vesnice se během 12. a 13. století rozvinula do města. V této době byl postaven původně románský hrad, později přestavený na zámek v barokním stylu. Zásadním změnou prošla Roudnice ve 14. století, kdy bylo město významně rozšířeno. Do té doby neopevňené město bylo obeháno kamennou hradbou se čtyřmi branami, čímž vzniklo „Nové město roudnické“. Další výrazné změny resp. rozvoj počaly na přelomu 19. století, spolu s rozvojem průmyslové výroby.

Dochovanost urbanistického typu

Historická struktura zástavby je dochována pouze v jádru města. Hranice historického jádra korespondují s hranicí městské památkové zóny. V této zóně převažuje struktura zástavby 18. století.

Plužina: traťová až úseková

Dle historických mapových podkladů stabilního katastru (1840) byly zemědělské pozemky v okolí Roudnice členěny jak do úzkých tratí pravidelného uspořádání, tak do nepravidelných úseků bez sjednocené orientace.

Dochovanost plužiny

Plužina je zcela setřena stávající zástavbou města.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Zástavba byla do poloviny 19. století tvořena řadami jedno až třípodlažních domů podél veřejných komunikací. Typickým prvkem zástavby Roudnice je náměstí umístěné ve svahu, v ose mostu přes řeku Labe. Zástavba náměstí byla postupně přestavěna měšťanskými domy. Ve formě a architektonickém řešení jednotlivých staveb se postupně odrážely stavební slohy baroko, klasicismus, novorenesance, novobaroko, secese, funkcionalismus, které nahradily původní románskou a gotickou architekturu.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

V historickém jádru, tvořeném městskou památkovou zónou, je významně dochována zástavba 17. až 19. století. Zástavba se postupně rozvíjela od historického jádra města jižním směrem. V průběhu 19. století vznikla první průmyslová zóna zaměřená na výrobu zemědělských strojů. Obytná zástavba ve formě městských domů vznikala do 1. poloviny 20. století. Od této doby je zástavba definována jako novodobá a je charakterizována zejména tzv. „socialistickou“ výstavbou. Od 60. let minulého století proběhla rozsáhlá výstavba bytových domů, panelových sídlišť v západní a průmyslových zón ve východní a jižní části města.

Současná architektonická hodnota sídla

V současnosti intravilánu dominuje obytná a průmyslová zástavba 20. století. Historicky dochované jádro tvoří přibližně 20 % rozlohy města.

Grafika

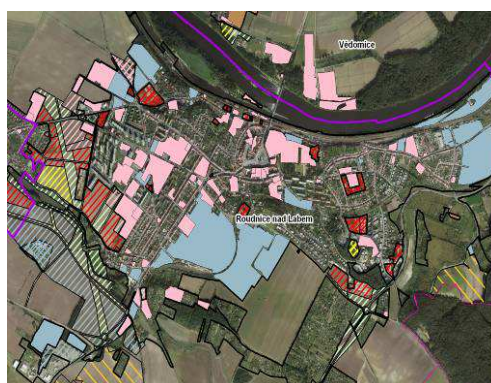
Obr. č. 45 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 4627 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 287 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 298 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaký kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 6 Roudnice nad Labem		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Středověký původ města	XX	XX	+
2	Kulturní význam Roudnice v českých dějinách	XXX	XX	+
3	Městská památková zóna tvořená dochovaným historickým jádrem	XX	XXX	+
4	Výrazné kulturní dominanty roudnického zámku, kostela Narození p. Marie s barokní zvonící	XXX	XXX	+
5	Narušení obrazu sídla panelovou výstavbou v západní části města	XXX	XX	-
6	Průmyslový areál jižně navazující na historické jádro	XX	XX	-

	města (vznik na přelomu 18. a 19. století)			
7	Rozsáhlá průmyslová zóna ve východní části (vznik ve 20. století)	XXX	XXX	-
8	Výrazně negativně se projevující, architektonická dominantna - výrobní objekt Vitany	XX	XXX	-
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / O neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 64 Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Místo krajinného rázu tvoří západní hranici řešeného území (resp. DoKP). Krajinná scéna je tvořena agrární krajinou se silným impaktem průmyslové výroby a těžby. Reliéf je tvořen náhorními partiemi členité pahorkatiny Perucké tabule, které jsou ukloněny směrem k jihu až k jihovýchodu.

V krajinné matici dominují rozsáhlé lány zemědělské půdy, které jsou doplněny výrobními areály a plochami aktivní těžby šterkopísků. Prvky zapojené vzrostlé zeleně se vyskytují ojediněle. Nekompaktní linie lesních enkláv podél terénní hrany údolí potoka Čepel vymezuje západní hranici krajinného prostoru. Struktura členících prvků je zastoupena pouze nevýraznými liniemi porostů podél silnic a technicky upravených vodních kanálů tvořícími spolu se silniční sítí hranice velké bloky. V jihozápadní části krajinného prostoru se uplatňuje nízký zalesněný vrch.

Podíl urbanizovaných ploch je poměrně značný. Osídlení je tvořeno čtyřmi vesnickými sídelními útvary.

Členění jednotlivých ploch v rámci krajinné matrice nevyniká harmonií. Přechod mezi jednotlivými plochami je v rámci bloků tvořen barevným kontrastem mezi pěstovanými agrocenózami.

Krajinný prostor je čitelně vymezen reliéfem a vzrostlou zelení. Dominantním rysem je vizuální vazba na horu Říp, která celý prostor ovládá. V severní a jihovýchodní části území se uplatňují blízké, zalesněné horizonty. Ve středních partiích vymezeného území (západně od Řípu) se prostor se stoupající nadmořskou výškou otevírá východním směrem.

Oproti krajinnému prostoru Krabčické plošiny je přítomnost dominantních sakrálních staveb značně omezena, přesto je jejich uplatnění v krajinné scéně jedním ze znaků krajinného rázu. Příkladem je kulturní dominantna kostela Sv. Bartoloměje v obci Černouček.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	X	-

vymezení prostoru	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	-	X
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	X	-
	4	Vymezení prostorů více horizonty	-	X
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	X	-
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	-	X
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	-	X
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	-	X
	11	Zřetelné linie zástavby	X	-
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	X	-
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	X	-
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	-	X
SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	X	-
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	-	X
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	-	X
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	-	X
Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	-	X
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	-	X
Harmonie vztahů v krajině	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	-	X

Tab. č. 65 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky – MKR 6 Roudnice nad Labem

III. Estetická hodnota krajiny

Esteticky nejhodnotnější krajinné scenerie, ve kterých se uplatňuje cenná zástavba historického jádra, vznikají při jižních pohledech z prostoru labské nivy. Do horizontu tvořeného hustou zástavbou měšťanských domů a architektonicky odlišitelných veřejných

budov se promítá výrazná kulturní dominanta roudnického zámku a věže sakrálních staveb, nad kterými se tyčí monumentální silueta Řípu. Širší, panoramatické výhledy jsou devastovány vizuálním kontextem s výškově a hmotově zcela dominující panelovou výstavbou západní části Roudnice. Dalším zásahem do projevu kulturních dominant je přítomnost komínů náležících k průmyslovým areálům. Průmyslové budovy se, vzhledem k poloze průmyslových areálů za hranou terénního zlomu a v nivní části města, vizuálně neuplatňují.

V západní části intravilánu se uplatňuje výrazná technicistní dominanta budovy Vitana a.s.

IV. Harmonické měřítko a vztahy v krajině

Přírodní rámec krajiny je zlikvidován zastavěním. Pozitivním prvkem intravilánu jsou poměrně hojné plochy městské zeleně, které se však nevyznačují větší přírodní hodnotou.

Intravilánu v horizontální a vertikální ose dominují průmyslové areály a novodobá zástavba, resp. hmotově a výškově výrazné objekty komínů, výrobních hal a panelových domů.

V. Znak vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajinné scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha města v příkrém svahu otevřeném do ploché labské nivy	XXX	XX	+
2	Dochované historické jádro města	XX	XX	+
3	Projev kulturních dominant města a jejich vizuální kontext s Řípem v jižních pohledech z prostoru labské nivy	XXX	XXX	+
4	Narušení panoramatu města výškovými stavbami	XXX	XX	-
5	Dominance průmyslových areálů a čtvrtí panelové výstavby v obrazu města	XX	X	-
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / 0 neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 66 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.6 MKR Roudnice nad Labem.

3.6.7 MKR 7 Bechlínsko

Přírodní charakteristika a její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického členění se vymezené místo krajinného rázu nachází na hranici podcelků Řípská tabule a Terezínská kotlina. Přechod mezi oběma podcelky má zlomový charakter, s čímž koresponduje tvar reliéfu území, který je tvořen strmým až příkrým svahem klesajícím z krajinného prostoru Krabčické plošiny do labské nivy. Terénní zlom navazuje na geomorfologickou hranu procházející krajinným prostorem Roudnice nad Labem, kde se v lokalitě průmyslové zóny „odpojuje“ od toku Labe, za hranici řešeného místa krajinného rázu pak dále pokračuje jižně do krajinného prostoru Beřkovického údolí.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2.

Hydrologická složka je tvořena zejména četnými umělými i přírodními vodními nádržemi a přírodními prameništi. Vodní toky se v rámci krajinného prostoru téměř nevyskytují, jediným zástupcem je odtoková a meliorační strouha navazující na soustavu umělých vodních nádrží v intravilánu obce Bechlín. Na severní a jižní hranici vymezeného místa krajinného rázu navazují rozsáhlé vodní plochy zatopených šterkopískových lomů. Zásahem do reliéfu říční nivy dochází k významnému narušení hydrogeologických poměrů v rámci rozsáhlého území.

Vymezený krajinný prostor představuje přechod mezi 2. (bukovo-dubovým) a 3. vegetačním stupněm (dubovo-bukovým). Potenciální přirozenou vegetací jsou lužní porosty podsvazu *Ulmenion*, které se na vlhčích místech střídaly s ostrůvky vrbin svazu *Salicion albae*. Na slatinách, nepřeplovovaných každoročními záplavami, jsou potenciální vegetací olšiny svazu *Alnion glutinose*. Na vyšších terasách jsou to acidofilní doubravy s autochtonní borovicí.

Významné zastoupení ve vegetačním krytu mají lesní porosty, na které navazují intenzivně až extenzivně obhospodařované agrární plochy. Lesy pokrývající přibližně 40 % plochy území mají přirozený charakter. Z hlediska druhového složení se jedná o vlhké acidofilní doubravy v případě labské nivy a bukové doubravy s příměsí borovice v případě lesních porostů Řípské tabule. Na odlesněných plochách se vyskytují trvalé travní porosty s fragmentárním výskytem endemitů a agrocenózy. Na svazích je dochován systém remízů, v území se vyskytují četné prvky zapojené nelesní zeleně. Významné zastoupení v rámci zemědělských ploch mají sady.

Zásadní, plošné narušení primární i sekundární struktury krajiny představuje rozsáhlý průmyslový areál ČEPRO nacházející se v komplexu lesních porostů severně od Bechlína.

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristik MKR 7 Bechlínsko		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X

3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	-	X
8	Přítomnost ptačí oblasti sítě (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	-	X
12	Přítomnost památných stromů	-	X
13	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	X	-

Tab. č. 67 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky v MKR 7 Bechlínsko

ad. 10

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ZOPK	-	k.ú. Bechlín	lesy, vodní plochy
ZOPK	-	k.ú. Krabčice	lesy

Tab. č. 68 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 7 Bechlínsko

ad. 13

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ÚSES - regionální biocentrum	Krabčická obora	k.ú. Krabčice	Lesní komplex acidofilních doubrav (<i>Genisto germanicae-Quercion</i>), s autochtonní borovicí a příměsí smrku o rozloze 78 ha

Tab. č. 69 ÚSES - MKR 7 Bechlínsko

III. Znaky přírodních hodnot a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodní charakteristika krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 7 Bechlínsko		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Rozsáhlé, kompaktní plochy lesních porostů s přirozeným výrazem, vegetačně klasifikovaných	XXX	XX	+
2	Dynamický reliéf geomorfologického zlomu labské nivy vůči pahorkatině Krabčické plošiny	XXX	XX	+
3	Trvalé travní porosty s fragmentárním výskytem endemických druhů	X	X	+
4	Kvalitní půdy	XX	X	+
5	Intenzivně obhospodařované agrocenózy	X	X	0
6	Extenzivně obhospodařované agrocenózy vázané na svahy geomorfologického zlomu	X	X	0
7	Výskyt přirozeně podmáčených ploch a pramenišť	XX	XX	+
8	Výskyt přírodních vodních ploch navazujících na podmáčené plochy v lesních porostech	X	X	+
9	Výskyt nepřirodních vodních ploch v sídlech	X	X	0

10	Zapojená střední a vysoká zeleň nelesního charakteru	XX	XX	+
11	Významné zastoupení sadů v rámci zemědělsky využívaných ploch	X	X	+
12	Významné narušení hydrogeologického režimu těžbou	XXX	XX	-
13	Zásadní, plošné narušení přírodního rámce - areál ČEPRA	XXX	XX	-
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / 0 neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 70 Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 7 Bechlínsko

Kulturní a historická charakteristika a její hodnota

I. Popis

Vymezené místo krajinného rázu je agrární krajinou s vysokým podílem vzrostlé zeleně, významně je dochováno pro podřipsko tradiční sadařství. Osídlení je tvořeno jedním sídelním útvarem středověkého původu. V krajinném prostoru se nenacházejí výrazné kulturní dominanty.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	-	X
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X
8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	X	-
9	Kulturní dominanty	X	-

Tab. č. 71 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky v MKR 7 Bechlínsko

ad. 8

památky	č.p.	lokalita
kostel sv. Václava		Bechlín
venkovská usedlost	č.p.12	Bechlín
fara	č.p.73	Bechlín

Tab. č. 72 Kulturní nemovité památky - MKR 7 Bechlínsko

ad.9

kulturní dominanty	lokalita	popis
Kostel sv.	Bechlín	Základy jsou z 12. století. Po různých přestavbách, přístavbách a následném

Václava a zvonice	požáru v roce 1666 byl kostel znovu postaven v barokním slohu (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).
-------------------	--

Tab. č. 73 Kulturní dominanty - MKR 7 Bechlínsko

Charakteristika sídel

Osídlení území je středně husté. Sídelní struktura je složena z tří sídelních útvarů vesnického charakteru.

Bechlín

Poloha

Obec leží na úpatí příkrého svahu, kterým přechází labská niva do zvlněné pahorkatiny v okolí Řípu.

Historie sídla

Z archeologických nálezů je zřejmé, že obec existovala již v době osídlování Čech slovanskými kmeny. Název Bechlín byl odvozen od staroslovanského jména „Bech, Bechel“ a přípony in. Původní název mohl znít jako „Bechelin dvuor“, tedy „Bechlův dvůr“. Někdy používané odvození od staroněmeckého „bächlin, bächlein“ (potůček) se nepotvrdilo. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1295. Obec byla v podstatě od konce 13. století až do vzniku České republiky v roce 1918 rozdělena na tři části, které často vlastnili různí majitelé. Od prvních Oldřichovi z Bechlín, Bycenovi z Cítova a Bachařovi ze Řísut se zde vystřídala řada šlechtických rodů: Trčkové z Lípy, Lobkowiczové, Hartigové či Defours-Walderode (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: návesní silnicovka

Původní zástavba byla situována podél silnic Krabčice - Horní Počaply a Bechlín - Dobříň (Roudnice n. L.). Půdorysu obce dominovala velká náves s objektem kostela.

Stávající urbanistický typ: návesní silnicovka

V obci lze pozorovat dva odlišné urbanistické přístupy k rozvoji zástavby. V severní části se obec rozvíjí do dvou ulic vybíhajících paralelně se silnicí Bechlín - Dobříň. Zástavba je tvořena řadami domů podél obou ulic. Domy přiléhají k ulici štítovou stranou. V této části nová zástavba respektuje původní urbanistický typ. V jihovýchodní části obce se zástavba rozvíjí do plochy s výrazně geometrickým, pravoúhlým uspořádáním uliční sítě. V rámci této plochy je zástavba členěna do výrazně čtvercových bloků.

Dochovanost urbanistického typu

Rozvíjející se uliční síť a na ni vázaná zástavba postupně potlačuje původní urbanistický typ, ve kterém dominovala linie zástavby podél hlavních silnic. V současnosti jsou stále patrné hlavní linie původní zástavby.

Plužina: úseková

Pole byla rozdělena do velkých, nepravidelně rozmístěných bloků, měřítko plužiny bylo velkoplošné.

Dochovanost plužiny

Plužina je zcela setřena.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní zástavba byla tvořena jedno až dvoupodlažními domy výrazně obdélného půdorysu, časté bylo dvoutraktové řešení. Domy přiléhaly štítovou stranou k veřejnému prostranství (ulice). Tvar střechy byl přísně sedlový o sklonu 45°, s krytinou pálených tašek cihlové barvy. Polovalbené a valbené střechy se začaly vyskytovat koncem 19. století u domů v okolí návsi. Dominantou obce je kostel nacházející se na návsi.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

Historické jádro je částečně dochováno ve struktuře zástavby. Forma původní zástavby je dochována ojediněle.

Současná architektonická hodnota sídla

Zástavba obce je v současnosti zásadním způsobem ovlivněna nevhodnými rekonstrukcemi, dostavbami a zejména pak novodobou výstavbou ve východní části intravilánu obce. Zástavba v této části obce zcela nerespektuje tradiční znaky vesnické zástavby. Domy jsou řešeny o čtvercovém půdorysu se složitě členěnými, pultovými a valbenými střechami o různém sklonu. Umístění domů na pozemku včetně jejich orientace je nesjednoceno. Barevný akcent novodobé zástavby je nesjednocen, uplatňují se pastelové barvy. V zástavbě nejsou výjimkou domy „podnikatelského baroka“.

Výrazně negativně v rámci intravilánu působí hmotově dominantní zemědělsko-výrobní objekty.

Grafická část

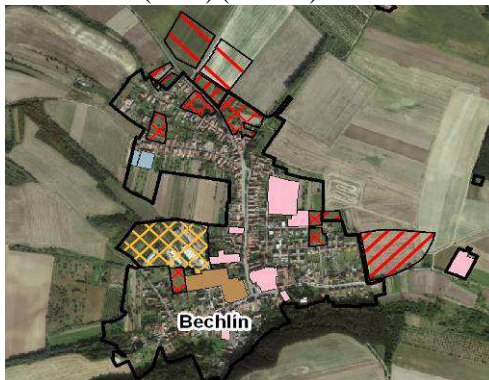
Obr. č. 49 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 50 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 51 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 52 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaký kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 7 Bechlínsko		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha ve starobylé zemědělské sídelní oblasti	XX	XX	+
2	Středověký původ sídla Bechlín	X	X	+
3	Dochovaná struktura rozložení středověkých vsí, absence nově vzniklých sídelních útvarů	XXX	XXX	+
4	Agrární charakter krajiny narušený přítomností rozsáhlé průmyslové výroby (areál ČEPRO)	XX	XX	-
5	Struktura zemědělských ploch tvořená scelenými lány	XX	X	-
6	Struktura zemědělských ploch tvořená poli se zastoupením remízů, vázaná na svažité terén	XX	XX	+
7	Venkovská zástavba negativně poznamenaná urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavbami a výstavbou	XXX	XX	-
8	Ojedinele dochovaná forma staveb (jedno až dvoupodlažní hladina, sedlová střecha o sklonu 45°, umístění na hraně pozemku, orientace šítovou stranou k ulici)	X	X	+
9	Kulturní dominanta kostela Sv. Václava na návsi obce Bechlín	X	X	+
10	Výrazně odlišné pojetí urbanistického řešení rozvoje zástavby v obci Bechlín	XX	XXX	-
11	Narušení tradičního urbanistického typu zástavby Bechlín novodobou výstavbou situovanou do čtvercových bloků	XXX	XX	-
12	Dochovaná cestní síť (doloženo 1836 – 1852 II. vojenské mapování)	X	X	+
13	Zemědělsko-výrobní objekty v severní části obce Bechlín	XX	XX	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 74 Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 7 Bechlínsko

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Krajinná scéna, ohraničená blízkými horizonty, je tvořena zemědělskou krajinou s výrazným podílem lesní a nelesní zeleně. Reliéf tvořený mírným svahem ukloněným k severu, který při své jižní hraně graduje linií ostrého terénního zlomu, je rozčleněn hlubokými terénními zářezy. Na úpatí svahu se uplatňuje struktura nízkých vrchů, na které je vázána vzrostlá zeleň.

Prostorové ohraničení hranou Řípské tabule na jihu a lesními enklávami na severu vytváří pro vymezený krajinný prostor čitelný prostorový rámec.

Zástavba nevyvíká architektonickou hodnotou a představuje nejvýznamnější narušení vizuální scény.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	X	-
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	X	-
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	-	X
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	-	X
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	X	-
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	-	X
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	-
	11	Zřetelné linie zástavby	-	X
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	-	X
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	-	X
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	-
SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	-	X
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	-	X
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	-	X
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	X	-
Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	X	-
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	X	-
Harmonie vztahů v	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X

krajinně	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	-	X
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenérie	-	X

Tab. č. 75 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky – MKR 7 Bechlínsko

III. Estetická hodnota krajiny

V členěné zemědělské krajinně se vizuálně uplatňují enklávy lesních porostů a prvky nelesní zeleně. Prostoru dominuje nesouvislá hrana Řipské tabule, ve které vynikají zalesněné svahy. Narušení krajinných scenérií antropogenními prvky a činnostmi (ČEPRO, pískovny) je do velké míry eliminováno jejich situováním do lesních porostů podél řeky Labe, které tvoří vizuální bariéru.

Vzhledem ke konfiguraci terénu je omezena vizuální vazba na horu Říp.

IV. Harmonické měřítko a vztahy v krajinně

Přes přítomnost rozsáhlých, antropogenních ploch působí krajinná scéna harmonickým výrazem.

V. Znak vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajinně

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajinné scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 7 Bechlínsko		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Výrazná gradace reliéfu směrem k Řípu	XX	X	+
2	Zemědělská krajina s harmonickým výrazem	XX	XXX	+
3	Přítomnost členících prvků (remízů) v krajinně	XX	XX	+
4	Velké zastoupení lesních porostů	XXX	XX	+
5	Vizuální oddělení těžebních a průmyslových ploch	XXX	XXX	+
6	Přítomnost rušivých zemědělských a skladových areálů v zemědělské krajinně, nesourodost zástavby a obcí	XX	X	-
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / O neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 76 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 7 Bechlínsko

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.7 MKR 7 Bechlínsko.

3.6.8 MKR 8 Běřkovické údolí

Přírodní charakteristika a její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického členění se vymezené místo krajinného rázu nachází na hranici okrsku Krabčická plošina, podcelku Řipská tabule. Reliéf je tvořen konkávním prostorem údolí zařezávajícím se do zalesněného svahu.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2.

Povrchové vody jsou zastoupeny umělými vodními nádržemi v intravilánu Beřkovic a soustavou polopřírodních nádrží nacházejících se východně od obce.

Vymezený krajinný prostor představuje přechod mezi 2. (bukovo-dubovým) a 3. vegetačním stupněm (dubovo-bukovým). Potenciální přirozenou vegetací jsou lužní porosty podsvazu *Ulmenion*, které se na vlhčích místech střídaly s ostrůvky vrbin svazu *Salicion albae*. Na slatinách, nepřeplovovaných každoročními záplavami, jsou potenciální vegetací olšiny svazu *Alnion glutinose*. Na vyšších terasách jsou to acidofilní doubravy s autochtonní borovicí.

Vegetační kryt je tvořen agrocenózami a lesními porosty pokrývajícími severozápad vymezeného území (lesní komplex Běřkovická obora). Lesní komplex je vázán na příkré svahy. Z hlediska druhového složení se jedná o bukové doubravy s příměsí borovice v jejichž rámci se nacházejí lignikultury smrku. Mimo agrocenózy se na odlesněných plochách sporadicky vyskytují trvalé travní porosty, místy s fragmentárním výskytem endemických druhů.

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristiky MKR 8 Běřkovické údolí		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	-	X
8	Přítomnost ptačí oblasti sítě (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	-	X
12	Přítomnost památných stromů	-	X
13	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	X	-

Tab. č. 77 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky v MKR 8 Běřkovické údolí

ad. 10

kat.	název	lokalita	předmět ochrany
ZOPK	-	k.ú. Horní Beřkovice	lesy
ZOPK	-	k.ú. Horní Beřkovice	rybníky

Tab. č. 78 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 8 Beřkovické údolí**ad. 13**

kat.	název	lokalita	předmět ochrany
ÚSES - regionální biocentrum	Beřkovická obora	k.ú. Horní Beřkovice	Lesní komplex acidofilních doubrav (<i>Genisto germanicae-Quercion</i>), s autochtonní borovicí a příměsí smrku o rozloze 140 ha

Tab. č. 79 ÚSES - MKR 8 Beřkovické údolí**III. Znaký přírodních hodnot a jejich klasifikace**

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodních charakteristik krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 8 Beřkovické údolí		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Reliéf tvořený členitým, svažitém terénem	XXX	XX	+
2	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agrocenóz	XX	X	-
3	Výskyt kvalitních půd	X	X	+
4	Lesní porost vegetačně klasifikovatelný	XX	XX	+
5	Plochy trvalých travních porostů s výskytem endemitů	X	X	+
6	Přítomnost rybníků v intravilánu obce Horní Beřkovice	X	X	+
7	Soustava umělých vodních nádrží východně od Beřkovic	X	X	+
8	Objekt ČOV při východní hranici intravilánu Beřkovic	X	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 80 Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 8 Beřkovické údolí**Kulturní a historická charakteristika a její hodnota****I. Popis**

Sídelní struktura vymezeného území je tvořena jedním sídelním útvarem. Prvkem utvářejícím kulturní charakteristiku daného území je rozsáhlý zámecký areál. Objekt zámku jednoznačně dominuje intravilánu obce i celému místu krajinného rázu.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky MKR 8 Běřkovické údolí		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	-	X
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X
8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	X	-
9	Kulturní dominanty	X	-

Tab. č. 81 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky v MKR 8 Běřkovické údolí

ad. 8

památká	č.p.	lokalita
zámek	č.p.1	Horní Beřkovice

Tab. č. 82 Kulturní nemovité památky - MKR 8 Běřkovické údolí

ad.9

kulturní dominanta	lokalita	popis
Zámek Horní Beřkovice	Horní Beřkovice	Barokní zámek postavil hrabě Adam František Hartig v letech 1738 - 1756 na místě bývalé beřkovické tvrze. Součástí zámeckého komplexu je i původní zámek vybudovaný na konci 17. stol., který slouží dodnes jako kancelářská budova. Ze zámecké výzdoby zaujmou sochy na štítech hlavní budovy - alegorie ročních období. Od roku 1891 slouží zámek jako psychiatrická léčebna (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Tab. č. 83 Kulturní dominanty - MKR 8 Běřkovické údolí

Charakteristika sídel

Horní Beřkovice

Poloha

Obec se nachází v údolí jihovýchodně od Řípu.

Historie sídla

Obec pochází ze 13. stol. a do stol. 17. se nazývala Beškovice či dokonce Boskovice. První písemná zmínka je z roku 1344, kdy na našem území vládl Jan Lucemburský. Obec patřila rodu Beškovců do jejichž rodu patřil i starý vladyka považovaný za praotce Smil z Cítova. Název je odvozen od vladyky Beše až později se začaly psát jako Hoření a posléze Horní. Po ztrátě panství bratry (Jan a Mikuláš Beškovci) v 15. stol. získal panství rytíř ze Scheidleru. Ten přestavěl v roce 1684 beškovskou tvrz na zámek, který byl později základem pro barokní zámek postavený hrabětem Hartigem na počátku 18. stol. Dále zde sídlili rody Trčků z Lípy a Desfours – Walderode (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: hromadná soustředěná ves

Původní zástavba byla nepravidelně rozložena okolo rybníka tvořícího dominantní prvek v rámci běžné zástavby a zároveň centrum obce. Prakticky polovina intravilánu obce byla tvořena zámeckým areálem.

Stávající urbanistický typ: silnickovka

Z původní struktury se intravilán rozvíjel jihovýchodním a severozápadním směrem, podél hlavní silnice vedoucí z obce Černouček. V jižní části obce se pak rozvoj zástavby pokračoval v rámci systému ulic, vybíhajících souběžně s hlavní silnicí. Zároveň byl v severním směru významně rozšířen zámecký areál. Přibližně do II. světové války tvořila východní hranici intravilánu železnice. V 2. polovině 20. století začala výstavba tzv. „nových beřkovic“, východně od linie železnice. V této části obce má zástavba již výrazně geometrický charakter.

Dochovanost urbanistického typu

Vzhledem k rozsáhlému rozvoji obce je v celkovém pohledu původní urbanistický typ zcela setřen. Částečně je dochována urbanistická struktura intravilánu nacházejícího se severozápadně od zámeckého areálu.

Plužina: úseková

Půda byla rozdělena do nepravidelně členěných bloků.

Dochovanost plužiny

Plužina je zcela setřena, nejsou dochovány žádné známky původního dělení pozemků

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní obytná zástavba byla tvořena jednopodlažními domy s výrazně obdélným půdorysem. Typickým znakem běžné zástavby byla sedlová střecha o sklonu 45° s krytinou pálených tašek cihlové barvy. Umístění a orientace budov na pozemku nebyla sjednocena. Severně od rybníka se nacházel rozsáhlý zemědělský areál (později pivovar). Dominantu obce tvořil zámek s rozlehlým zámeckým parkem.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

Většina znaků formy původních staveb je významně setřena nevhodnými rekonstrukcemi a dostavbami. Taktéž charakter zástavby je poznamenán přeměnou funkce původně hospodářských budov na funkci obytnou.

Současná architektonická hodnota sídla

Hodnotnou architektonickou zástavbu představuje barokní zámek (postaven v 18. století) a dále zástavba z přelomu 19. a 20. století, která je reprezentována objekty v zámeckém areálu, budovou školy a areálem bývalého pivovaru. Zejména pak zástavba v zámeckém areálu se vyznačuje vysokou kulturní hodnotou. Pro výstavbu budovy administrace, kostela a vil v jižní části ústavu byly vybrány architektonické návrhy renomovaného Václava Roštlapila, mj. tvůrce monumentální Strakovy akademie v Praze-Klárově (dnes sídlo Vlády České republiky) a Akademie výtvarných umění v Praze-Letné.

V budově administrace, dokončené v roce 1909, vytvořil Roštlapil ve zmenšené a zjednodušené formě slohově čistou novobarokní repliku jmenovaných staveb. V budově kostela sv. Václava se středovou věží 55 m vysokou skloubil románské prvky s hravou secesí v čistotě stavby. Na vnějším i vnitřním vybavení kostela, dokončeného v roce 1916, se podíleli významní umělci té doby, např. Jakub Obrovský, Celestin Klouček, Franta Úprka, František Hergesell ml. V ústavu byl již od roku 1909 římskokatolický farní úřad, prakticky až do roku 1951, do částečné likvidace léčebny (URL15).

Architektonická hodnota obytné, resp. běžné zástavby je minimální. Obytné zástavbě v současnosti dominuje novodobá zástavba rodinných a obytných domů ve východní části intravilánu obce.

Grafická část

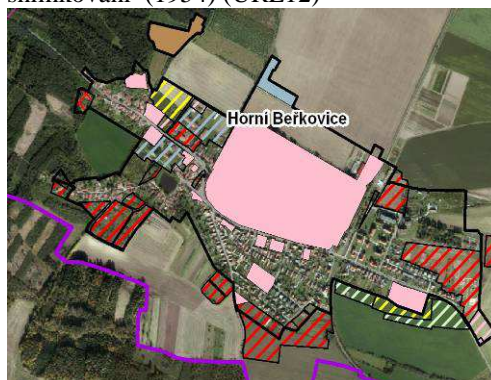
Obr. č. 53 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 54 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 55 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 56 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaký kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 8 Běřkovické údolí		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+

3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
6	Venkovská zástavba negativně poznamenaná urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavbami a novou výstavbou	XX	X	-
7	Rozlehlý zámecký areál, vč. parku historicky tvořící minimálně polovinu rozlohy obce	XXX	XXX	+
8	Kulturní dominanta beřkovického zámku	XXX	XX	+
9	Architektonicky cenné objekty nacházející se v areálu beřkovického zámku	XX	XX	+
10	Železnice rozdělující intravilán obce Beřkovice	X	X	0
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 84 Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 8 Beřkovické údolí

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Krajinná scéna je tvořena údolím ukloněným a rozevřeným v jihozápadním směru, v ose s horou Říp. Prostor je ze severu, západu a jihu uzavřen linií ostrého, zalesněného terénního zlomu. Blízké horizonty jsou tvořeny linií lesního porostu Beřkovické obory.

V krajinné matici jsou ve stejném poměru zastoupeny lesní porosty a urbanizované plochy, nevýrazně převažuje intenzivně obhospodařovaná orná půda. Ve velkoplošné struktuře zemědělské krajiny se ojediněle uplatňují linie vzrostlé zeleně. Významné je zastoupení urbanizovaných ploch, tvořených sídelním útvarem Horní Beřkovice. Struktura, charakter i forma běžné zástavby jsou silně narušeny novodobou výstavbou rodinných a bytových domů v geometricky členěných čtvrtích. Zásadní estetický i kulturní význam má však zástavba výjimečná, kterou reprezentuje zámecký areál s kulturní dominantou beřkovického zámku. Zámecký areál zaujímá přibližně 1/2 rozlohy obce, čímž jednoznačně dominuje v projevu urbanizovaných ploch. Vzhledem k architektonickému významu a hmotovému působení objektů v rámci zámeckého areálu je významně snižována míra negativního projevu narušené urbanistické struktury obce.

Zásadním rysem vymezeného místa krajinného rázu je uzavřenost prostoru vůči Řípu. Vzhledem k tvaru reliéfu (mocná terénní hrana) a vizuální bariéře tvořené lesním porostem je zcela eliminován vizuální projev Řípu. Vzhledem k absenci vizuálního projevu hory Říp, který je základním znakem krajinného rázu DoKP, je v rámci vymezeného místa krajinného rázu radikálně zvyšován význam beřkovického zámku, jako nejvýraznější kulturní dominanty.

Otevřením krajinného prostoru jihovýchodním směrem vznikají charakteristické průhledy do prostoru soutoku Vltavy s Labem v kompozici s mělnickým zámkem.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	X	-
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	X	-
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	-	X
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	X	-
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	-	X
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	X	-
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	-
	11	Zřetelné linie zástavby	-	X
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	-	X
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	-	X
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	-	X
SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	-	X
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	-	X
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	X	-
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	X	-
Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	-	X
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	-	X
Harmonie vztahů v krajině	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-

	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenérie	-	X

Tab. č. 85 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky – MKR 8 Beřkovické údolí

III. Estetická hodnota krajiny

Nejhodnotnější krajinné scenérie vznikají v pohledech z jižní části vymezeného území, tj. z prostoru labské nivy, kdy se dominanta beřkovického zámku dostává do vizuálního kontextu se zalesněnou hranou krabčické plošiny a dále při průhledech do krajiny soutoku Labe s Vltavou.

IV. Harmonické měřítko a vztahy v krajině

Harmonické vztahy v krajině jsou narušovány značnou urbanizací území.

V. Znak vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajinné scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 8 Beřkovické údolí		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Krajinný prostor tvořený údolím otevřeným jihovýchodním směrem	XX	X	+
2	Přítomnost charakteristických průhledů do prostoru okolo soutoku Labe a Vltavy	XX	XXX	+
3	Vymezení prostoru liniemi lesního porostu	XX	XX	+
4	Významné zastoupení urbanizovaných ploch	XX	XX	-
5	Projev kulturní dominanty beřkovického zámku	XX	XX	+
6	Venkovská zástavba negativně poznamenaná urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavbami a novou výstavbou	XXX	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 86 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 8 Beřkovické údolí

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.8 MKR 8 Beřkovické údolí.

3.6.9 MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina

Přírodní charakteristika a její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického členění se vymezené místo krajinného rázu nachází na hranici okrsku Krabčická plošina, podcelku Řípská tabule, celku Dolnooharská tabule

a okrsku Lužecká kotlina, podcelku Mělnická kotlina, celku Středolabská tabule. Reliéf je tvořen výraznou terénní sníženinou klesající východním směrem do labské nivy. Hrana sníženiny vůči Řípské tabuli je tvořena výrazným geomorfologickým zlomem, rozčleněným ostrými a mělkými terénními zářezy.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2.

Povrchové vody jsou zastoupeny umělými vodními nádržemi v intravilánech obcí. Na umělé vodní nádrže navazují meliorační strouhy.

Vymezený krajinný prostor představuje přechod mezi 2. (bukovo-dubovým) a 3. vegetačním stupněm (dubovo-bukovým). Potenciální přirozenou vegetací jsou lužní porosty podsvazu *Ulmenion*, které se na vlhčích místech střídaly s ostrůvky vrbin svazu *Salicion albae*. Na slatinách, nepřeplovovaných každoročními záplavami, jsou potenciální vegetací olšiny svazu *Alnion glutinose*. Na vyšších terasách jsou to acidofilní doubravy s autochtonní borovicí.

Vegetační kryt je tvořen převážně agrocenózami, významné zastoupení ploch lesních porostů se nachází v jižní části území, jedná se východní část lesního komplexu Beřkovická obora. Lesní porost je vázán na příkré svahy geomorfologického zlomu. Méně rozsáhlým lesním porostem je enkláva lesa nacházející se v terénním zářezu nad obcí Libkovice pod Řípem. Z hlediska druhového složení se jedná o bukové doubravy s příměsí borovice, v jejichž rámci se nacházejí lignikultury smrku. Mimo agrocenózy se na odlesněných plochách sporadicky vyskytují trvalé travní porosty, místy s fragmentárním výskytem endemických druhů.

Zcela zásadním způsobem ovlivňuje přírodní složku území rozsáhlý komplex tepelných elektráren (Mělník I. - III.), nacházejících se přibližně 2 km od hranice řešeného území, při levém břehu řeky Labe.

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristik MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	-	X
8	Přítomnost ptačí oblasti sítě (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	-	X
12	Přítomnost památných stromů	-	X
13	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	X	-

Tab. č. 87 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky v MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina

ad. 10

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ZOPK	-	k.ú., Kostomlaty p.Ř.	lesy
ZOPK	-	k.ú. Libkovice p. Ř., Kostomlaty p.Ř.	rybníky

Tab. č. 88 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina

ad. 13

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ÚSES - regionální biocentrum	Beřkovičká obora	k.ú. Horní Beřkovice	Lesní komplex acidofilních doubrav (<i>Genisto germanicae-Quercion</i>), s autochtonní borovicí a příměsí smrku o rozloze 140 ha

Tab. č. 89 ÚSES - MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina

III. Znaky přírodních hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodních charakteristik krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Reliéf tvořený výraznou terénní sníženinou, ukloněnou k východu do labské nivy	XXX	X	+
2	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agrocenóz	XXX	X	-
3	Výskyt kvalitních půd	X	X	+
4	Lesní porosty vegetačně klasifikovatelné (Beřkovičká obora)	XXX	XX	+
5	Plochy trvalých travních porostů s výskytem endemitů	X	XX	+
6	Přítomnost umělých vodních nádrží v intravilánech obcí	X	X	+
7	Bezejmenné odvodňovací strouhy vedoucí z umělých vodních nádrží	X	X	+
8	Narušení přírodní složky emisemi z tepelných elektráren Mělník I. - III.	XX	XX	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / O neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 90 Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina

Kulturní a historická charakteristika a její hodnota

I. Popis

Vymezené místo krajinného rázu je charakteristické intenzivním zemědělským využitím krajiny. Sídlní struktura je tvořena dvěma sídleními útvary vesnického charakteru.

Významným rysem území je přítomnost kulturních dominant tvořených sakrálními stavbami - kostely.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	-	X
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X
8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	X	-
9	Kulturní dominanty	X	-

Tab. č. 91 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky v MKR 9 Kostomlatsko - Libkovičská sníženina

ad. 8

památky	č.p.	lokality
kostel evangelický		Libkovice p.Ř.
venkovská usedlost	č.p.7	Libkovice p.Ř.
venkovská usedlost	č.p.34	Libkovice p.Ř.

Tab. č. 92 Kulturní nemovité památky - MKR 9 Kostomlatsko - Libkovičská sníženina

ad.9

kulturní dominanty	lokality	popis
Kostel Sv. Petra a Pavla Kostomlaty p.Ř.	Kostomlaty p.Ř.	Původně filiální kostel se stal ve 14. století kostelem farním. Ze druhé čtvrtiny 13. století pochází jeho románská loď a apsida. Věž byla přistavěna v roce 1748 podle návrhu majitele hraběte Adama Františka Hartiga (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).
Kostel v Libkovicích p.Ř.	Libkovice p.Ř.	Evangelický kostel pochází z roku 1852. Představuje první evangelický kostel v Čechách, který byl postaven s věží a zvony. Evangelický sbor založen v Libkovicích již v roce 1782 (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Tab. č. 93 Kulturní dominanty - MKR 9 Kostomlatsko - Libkovičská sníženina

Kostomlaty pod Řípem

Poloha

Obec se nachází v terénní sníženině východně od hory Říp.

Historie sídla

Název obce je odvozen od zaměstnání obyvatel „lidí drtící kosti mlatem“ a připravující základní surovinu pro výrobu mýdla. První písemná zmínka o obci se datuje do roku 1285, kdy polovinu obce vlastnil vladyka Levy a druhá polovina náležela Ctiněvsi. Kostel sv. Pavla a sv. Petra vznikl v době románské. K roku 1571 se datuje zmínka o kostomlatské tvrzi, která byla prodána Lobkowiczům, kteří ji připojili hornobežkovskému panství (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: návesní soustředěná ves

Zástavba byla soustředěna kolem kostela, nacházejícího se na vyvýšenině uprostřed vsi.

Stávající urbanistický typ:

Zástavba postupně doplnila konkávní prostor v okolí velkého rybníku ležícího severně od kostela, resp. původního centra obce. Dále se zástavba rozvinula podél hlavní silniční komunikace Beřkovice - Libkovice p. Ř.

Dochovanost urbanistického typu

Struktura zástavby je vzácně dochována zejména v okolí kostela. Přes novodobou výstavbu podél hlavní komunikace je významně dochován historický obraz sídla.

Plužina: traťová

Jednotlivé pozemky byly děleny do rovnoběžných pásů - tratí. V případě orné půdy byly tratě orientovány podélnou osou po vrstevnici. V případě sadů byly tratě orientovány podélnou osou kolmo na vrstevnici.

Dochovanost plužiny

Názky plužiny jsou částečně dochovány v jihozápadní části katastru obce. Severovýchodně od obce je částečně dochován sad.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Do 19. století byla zástavba tvořena jednopodlažními obytnými stavbami výrazně obdélného půdorysu. Sedlová nebo polovalbená střecha o sklonu 45° byla nasazena na úrovni stropu prvního podlaží. V rámci velkých statků podél východní hranice vsi se nacházely jednopatrové, dvoupodlažní budovy. V průběhu 19. století se začaly uplatňovat obytné stavby se sedlovou nebo polovalbenou střechou nasazenou na nadezdívce prvního podlaží. Původně půdní prostory začaly být obývány. Výrazným rysem intravilánu 18. století byla orientace staveb podélnou osou ke středu kostela. Excentricky od objektu kostela se zvětšovala hmotová výraznost staveb, které byly většinou součástí selských dvorů nebo statků.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

Forma staveb je částečně dochována v historickém jádru obce, tzn. v okolí kostela. Severně od rybníku a v jižní části intravilánu je původní forma staveb setřena.

Současná architektonická hodnota sídla

Současný obraz sídelního jádra je určen dochovanou strukturou zástavby a její částečně dochovanou formou. Významnější narušení představuje současná výstavba, situovaná severozápadně a jižně od centrální části sídla, ve které se objevují jak prvky „socialistické“ výstavby, tak aktuální stavební trendy.

Grafická část

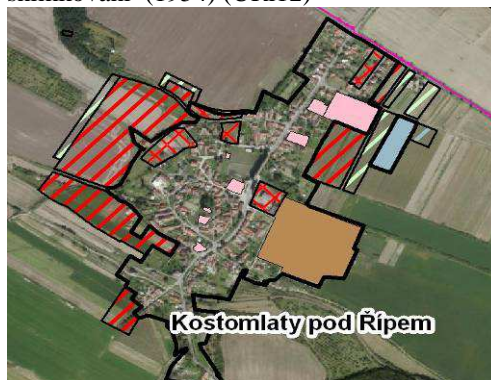
Obr. č. 307 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 58 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 59 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 60 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

Libkovic pod Řípem

Historie sídla

Název obec patrně získala po svém zakladateli Ljubekovi a jehož potomci se nazývali Ljubekovci a později Libkovici. Podle archeologických nálezů lze usoudit, že obec byla osídlena v 1. tisíciletí našeho letopočtu. První historické zmínky se datují do roku 1186 v darovací listině knížete Bedřicha špitálnímu řádu sv. Jana Jeruzalémského. Držení obce bylo dělené až do roku 1627, kdy jej získala pro roudnické lobkowiczské panství Polyxena z Pernštejna (NERUDA, 2009; RŮŽKOVÁ-ŠKRABAL, 2006).

Historický urbanistický typ: : soustředěná ves, *návesní ulicovka*

Z dominantní, rozlehlé návsi vybíhaly krátké ulice.

Stávající urbanistický typ: *návesní ulicovka*

Intravilán obce je rozvinut podél dlouhých ulic vybíhajících z centrální části obce – návsi a podél hlavní silniční komunikace procházející obcí (silnice Kostomlaty p. Ř. – Bechlín)

Dochovanost urbanistického typu

Základní struktura ulic a rozložení budov v historickém jádru, tj. návsi a okolních ulic zůstala zachována. Zástavbou, rozvinutou podél silnic a hlavní komunikace, byla částečně potlačena dominance návsi, resp. soustředěnost zástavby. Významnějším narušením struktury je zemědělsko-výrobní areál v jihovýchodní části obce.

Plužina: úseková

Na intravilán navazovaly rozsáhlé plochy sadů. Návazné pozemky byly členěny do velkých, nepravidelných úseků.

Dochovanost plužiny

S likvidačními sadů se v okolí obce vyvinuly zemědělské plochy naznačující lánovou plužinu. Struktura těchto ploch je poměrně dochována.

Historický architektonický typ (stav před II. sv. válkou)

Původní zástavba byla z většiny tvořena statky a hospodářskými dvory. Obytné domy byly jednopodlažní domy o výrazně obdélném půdorysu. Sedlová střecha o sklonu 45°, s taškovou krytinou, byla nasazena na úrovni stropu nadzemního podlaží. Stavby byly situovány k hraně pozemku, přiléhající k veřejnému prostranství (ulicím). Orientace domů vůči ose ulice byla nesjednocená. Stodoly byly vždy situovány kolmo na domy obytné a tvořily hranici intravilánu obce. Dominantní stavbou obce byl kostel nacházející se v jižní části návsi.

Míra zachovalosti historického architektonického typu

Původní forma staveb je převážně setřena. Částečně jsou dochovány stavby bývalých statků a hospodářských dvorů v centru obce, nyní však již nesloužící k zemědělské výrobě. Forma obytné zástavby je dochována v prostoru severovýchodně navazujícím na náves.

Současná architektonická hodnota sídla

V intravilánu je poměrně dochována struktura rozložení zástavby podél v řadách podél ulic. Urbanistický typ stavby již zcela určuje novodobá zástavba (domy o čtvercovém půdorysu umístěné u prostřed pozemků, celovalbené a pultové střechy). Zůstala dochována dominantní obce – kostel.

Grafická část

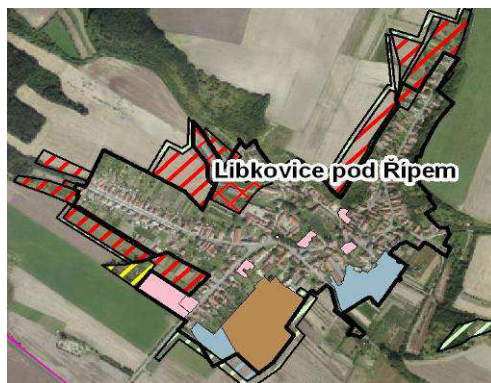
Obr. č. 61 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (URL11)

Obr. č. 62 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 63 Stávající struktura zástavby dle ortofoto (2010) (URL12)

Obr. č. 64 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaký kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické char. krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 9 Kostomlatsko – Libkovičká sníženina		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
5	Dochovaná struktura rozložení historických sídel středověkého původu	XX	XX	+
6	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
7	Dochovaná struktura zástavby rozvíjející se podél uliční sítě obce Libkovičky p. Ř.	X	XX	+
8	Významně dochovaná struktura historického jádra obce Kostomlaty p. Ř.	XX	XX	+
9	Přítomnost kulturních dominant (kostely v obcích)	XX	XX	+
10	Výrazná kulturní dominantna kostomlatského kostela ležícího na pahorku uprostřed obce	XXX	XX	+
11	Narušení původní formy staveb rekonstrukcemi	XX	X	-
12	Přítomnost „socialistických“ zemědělských areálů (bývalá JZD) při obcích Libkovičky p. Ř a Kostomlaty p. Ř.	XX	XX	-
13	Novodobá výstavba nerespektující tradiční znaky vesnické zástavby	X	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 94 Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 9 Kostomlatsko - Libkovičká sníženina

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Krajinná scéna je tvořena konkávním, zřetelně čitelným prostorem terénní sníženiny, která se „prodlívá“ Krabčickou tabulí směrem k Řípu. Terénní sníženina je ze severu, západu a jihu vymezená liniemi příkrých, místy zalesněných svahů. Východním směrem se mírně svažitého prostor otevírá do prostoru labské nivy.

Krajinná matrice velkého měřítka je tvořena agrárními plochami. Enklávy zapojené vzrostlé zeleně se vyskytují pouze ve vazbě na nepřístupný terén, tj. na hranicích vymezeného prostoru. Absence členících prvků vytváří dojem monotónnosti a výrazné homogenity. Dobře čitelná, podélná osa krajinného prostoru je tvořena silniční komunikací II/246 (Krabčice – Cítov), vedoucí jeho středem. Hranice pozemků jsou během vegetačního období tvořeny převážně barevným kontrastem mezi pěstovanými agrocenózami. V okrajových částech se místy uplatňují výraznější hranice lesního porostu.

V sídelní struktuře středověkého původu, lze identifikovat částečně dochovanou urbanistickou strukturu sídel. Forma a charakter jednotlivých staveb jsou však převážně setřeny. Esteticky hodnotným prvkem je historické jádro obce Kostomlaty p. Ř. tvořené obestavěným pahorkem s výraznou dominantou kostela na jeho vrcholu.

Zásadním rysem území je jeho vizuální vazba na horu Říp, která celé území ovládá. Vzhledem ke značnému výškovému gradientu vymezeného prostoru vůči Řípu vyniká jeho dominantní projev v krajině. Vymezený krajinný prostor tvoří vizuální koridor propojující horu Říp a soutok Vltavy s Labem, nad kterým se tyčí zámek Mělník.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	X	-
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	-	X
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	X	-
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	X	-
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	-	X
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	-	X
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	-
	11	Zřetelné linie zástavby	-	X

Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	X	-
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	X	-
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	-
SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	X	-
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	X	-
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	X	-
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	X	-
Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	-	X
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	-	X
Harmonie vztahů v krajině	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	-	X

Tab. č. 95 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky – MKR 9 Kostomlatsko - Libkovičská sníženina

III. Estetická hodnota krajiny

Esteticky významné scenerie vznikají v souvislosti s projevem dominant kostelů v krajinné scéně. Věž kostomlatského kostela je, vzhledem k její vizuální expozici, nejvýraznější kulturní dominantou východní části vymezeného DoKP. Charakteristické průhledy do labské nivy jsou v severozápadním směru narušeny přítomností dominant komínů tepelných elektráren Mělník I. – III.

IV. Harmonické měřítko a vztahy v krajině

Krajina je narušována přítomností rozsáhlých „socialistických“ zemědělsko-výrobních areálů, přiléhajících k obcím. Tyto areály svojí hmotovou výrazností konkurují kulturním dominantám sakrálních staveb. Projev kulturní dominanty kostomlatského kostela je narušován výškovým objekt hydroglobu, nacházejícím se ve svahu nad obcí Kostomlaty.

V. Znaky vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajinné scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Prostor tvořený výraznou terénní sníženinou, ze severu, západu a jihu čitelně vymezenou blízkými horizonty terénního zlomu	XXX	X	+
2	Vizuální vazba na horu Říp – krajinná dominanta ovládá celý vymezený prostor	XXX	XXX	+
3	Linie vzrostlé zeleně podél hranic vymezeného prostoru	XX	XX	+
4	Velkoplošná matrice tvořená rozsáhlými zemědělskými plochami vykreslujícími silně agrární identitu krajiny	XXX	X	0
5	Významný projev kulturních dominant sakrálních staveb (kostelů)	XXX	XX	+
6	Charakteristické průhledy do prostoru okolo soutoku Labe a Vltavy	XX	XXX	+
7	Narušení severovýchodního horizontu komíny mělnických elektráren	X	XX	-
8	Narušení měřítka krajiny přítomností socialistických zemědělsko-výrobních areálů	X	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 96 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.9 MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina.

3.6.10 MKR 10 Levý břeh Labe

Přírodní charakteristika a její hodnota

I. Popis

Z hlediska geomorfologického členění se vymezené místo krajinného rázu nachází na hranici podcelků Řípská tabule a Terezínská kotlina. Reliéf je charakterizován výrazným geomorfologickým zlomem, kdy přímo od toku Labe západním směrem strmě stoupá okraj Řípské tabule.

Dle Quitta spadá řešené území do teplé klimatické oblasti T2.

Hlavním zástupcem povrchových vod je řeka Labe. Na jižním okraji protíná vymezené území potok Čepel. Další povrchové vody se v území nevyskytují.

Území náleží do 2. – 3. vegetačního stupně. Ve vymezeném místě krajinného rázu naprosto dominují intenzivně zemědělsky využívané plochy s vegetačním krytem tvořeným

agrocenózami. Plochy zapojené vzrostlé zeleně nelesního charakteru se vyskytují pouze ve vazbě na geomorfologický zlom, tj. podél levého břehu Labe.

Řeka Labe je v daném území významnou krajinnou dominantou národního významu a současně nadregionálním prvkem sítě ÚSES (nadregionální biokoridor K10).

II. Indikátory přírodní hodnoty

Přírodní hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot přírodních charakteristik MKR 10 Levý břeh Labe		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma	-	X
2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	-	X
3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochr. pásma	-	X
4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma	-	X
5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	-	X
6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	-	X
7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	-	X
8	Přítomnost ptačí oblasti sítě (PO) Natura 2000	-	X
9	Přítomnost přírodního parku	-	X
10	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	X	-
11	Krajinné dominanty přírodního charakteru	-	X
12	Přítomnost památných stromů	-	X
13	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	X	-

Tab. č. 97 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky v MKR 10 Levý břeh Labe

ad. 10

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ZOPK	Labe	k.ú. Roudnice n. L, Židovice n. L.	vodní tok

Tab. č. 98 Významný krajinný prvek (VKP) vč. VKP ze zákona - MKR 10 Levý břeh Labe

ad. 11

kat.	název	lokality	předmět ochrany
přírodní dominanta	Labe	k.ú. Roudnice n. L., Židovice n. L.	Řeka Labe technicky upravené koryto

Tab. č. 99 Přírodní dominantu řeka Labe - MKR 10 Levý břeh Labe

ad. 13

kat.	název	lokality	předmět ochrany
ÚSES - nadregionální biokoridor	K10 řeka Labe	k.ú. Roudnice n. L., Židovice n. L.	vodní tok a údolní niva řeky Labe

Tab. č. 100 ÚSES MKR 10 Levý břeh Labe

III. Znaky přírodních hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů přírodní charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů přírodní charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků přírodních charakteristik krajinného rázu.

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 10 Levý břeh Labe		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Výrazný geomorfologický zlom přechodu labské nivy do Řípské tabule, kopírujícím levý břeh Labe	XXX	XXX	+
2	Krajinná dominanta tvořená řekou Labe	XXX	XX	+
3	Linie zapojené vzrostlé zeleně vázané na svahy geomorfologického zlomu	X	X	+
4	Dominance intenzivně zemědělsky využívaných ploch	XXX	X	-
5	Absence interakčních prvků v krajině	X	X	-
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / O neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 101 Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 10 Levý břeh Labe

Kulturní a historická charakteristika a její hodnota

I. Popis

V krajině agrárního charakteru jsou urbanizované plochy zastoupeny pouze cestní sítí a železnicí kopírující levý břeh Labe. Absence jiných antropogenních prvků zdůrazňuje význam sítě nadzemního vedení elektrické energie.

II. Indikátory kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZSSP.

Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky		přítomnost indikátoru	
		ANO	NE
1	Přítomnost národní kulturní památky (NKP) vč. pam. ochr. pásma (POP)	-	X
2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)	-	X
3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. navrhované a POP)	-	X
5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. navrhované a POP)	-	X
7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ) (vč. navrhované)	-	X

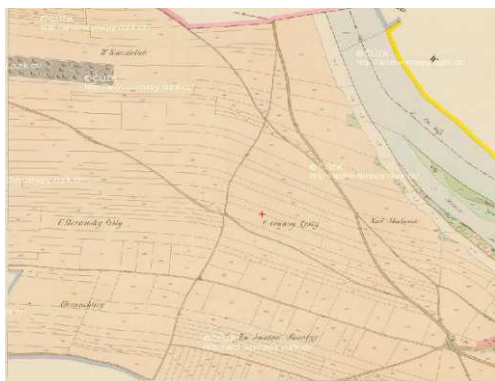
8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	-	X
9	Kulturní dominanty	-	X

Tab. č. 102 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky v MKR 10 Levý břeh Labe

Charakteristika sídel

Ve vymezeném území se nevyskytuje zástavba.

Grafická část

Obr. č. 65 Struktura zástavby dle stabilního katastru (1840) (ULR11)

Obr. č. 66 Struktura zástavby dle leteckého snímkování (1954) (URL12)

Obr. č. 317 Stávající struktura zástavby dle ortofoto 2010 (URL12)

Obr. č. 328 Návrh rozvojových ploch obce dle ÚPD (URL13, autor)

III. Znaký kulturní a historické hodnoty a jejich klasifikace

Determinace znaků a rysů kulturní a historické charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů kulturní a historické charakteristiky a dále z determinace standardizovaných znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu.

Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 10 Levý břeh Labe		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Poloha ve starobylé zemědělské sídelní oblasti	XX	XX	+
2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
3	Absence zástavby v krajině	XXX	XX	+
4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-

5	Dochovaná cestní síť 19. století	X	X	+
6	Sítě nadzemního vedení elektrické energie	X	X	-
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / 0 neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 103 Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 10 Levý břeh Labe

Vizuální charakteristika - estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy v krajině

I. Charakteristika krajinné scény

Krajinná scéna je tvořena rozsáhlými lány zemědělské půdy. Vzhledem k tvaru reliéfu otevřené náhorní plošiny vyniká krajinný prostor otevřeností vůči ostatním krajinným prostorům.

Pro vymezený krajinný prostor je charakteristická je absence zástavby, výjimku tvoří síť nadzemní elektrického vedení. Hranice bloků pozemků je tvořena cestní sítí. Hranice pozemku uvnitř bloků je tvořena kontrastem s pěstovanými agrocenózami.

Dominantním prvkem krajinné scény je zalesněný geomorfologický zlom stoupající přímo od hadiny Labe, který zároveň tvoří severovýchodní hranici místa krajinného rázu. Vzhledem k otevřenosti krajiny se uplatňují vzdálené horizonty na severu a severozápadě tvořené monumentální siluetou Českého středohoří.

Vzhledem k nadmořské výšce se krajinný prostor promítá do pohledové osy říp Hazmburk.

I pře značnou vzdálenost je krajinná scéna ovládána dominantou hory Říp.

II. Indikátory vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Estetická hodnota území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze ZOPK.

Indikátory přítomnosti hodnot				
ANALYTICKÁ KRITÉRIA rysy prostorové skladby			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Charakter vymezení prostoru	1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	-	X
	2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	-	X
	3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	-	X
	4	Vymezení prostorů více horizonty	-	X
	5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	X	-
Rysy prostorové struktury	6	Maloplošná struktura – mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem	-	X
	7	Maloplošná struktura - mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v krajině se zemědělským využitím	-	X
	8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	-	X
Konfigurace liniových prvků	9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	X	-
	10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesních porostů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	-

	11	Zřetelné linie zástavby	-	X
Konfigurace bodových prvků	12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	X	-
	13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	-	X
	14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	-	X
	15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	-
SOUHRNNÁ KRITÉRIA rysy charakteru a identity			přítomnost indikátoru	
			ANO	NE
Rozlišitelnost	1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	-	X
	2	Neopakovatelnost krajinných forem	-	X
	3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	X	-
	4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny	X	-
	5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	-	X
Harmonie měřítka krajiny	6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	-	X
	7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	-	X
	8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	-	X
Harmonie vztahů v krajině	9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	-	X
	10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	-	X
	11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	-	X
	12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	X	-
	13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	-
	14	Působivá skladba prvků krajinné scény	-	X
	15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	-	X

Tab. č. 104 Přítomnost indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot vizuální charakteristiky – MKR 10 Levý břeh Labe

III. Estetická hodnota krajiny

Estetická hodnota krajinného prostoru spočívá zejména ve vizuální vazbě na horu Říp. Hodnotnější krajinné scenerie vznikají při jižních pohledech z labské nivy, ve kterých se uplatňuje horizont tvořený zalesněným geomorfologickým zlomem vystupujícím z řeky Labe.

IV. Harmonické měřítko a vztahy v krajině

Intenzivně využívaná zemědělská krajina scelených lánů nevyniká harmonickým výrazem.

V. Znak vizuální charakteristiky - estetické atraktivnosti, estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Determinace znaků a rysů vizuální charakteristiky místa krajinného rázu vychází z přítomnosti či nepřítomnosti standardizovaných indikátorů vizuální charakteristiky a jejich vztahu ke krajinné scéně.

Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 9 Levý břeh Labe		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
1	Absence členících prvků náhorních poloh zemědělské krajiny	XXX	X	0
2	Projev zalesněného geomorfologického zlomu tvořícího levý břeh Labe	XX	XX	+
3	Otevřená scéna náhorní plošiny s vazbou na krajinnou a kulturní dominantu Říp	XXX	XX	+
4	Přítomnost toku Labe	X	X	+
5	Panorama Českého středohoří tvořícího vzdálený západní až severní horizont	X	XXX	+
6	Vizuální vazba na dominantu Říp	X	XXX	+
7	Vizuální exponovanost krajinného prostoru v pohledové ose Říp - České středohoří, uplatnění v krajinných panoramatech	XX	X	+
Vysvětlivky: <i>DLE PROJEVU:</i> + pozitivní / 0 neutrální / - negativní <i>DLE VÝZNAMU:</i> XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující <i>DLE CENNOSTI:</i> XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 105 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky MKR 10 Levý břeh Labe

Obrazová dokumentace charakterizující výše uvedené místo krajinného rázu je uvedena v příloze 9.2 Fotodokumentace - kapitola 9.2.10 MKR 10 Levý břeh Labe.

4. Metodika

Pro účely této práce byly použity postupy uváděné v metodikách hodnocení krajinného rázu VOREL, I. Et al., (2004) a LÖW, KUČERA (1996).

V rámci této práce bylo postupováno dle následujícího klíče:

1. Studium odborné literatury související s problematikou krajinného rázu
2. Shromáždění mapových a textových podkladů potřebných k analýze území
3. Terénní průzkum a pořízení fotodokumentace
4. Diferenciace řešeného území na specifické krajinné prostory dle pohledové spojitosti a charakterové stejnorodosti, za použití satelitních mapových podkladů s vloženým vrstevnicovým systémem
5. Zpracování výsledků průzkumu do obrazových výstupů za použití geografického informačního systému ArcGis 9.3 (ESRI)
6. Determinace obecných charakteristik řešeného území
7. Determinace charakteristik, rysů a znaků krajinného rázu v rámci jednotlivých místech krajinného rázu
8. Klasifikace, tj. stanovení významu a projevu znaků indikujících hodnotu krajinného rázu
9. Stanovení návrhu ochrany, ochranných limitů a jejich aplikace

5. Výsledky

V této kapitole jsou shrnuty znaky krajinného rázu identifikované v jednotlivých místech krajinného rázu, v návaznosti na tyto znaky jsou navržena základní opatření vedoucí k jejich zachování nebo eliminaci negativního vlivu. Ke každému opatření je uveden využitelný legislativní nástroj.

Použité legislativní nástroje:

1. Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (ZOPK)
2. Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (stavZ)
3. Zákon ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (ZSP)

5.1 MKR 1 Hora Říp

Identifikované znaky krajinného rázu

A.	Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 1 Hora Říp	klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Reliéf tvořený vulkanickou kupou s velkým výškovým gradientem vůči okolní krajině	XXX	XXX	+
A.2	Mocné svahoviny se skalními výchozy	XX	XX	+
A.3	Rozsáhlý lesní porost antropogenního původu na svazích	XX	XX	0
A.4	Enklávy klasifikovaných, endemických stepních společenstev vázaných na nezalesněné plochy	XX	XXX	+
A.5	Extenzivně obhospodařovaná políčka členěná do teras při úpatí	XXX	XX	+
A.6	Linie zapojená střední a vysoká zeleň nelesního charakteru členící zemědělskou půdu na úpatí hory	XX	XX	+
A.7	Sady vyskytující se na západním a jižním úpatí	X	X	+
B.	Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 1 Hora Říp	klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Kulturní význam hory Říp jako českého národního symbolu	XXX	XXX	+
B.2	Památková ochrana v rámci celého vymezeného MKR (NKP)	XXX	XXX	+
B.3	Extenzivně obhospodařovaná pole na úpatí hory	XX	XX	+
B.4	Extenzivní sady na úpatí hory	XX	XX	+
B.5	Sakrální stavba na vrcholu hory - Rotunda Sv. Jiří	XX	XXX	+
B.6	Rozvolněná zástavba podél úpatí hory	X	X	0
B.7	Dostavby a přestavby původních zemědělských a lesnických staveb	XX	X	-
C.	Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 1 Hora Říp	Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Otevřenost reliéfu izolované kupy, absolutní vizuální propojení do rozsáhlé oblasti	XXX	XXX	+
C.2	Projev Řípu jako výrazné krajinné dominanty	XXX	XXX	+
C.3	Vzdálený severozápadní horizont tvořený monumentální, siluetou Českého středohoří vystupující z labské nivy	XX	XXX	+

C.4	Agrární identita krajiny utvářená přítomností zemědělských ploch při úpatí hory	XX	X	+
C.5	Krajinná matrice tvořená lesním porostem, drobnými políčky a skalními výchozy	X	X	+
C.6	Kontrast intenzivního a extenzivní způsob obhospodařování zemědělských ploch při úpatí hory	XX	XX	+
C.7	Přírodě blízký charakter scenérie tvořený lesními porosty se skalními výchozy	X	X	+
C.8	Přítomnost významných výhledových míst	X	X	+
C.9	Národní kulturní význam hory – projev Řípu jako národní kulturní dominanty	XXX	XXX	+
C.10	Přítomnost kulturní dominanty rotundy Sv. Jiří na vrcholu hory a její uplatnění v pohledech z jihovýchodu	XX	XXX	+
C.11	Velmi omezená zástavba – osídlení ve formě jednotlivých domů při úpatí hory	X	X	+
C.12	Uplatnění výrazné linie tvořené lipovou alejí vedoucí úpatím Řípu k obci Rovné p. Ř. jako VKP	XX	XXX	+
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / O neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 106 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 1 Hora Říp

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
A.1, C.1, C.2, C.3, B.1, B.2, C.10, C.13	Regulace charakteru, výškových a hmotových proporcí nově umísťovaných staveb v DoKP	ZOPK stavZ ZSP
A.3, A.4, C.5, C.9, A.2, C.8	Zvýšení objemu mýtní těžby ve vrcholových partiích a lokalit skalních výchozů	ZOPK
A.5, A.6, B.3	Zachování extenzivního způsobu hospodaření, zamezení likvidace mezí	ZOPK
A.7, B.4, C.4, C.6, C.5, B.1, B.2, C.1, C.2, C.7, C.13, C.10	Zachování stávajícího využití ploch dle KN	ZOPK stavZ
B.1, B.2, B.5, B.6, C.1, C.2, C.12, C.11, C.10,	Eliminace umísťování nových staveb, včetně technické infrastruktury do prostoru MKR	ZOPK stavZ ZSP
B.7	Regulace architektonického řešení rekonstrukcí, dostaveb stávajících objektů a nově umísťovaných staveb	ZOPK stavZ ZSP
C.13	Regulace výsadby vzrostlé zeleně narušující vizuální projev památné aleje	

Tab. č. 107 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 1 Hora Říp

5.2 MKR 2 Krabčická plošina

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Reliéf tvořený vysoko položenou zvlněnou náhorní plošinou, ukloněnou k jihovýchodu	XX	X	+

A.2	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agroocenóz	XXX	XX	-
A.3	Koncentrace lesních porostů v komplexu <i>Beřkovická obora</i>	XX	X	+
A.4	Sporadicky se vyskytující souvislá střední a vysoká zeleň nelesního charakteru	X	X	+
A.5	Absence luk a trvalých travních porostů	X	X	-
Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.6	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	X	X	-
B.7	Přítomnost „socialistických“ zemědělských areálů (bývalá JZD)	X	X	-
B.8	Částečně dochovaná struktura a rozložení historických sídel středověkého původu	XXX	XX	+
B.9	Významně dochované historické jádro obce Rovné pod Řípem	XX	XX	+
B.10	Cenná architektura v sídlech, vč. památkově chráněných objektů (sakrální stavby, obytné budovy a selské dvory)	X	X	+
B.11	Přítomnost kulturních dominant kostelů v rámci intravilánů obcí Ctíněves a Krabčice	XX	XX	+
B.12	Místo dochovaný tradiční prvek zástavby – zděná brána se sluncovými vraty	X	X	+
B.13	Drobná sakrální architektura v krajině	X	X	+
B.14	Urbanistické a architektonické ohrožení v podobě rozvoje intravilánu sídla Krabčice	XX	XX	-
B.15	Rozvinutá síť nadzemních sítí technického vybavení	X	X	-
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 2 Krabčická plošina		význam	cennost	projev
C.1	Vizuální exponovanost nejvýše položeného krajinného prostoru v rámci DoKP	XX	XX	+
C.2	Vizuální propojení do okolních krajinných prostorů	XX	X	+
C.3	Přítomnost krajinné a kulturní dominanty Řípu ovládající krajinný prostor – silná vizuální vazba na horu Říp	XXX	XXX	+
C.4	Výrazně agrární, historicky podložená identita krajiny	XXX	X	+
C.5	Uplatnění vzdáleného, severozápadního horizontu tvořeného monumentální siluetou Českého středohoří	XX	XXX	+
C.6	Uzavření krajinného prostoru v severních a jižních partiích liniemi okraje lesního porostu	X	X	+
C.7	Výrazná linie znehodnocené zástavby téměř propojených intravilánů Krabčic a Rovného p. Ř.	X	X	-
C.8	Uplatnění lokálních kulturních dominant kostelů v krajinné scéně	XXX	XX	+
C.9	Výrazná kulturní dominanta krabčického kostela (vizuálně čitelná v okruhu přibližně 20 km), uplatňují se ve vizuálním kontextu s Řípem	XXX	XXX	+
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 108 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 2 Krabčická plošina

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
A.1, B.2, C.1, C.2, C.3, C.5, C.8, C.9, B.11	Regulace nově umísťovaných staveb stanovením limitu maximální nadmořské výšky nejvyššího prvku stavby, vztažená na katastrálních území nacházející se v daném MKR: - k.ú. Rovné p. Ř., Krabčice u Roudnice n.L.: 280 m n. m. - k.ú. Bechlín, Libkovice p. Ř, Kostomlaty p. Ř., Ctiněves: 250 m n. m.	ZOPK stavZ ZSPP
B.8, B.14	Rozvoj intravilánu obcí dle historického urbanistického typu	stavZ ZSPP
B.9, B.10, B.12	Regulace architektonického řešení rekonstrukcí, dostaveb stávajících objektů a nově umísťovaných staveb	stavZ ZSPP
B.5	Omezení výstavby zpevněných komunikací mimo intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSPP
A.3	Zamezení zásahu do severní části lesního porostu Běfkovické obory a jižní části porostu Krabčické obory	ZOPK
A.4	Zamezení kácení mimolesní zeleně ve volné krajině	ZOPK
B.1, B.3, C.4	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ ZSPP
B.8	Návaznost nové zástavby na intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSPP
A.1	Zamezení povrchové těžby a navážky	ZOPK stavZ ZSPP

Tab. č. 109 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 2 Krabčická plošina

5.3 MKR 3 Mnetěško

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 3 Mnetěško		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Reliéf tvořený zvlněnou plošinou navazující na úpatí Řípu a uklánějící se západním a jižním směrem	XX	XX	+
A.2	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agrocenóz	XXX	X	0
A.3	Výskyt kvalitních půd	X	X	+
A.4	Sporadicky se vyskytující nesouvislá střední a vysoká zeleň nelesního charakteru	XX	X	-
A.5	Linie lesních porostů vázaných na hranu údolí potoka Čepel	XX	XX	+
A.6	Enkláva lesního porostu jižně od obce Vesce	XX	XX	+
A.7	Plochy s výskytem endemických druhů rostlin	XX	XXX	+
A.8	Přítomnost krajinné dominanty zalesněného vrchu Vínek	XXX	XXX	+
A.9	Zahrádkářská kolonie v lokalitě Na Slavně jižně navazující na intravilán Roudnice n. L.	X	X	-
Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 3 Mnetěško		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev

B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.6	Dochovaná struktura rozložení středověkých vsí	XX	XX	+
B.7	Částečně dochovaný architektonický typ vesnické zástavby s typickými znaky podřipska	XX	XX	+
B.8	Dochovaná urbanistická struktura a architektonický typ zástavby obce Vesce	XX	XX	+
B.9	Kulturní dominanta kostela v obci Černouček	XX	X	+
B.10	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.11	Drobná sakrální architektura v krajině (křížová zastavení, kapličky, boží muka)	X	X	+
B.12	Přítomnost „socialistických“ zemědělských areálů (bývalá JZD)	XX	XX	-
B.13	Urbanizační procesy nerespektující tradiční znaky vesnické zástavby podřipska (Mnetěš a Vražkov)	XX	XX	-
B.14	Rozvinutá síť nadzemních sítí technického vybavení	X	X	-
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 3 Mnetěško		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Velké měřítko agrární krajiny bez výrazného členění	XXX	X	-
C.2	Přímá vizuální návaznost prostoru na horu Říp	XXX	XXX	+
C.3	Uplatnění středně vzdálených až vzdálených horizontů	X	X	0
C.4	Výrazné linie lesního porostu vázaného na hranu čepelského údolí a krabčické obory	XX	XX	+
C.5	Panoramatické výhledy, ve kterých se uplatňuje silueta Českého středohoří	X	XXX	+
C.6	Krajinná dominanta tvořená zalesněným vrchem Vínek	XX	XXX	+
C.7	Absence projevu sakrálních staveb v krajinné scéně	XX	X	-
C.8	Značná urbanizace území – velká dynamika rozvoje sídelních útvarů	XX	XX	-
C.9	Výrazně narušené architektonické hodnoty sídel	X	X	-
Vysvětlivky:				
DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní				
DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující				
DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 110 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 3 Mnetěško

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
A.1, A.8, B.2, B.9, C.2, C.5, C.6	Regulace nově umístovaných staveb stanovením limitu maximální nadmořské výšky nejvyššího prvku stavby, vztažená na katastrálních území nacházející se v daném MKR: - k.ú. Vesce p. Ř., Vražkov, Mnetěš: 240 m n. m. - k.ú. Černouček: 255 m n. m.	ZOPK stavZ ZSPP
B.7, B.8	Rozvoj intravilánu obcí dle historického urbanistického typu	stavZ ZSPP
B.7, B.8	Regulace architektonického řešení rekonstrukcí, dostaveb stávajících objektů a nově umístovaných staveb	stavZ ZSPP

B.5	Omezení výstavby zpevněných komunikací mimo intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSP
A.5, A.6, C.4	Zamezení zásahů do okrajových linií lesního porostu, zavedení výběrného hospodaření	ZOPK
A.4	Zamezení kácení mimoletní zeleně ve volné krajině	ZOPK
B.1, B.2, B.3	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ ZSP
B.6	Návaznost nové zástavby na intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSP
A.3, B.1, B.2	Zachování stávajícího využití ploch dle KN	ZOPK stavZ
B.1, B.3	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ ZSP
A.1	Zamezení povrchové těžby a navážky	ZOPK stavZ ZSP

Tab. č. 111 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 3 Mnetěšsko

5.4 MKR 4 Údolí Čepele

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Reliéf tvořený údolím drobného vodního toku s výrazným, strmým pravým břehem	XXX	XX	+
A.2	Rozsáhlé plochy intenzivně zemědělsky využívané orné půdy	XXX	X	0
A.3	Enklávy lesních porostů vázaných na strmé svahy pravého břehu Čepele	XXX	XX	+
A.4	Drobný vodní tok Čepel s technicky upraveným korytem	XXX	X	+
A.5	Sporadicky se vyskytující prvky nelesní zeleně, reprezentované fragmenty břehových porostů	X	X	+
Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.6	Částečně dochované historické jádro obce Kleneč	XX	X	+
B.7	Kulturní dominanta kostela v obci Straškov	XX	XX	+
B.8	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	0
B.9	Dochovaná cestní síť (doloženo 1836 – 1852 II. vojenské mapování)	X	X	+
B.10	Drobná sakrální architektura v obcích (kapličky, boží muka)	XX	X	+

B.11	Hladina obytné zástavby v okrajových částech obcí - jednopodlažní	XX	X	+
B.12	Hladina obytné zástavby v centrálních částech obcí – jedno až dvoupodlažní	XX	X	0
B.13	Areály zemědělsko-výrobních podniků v jihozápadní části Vodochod	XX	XX	-
B.14	Zemědělsko-výrobní areál v západní části Klenče	XX	XX	-
B.15	Výrazně geometricky členěné plochy novodobé zástavby	XXX	X	-
B.16	Novodobá zástavba nerespektující charakter vesnické zástavby	XX	X	-
B.17	Rozvinutá síť nadzemních sítí technického vybavení	X	X	-
B.18	Přítomnost prostorů aktivní těžby štěrkopísků	XXX	X	-
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 4 Údolí Čepele		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Velké měřítko agrární krajiny	XX	X	-
C.2	Uzavření prostoru blízkými horizonty	XXX	XX	+
C.3	Výrazně liniové upořádání prostoru (souběžné linie potoka Čepel, lesního porostu pravého břehu údolí, silnice a železnice Vražkov – Roudnice n. L.)	XXX	XXX	+
C.4	Výrazná linie lesního porostu vázaného na terénní zlom nad potokem Čepel	XX	XX	+
C.5	Narušení struktury, charakteru a formy zástavby novodobou výstavbou	XX	X	-
C.6	Přítomnost výrazných technicistních dominant zemědělských a průmyslových objektů.	XX	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 112 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 4 Údolí Čepele

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
B.2, B.7, C.2	Regulace nově umísťovaných staveb stanovením limitu maximální nadmořské výšky nejvyššího prvku stavby, vztažená na katastrálních území nacházející se v daném MKR: - k.ú. Straškov: 225 m n. m. - k.ú. Kleneč, Roudnice n.L: 218 m n. m.	ZOPK stavZ ZSPP
B.6,	Rozvoj intravilánu obcí dle historického urbanistického typu	stavZ ZSPP
B.6.,B.11	Regulace architektonického řešení rekonstrukcí, dostaveb stávajících objektů a nově umísťovaných staveb	stavZ ZSPP
B.5, B.9	Omezení výstavby zpevněných komunikací mimo intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSPP
A.3, C.4	Zamezení zásahů do okrajových linií lesního porostu, zavedení výběrného hospodaření	ZOPK
A.5	Zamezení kácení mimolesní zeleně ve volné krajině	ZOPK
C.3	Návaznost nové zástavby na intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSPP
A.2	Zachování stávajícího využití ploch dle KN	ZOPK stavZ
A.1	Zamezení těžby a navážky	ZOPK stavZ

		ZSP
B.1, B.2	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ ZSP

Tab. č. 113 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 4 Údolí Čepele

5.5 MKR 5 Perucká tabule

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 5 Perucká tabule		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agroecenóz	XXX	XX	-
A.2	Výskyt kvalitních půd	XX	X	+
A.3	Omezená přítomnost biotopově neklasifikovatelných TTP	X	X	0
A.4	Sporadicky se vyskytující nesouvislá střední a vysoká zeleň nelesního charakteru	XX	X	+
A.5	Reliéf tvořený náhorními plochými hřbety členité pahorkatiny se strukturou plochých, nízkých vrchů, ukloněný k jihovýchodu	XXX	X	+
A.6	Sporadicky se vyskytující remízy (významná interakční funkce)	XX	X	+
A.7	Narušení reliéfu těžbou	XX	XX	-
A.8	Narušení přírodní složky průmyslovou výrobou	XX	X	-
Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 5 Perucká tabule		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.6	Urbanizované plochy tvořené průmyslovými areály a objekty	XXX	XX	-
B.7	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.8	Rozvinutá síť nadzemních sítí technického vybavení	X	X	-
B.9	Místa aktivní těžby štěrkopísků	XX	XX	-
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 5 Perucká tabule		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Otevřenost reliéfu náhorních plochých hřbetů Perucké tabule	XXX	X	0
C.2	Silně agrární identita krajiny	XXX	X	0
C.3	Velké měřítko uspořádání jednotlivých prvků v krajinné scéně s disharmonickým výrazem	XX	X	-
C.4	Krajinná matrice tvořená scelenými, rozlehlými lány orné půdy	XX	X	-
C.5	Absence lesních porostů, členících a interakčních prvků	X	X	-
C.6	Prostorové propojení – silná vizuální vazba na horu	XXX	XXX	+

	Říp			
C.7	Uplatnění hory Říp ve východních pohledech	XXX	XXX	+
C.8	Uplatnění krajinného prostoru ve vizuální ose Říp – Hazmburk – České středohoří	XX	XXX	+
C.9	Absence běžné zástavby, resp. sídelních útvarů či rozvolněné, obytné zástavby	X	X	0
C.10	Narušení reliéfu rozsáhlými těžebními plochami	XX	XX	-
C.11	Přítomnost průmyslových a obchodních areálů	XX	XX	-
C.12	Vznik panoramat, ve kterých se uplatňuje monumentální, vzdálená silueta Českého středohoří vystupující z labské nivy	XX	XXX	+
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 114 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 5 Perucká tabule

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
B.2, C.1, C.6, C.7, C.8, C.12	Regulace nově umísťovaných staveb stanovením limitu maximální nadmořské výšky nejvyššího prvku stavby, vztažená na katastrálních území nacházející se v daném MKR: - k.ú. Vodochody: 240 m n. m. - k.ú.: Račiněves, Přestavky: 220 m n. m.	ZOPK stavZ ZSPP
B.5	Omezení výstavby zpevněných komunikací mimo intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSPP
A.4, A.6	Zamezení kácení mimolesní zeleně ve volné krajině	ZOPK
A.2, B.1	Zachování stávajícího využití ploch dle KN	ZOPK stavZ
A.5, B.1	Zamezení těžby a navážky	ZOPK stavZ ZSPP
B.1	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ ZSPP

Tab. č. 115 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 5 Perucká tabule

5.6 MKR 6 Roudnice nad Labem

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Krajinná dominanta toku řeky Labe	XXX	XX	+
A.2	Převažující urbanizace ploch, území je tvořeno intravilánem	XXX	X	-
A.3	Výskyt ploch městské zeleně, parků a zahrady	X	X	+
A.4	Tok řeky Labe s výrazně technicky upraveným korytem	XX	XX	+
A.5	Reliéf je tvořen příkrým svahem geomorfologického zlomu	XXX	XX	+

A.6	Přítomnost průmyslové zóny	XXX	XX	-
A.7	Výskyt památných stromů	X	X	+
Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 6 Roudnice nad Labem		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.6	Středověký původ města	XX	XX	+
B.7	Kulturní význam Roudnice v českých dějinách	XXX	XX	+
B.8	Městská památková zóna tvořená dochovaným historickým jádrem	XX	XXX	+
B.9	Výrazné kulturní dominanty roudnického zámku, kostela Narození p. Marie s barokní zvonící	XXX	XXX	+
B.10	Narušení obrazu sídla panelovou výstavbou v západní části města	XXX	XX	-
B.11	Průmyslový areál jižně navazující na historické jádro města (vznik na přelomu 18. a 19. století)	XX	XX	-
B.12	Rozsáhlá průmyslová zóna ve východní části (vznik ve 20. století)	XXX	XXX	-
B.13	Výrazně negativně se projevující, architektonická dominanta - výrobní objekt Vitany	XX	XXX	-
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 6 Roudnice nad Labem		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Poloha města v příkrém svahu otevřeném do ploché labské nivy	XXX	XX	+
C.2	Dochované historické jádro města	XX	XX	+
C.3	Projev kulturních dominant města a jejich vizuální kontext s Řípem v jižních pohledech z prostoru labské nivy	XXX	XXX	+
C.4	Narušení panoramatu města výškovými stavbami	XXX	XX	-
C.5	Dominance průmyslových areálů a čtvrtí panelové výstavby v obrazu města	XX	X	-
Vysvětlivky:				
DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní				
DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující				
DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 116 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 6 Roudnice nad Labem

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
B.2, B.9, C.2 C.1, C.3	Regulace výškových a hmotových dimenzí nově umísťovaných staveb k zajištění vizuálního projevu kulturních dominant	stavZ ZSP
B.6, B.7, B.8, B.9, C.2	Regulace architektonického řešení rekonstrukcí, dostaveb stávajících objektů a nově umísťovaných staveb	stavZ ZSP
A.7	Zamezení kácení mimolesní zeleně v intravilánu	ZOPK
B.6, B.7, B.9, B.1	Zamezení rozšiřování průmyslových zón, efektivní využití stávajících ploch (Braunfields)	
A.1, A.4	Zachování stávajícího stavu toku, zamezení eliminace dalších	ZOPK

technických úprav koryta	stavZ
--------------------------	-------

Tab. č. 117 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 6 Roudnice nad Labem

5.7 MKR 7 Bechlínsko

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 7 Bechlínsko		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Rozsáhlé, kompaktní plochy lesních porostů s přirozeným výrazem, vegetačně klasifikovaných	XXX	XX	+
A.2	Dynamický reliéf geomorfologického zlomu labské nivy vůči pahorkatině Krabčické plošiny	XXX	XX	+
A.3	Trvalé travní porosty s fragmentárním výskytem endemických druhů	X	X	+
A.4	Kvalitní půdy	XX	X	+
A.5	Intenzivně obhospodařované agroceózy	X	X	0
A.6	Extenzivně obhospodařované agroceózy vázané na svahy geomorfologického zlomu	X	X	0
A.7	Výskyt přirozeně podmáčených ploch a pramenišť	XX	XX	+
A.8	Výskyt přírodních vodních ploch navazujících na podmáčené plochy v lesních porostech	X	X	+
A.9	Výskyt nepřirodních vodních ploch v sídlech	X	X	0
A.10	Zapojená střední a vysoká zeleň nelesního charakteru	XX	XX	+
A.11	Významné zastoupení sadů v rámci zemědělsky využívaných ploch	X	X	+
A.12	Významné narušení hydrogeologického režimu těžbou	XXX	XX	-
A.13	Zásadní, plošné narušení přírodního rámce - areál ČEPRA	XXX	XX	-
Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 7 Bechlínsko		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.6	Středověký původ sídla Bechlín	X	X	+
B.7	Dochovaná struktura rozložení středověkých vsí, absence nově vzniklých sídelních útvarů	XXX	XXX	+
B.8	Agrární charakter krajiny narušený přítomností rozsáhlé průmyslové výroby (areál ČEPRO)	XX	XX	-
B.9	Struktura zemědělských ploch tvořená scelenými lány	XX	X	-
B.10	Struktura zemědělských ploch tvořená poli se zastoupením remízů, vázaná na svažité terén	XX	XX	+
B.11	Venkovská zástavba negativně poznamenaná urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavkami a výstavbou	XXX	XX	-
B.12	Ojedinele dochovaná forma staveb (jedno až dvoupatrová hladina, sedlová střecha o sklonu 45°, umístění na hraně pozemku, orientace štítovou stranou k ulici)	X	X	+
B.13	Kulturní dominanta kostela Sv. Václava na návsi obce Bechlín	X	X	+

B.14	Výrazně odlišné pojetí urbanistického řešení rozvoje zástavby v obci Bechlín	XX	XXX	-
B.15	Narušení tradičního urbanistického typu zástavby Bechlín novodobou výstavbou situovanou do čtvercových bloků	XXX	XX	-
B.16	Zemědělsko-výrobní objekty v severní části obce Bechlín	XX	XX	-
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 7 Bechlínsko		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Výrazná gradace reliéfu směrem k Řípu	XX	X	+
C.2	Zemědělská krajina s harmonickým výrazem	XX	XXX	+
C.3	Přítomnost členících prvků (remízů) v krajině	XX	XX	+
C.4	Velké zastoupení lesních porostů	XXX	XX	+
C.5	Vizuální oddělení těžebních a průmyslových ploch	XXX	XXX	+
C.6	Přítomnost rušivých zemědělských a skladových areálů v zemědělské krajině, nesourodost zástavby a obcí	XX	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 118 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR7 Bechlínsko

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
A.2, B.2, B.13	Regulace nově umísťovaných staveb stanovením limitu maximální nadmořské výšky nejvyššího prvku stavby, vztažená na katastrálních území nacházející se v daném MKR: - k.ú. Bechlín: 235 m n. m.	ZOPK stavZ ZSPP
B.6, B.7	Rozvoj intravilánu obcí dle historického urbanistického typu	stavZ ZSPP
B.6, B.7, B.12	Regulace architektonického řešení rekonstrukcí, dostavěb stávajících objektů a nově umísťovaných staveb	stavZ ZSPP
B.5, C.3	Omezení výstavby zpevněných komunikací mimo intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSPP
A.1, C.4, C.5	Zamezení zásahů do okrajových linií lesního porostu, zavedení výběrného hospodaření	ZOPK
A.10, B.10	Zamezení kácení mimolesní zeleně ve volné krajině	ZOPK
B.6, B.7	Návaznost nové zástavby na intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSPP
A.3, A.4, A.11, B.10, C.2, C.3	Zachování stávajícího využití ploch dle KN	ZOPK stavZ
A.4, A.7, B.1	Zamezení těžby a navážky	ZOPK stavZ ZSPP
B.1	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ ZSPP

A.7	Zamezení renaturace podmáčených pozemků	ZOPK
-----	---	------

Tab. č. 119 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 7 Bechlínsko

5.8 MKR 8 Beřkovické údolí

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 8 Beřkovické údolí		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Reliéf tvořený členitým, svažitým terénem	XXX	XX	+
A.2	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agrocecnóz	XX	X	-
A.3	Výskyt kvalitních půd	X	X	+
A.4	Lesní porost vegetačně klasifikovatelný	XX	XX	+
A.5	Plochy trvalých travních porostů s výskytem endemitů	X	X	+
A.6	Přítomnost rybníků v intravilánu obce Horní Beřkovice	X	X	+
A.7	Soustava umělých vodních nádrží východně od Beřkovic	X	X	+
A.8	Objekt ČOV při východní hranici intravilánu Beřkovic	X	X	-
Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 8 Beřkovické údolí		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.6	Venkovská zástavba negativně poznamenaná urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavbami a novou výstavbou	XX	X	-
B.7	Rozlehlý zámecký areál, vč. parku historicky tvořící minimálně polovinu rozlohy obce	XXX	XXX	+
B.8	Kulturní dominanta beřkovického zámku	XXX	XX	+
B.9	Architektonicky cenné objekty nacházející se v areálu beřkovického zámku	XX	XX	+
B.10	Železnice rozdělující intravilán obce Beřkovice	X	X	0
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 8 Beřkovické údolí		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Krajinný prostor tvořený údolím otevřeným jihovýchodním směrem	XX	X	+
C.2	Přítomnost charakteristických průhledů do prostoru okolo soutoku Labe a Vltavy	XX	XXX	+
C.3	Vymezení prostoru liniemi lesního porostu	XX	XX	+
C.4	Významné zastoupení urbanizovaných ploch	XX	XX	-
C.5	Projev kulturní dominanty beřkovického zámku	XX	XX	+
C.6	Venkovská zástavba negativně poznamenaná	XXX	X	-

	urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavbami a novou výstavbou			
Vysvětlivky:				
DLE PROJEVU: + pozitivní / O neutrální / - negativní				
DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující				
DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 120 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 8 Beřkovické údolí

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
B.7, C.6	Plošná regulace nové výstavby - poměr zastavěné plochy mimo zámecký areál k ploše zámeckého areálu nepřekročí hodnotu 3:1	stavZ ZSP
B.8, C.5	Hmotová regulace nově umísťovaných staveb - objekty naruší hmotovou dominanci jednotlivých staveb v rámci zámeckého areálu vč. objektu zámku	stavZ ZSP
C.2	Výšková regulace nově umísťovaných staveb - výška nejvyššího prvku stavby nepřekročí 10 m od úrovně terénu	
B.5	Omezení výstavby zpevněných komunikací mimo intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSP
A.4	Zamezení zásahů do okrajových linií lesního porostu	ZOPK
A.3, A.5, B.1, B.3	Zachování stávajícího využití ploch dle KN	ZOPK stavZ
B.2	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ

Tab. č. 121 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 8 Beřkovické údolí

5.9 MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Reliéf tvořený výraznou terénní sníženinou, ukloněnou k východu do labské nivy	XXX	X	+
A.2	Rozsáhlé plochy intenzivně obhospodařovaných agroecénóz	XXX	X	-
A.3	Výskyt kvalitních půd	X	X	+
A.4	Lesní porosty vegetačně klasifikovatelné (Beřkovické obora)	XXX	XX	+
A.5	Plochy trvalých travních porostů s výskytem endemitů	X	XX	+
A.6	Přítomnost umělých vodních nádrží v intravilánech obcí	X	X	+
A.7	Bezejmenné odvodňovací strouhy vedoucí z umělých vodních nádrží	X	X	+
A.8	Narušení přírodní složky emisemi z tepelných elektráren Mělník I. - III.	XX	XX	-
Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 9 Kostomlatsko - Libkovická sníženina		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+

B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná struktura rozložení historických sídel středověkého původu	XX	XX	+
B.6	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.7	Dochovaná struktura zástavby rozvíjející se podél uliční sítě obce Libkovice p. Ř.	X	XX	+
B.8	Významně dochovaná struktura historického jádra obce Kostomlaty p. Ř.	XX	XX	+
B.9	Přítomnost kulturních dominant (kostely v obcích)	XX	XX	+
B.10	Výrazná kulturní dominant kostomlatského kostela ležícího na pahorku uprostřed obce	XXX	XX	+
B.11	Narušení původní formy staveb rekonstrukcemi	XX	X	-
B.12	Přítomnost „socialistických“ zemědělských areálů (bývalá JZD) při obcích Libkovice p. Ř a Kostomlaty p. Ř.	XX	XX	-
B.13	Novodobá výstavba nerespektující tradiční znaky vesnické zástavby	X	X	-
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 9 Kostomlatsko - Libkovičská sníženina		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Prostor tvořený výraznou terénní sníženinou, ze severu, západu a jihu čitelně vymezenou blízkými horizonty terénního zlomu	XXX	X	+
C.2	Vizuální vazba na horu Říp – krajinná dominanta ovládá celý vymezený prostor	XXX	XXX	+
C.3	Linie vzrostlé zeleně podél hranic vymezeného prostoru	XX	XX	+
C.4	Velkoplošná matrice tvořená rozsáhlými zemědělskými plochami vykreslujícími silně agrární identitu krajiny	XXX	X	0
C.5	Významný projev kulturních dominant sakrálních staveb (kostelů)	XXX	XX	+
C.6	Charakteristické průhledy do prostoru okolo soutoku Labe a Vltavy	XX	XXX	+
C.7	Narušení severovýchodního horizontu komíny mělnických elektráren	X	XX	-
C.8	Narušení měřítka krajiny přítomností socialistických zemědělsko-výrobních areálů	X	X	-
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spoluurčující / X doplňující DLE CENNOSTI: XXX jedinečný / XX význačný / X běžný				

Tab. č. 122 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 9 Kostomlatsko-Libkovičská sníženina

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
A.1, B.2, B.9 B.10, C.1, C.2, C.5, C.6	Výšková regulace nově umístovaných staveb - výška nejvyššího prvku stavby nepřekročí 15 m od úrovně terénu	ZOPK stavZ ZSP
B.1, B.5, B.7 B.8	Rozvoj intravilánu obcí dle historického urbanistického typu	stavZ ZSP
B.8	Regulace architektonického řešení rekonstrukcí, dostaveb stávajících objektů a nově umístovaných staveb	stavZ ZSP
B.6	Omezení výstavby zpevněných komunikací mimo intravilán obcí	ZOPK

		stavZ ZSP
A.4, C.3	Zamezení zásahu do linie lesního porostu	ZOPK
B.2, B.1, B.3 C.2, B.9	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ ZSP
B.1, B.5	Návaznost nové zástavby na intravilán obcí	ZOPK stavZ ZSP

Tab. č. 123 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 9 Kostomlatsko-Libkovicická sníženina

5.10 MKR 10 Levý břeh Labe

Identifikované znaky krajinného rázu

Identifikované znaky přírodní charakteristiky MKR 10 Levý břeh Labe		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
A.1	Výrazný geomorfologický zlom přechodu labské nivy do Řípské tabule, kopírujícím levý břeh Labe	XXX	XXX	+
A.2	Krajinná dominanta tvořená řekou Labe	XXX	XX	+
A.3	Linie zapojené vzrostlé zeleně vázané na svahy geomorfologického zlomu	X	X	+
A.4	Dominance intenzivně zemědělsky využívaných ploch	XXX	X	-
A.5	Absence interakčních prvků v krajině	X	X	-
Identifikované znaky kulturní a historické char. MKR 10 Levý břeh Labe		Klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
B.1	Poloha ve staré sídelní zemědělské oblasti	XX	X	+
B.2	Význam Řípu jako českého národního symbolu ovládající celý region „Podřipsko“	XXX	XXX	+
B.3	Výrazná agrární identita krajiny	XXX	X	0
B.4	Struktura zemědělské krajiny, tvořená rozsáhlými plochami scelených lánů	XXX	X	-
B.5	Dochovaná cestní síť z 19. století	X	X	+
B.6	Absence zástavby v krajině	XXX	XX	+
B.7	Síť nadzemního vedení el. energie	X	X	-
Identifikované znaky vizuální charakteristiky MKR 10 Levý břeh Labe		klasifikace identifikovaných znaků		
		význam	cennost	projev
C.1	Absence členících prvků náhorních poloh zemědělské krajiny	XXX	X	0
C.2	Projev zalesněného geomorfologického zlomu tvořícího levý břeh Labe	XX	XX	+
C.3	Otevřená scéna náhorní plošiny s vazbou na krajinnou a kulturní dominantu Říp	XXX	XX	+
C.4	Přítomnost toku Labe	X	X	+
C.5	Panorama Českého středohoří tvořícího vzdálený západní až severní horizont	X	XXX	+
C.6	Vizuální vazba na dominantu Říp	X	XXX	+
C.7	Vizuální exponovanost krajinného prostoru v pohledové ose Říp - České středohoří, uplatnění v krajinných panoramatech	XX	X	+
Vysvětlivky: DLE PROJEVU: + pozitivní / 0 neutrální / - negativní DLE VÝZNAMU: XXX zásadní / XX spouštějící / X doplňující				

Tab. č. 124 Souhrn identifikovaných znaků KR v MKR 10 Levý břeh Labe

Opatření k ochraně jednotlivých znaků krajinného rázu

ZNAK KR	OPATŘENÍ OCHRANY KR	LEGISLATIVNÍ NÁSTROJ
C.2, C.5, C.6, C.7	Regulace nově umísťovaných staveb stanovením limitu maximální nadmořské výšky nejvyššího prvku stavby, vztažená na katastrálních území nacházející se v daném MKR: - k.ú. Roudnice n.L., Podlusky, Židovice n.L.: 190 m n. m.	ZOPK stavZ ZSPP
A.3	Zamezení kácení mimolesní zeleně ve volné krajině	ZOPK
B.3, B.6	Zachování stávajícího využití ploch dle KN	ZOPK stavZ
A.1, B.1, B.2 B.3	Zamezení těžby a navážky	ZOPK stavZ ZSPP
B.1, B.2, B.3	Omezení výstavby na obytné nebo zemědělské funkční využití	ZOPK stavZ ZSPP

Tab. č. 125 Opatření k ochraně jednotlivých znaků KR v MKR 10 Levý břeh Labe

6. Diskuze

Hlavním cílem předložené práce je popis krajiny definované ochranným pásmem Národní kulturní památky Hora Říp s rotundou Sv. Jiří z hlediska jejího rázu.

Řešené území se rozkládá na ploše zabírající 14 katastrálních území. Z hlediska rozlohy a širších vztahů, přičemž těmito vztahy je myšlena zřejmá návaznost přírodních a kulturních charakteristik na území vně území řešeného, se jedná o území příliš malé, aby šlo pojmut samostatně, jako ucelená oblast krajinného rázu. Oblast krajinného rázu je definována jako *krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu; je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik* (VOREL, Et al., 2004). Zároveň se však jedná o území, které je natolik rozsáhlé a v některých charakteristikách heterogenní, že jej nelze hodnotit jako jediné místo krajinného rázu. Místo krajinného rázu je definováno jako *část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti* (VOREL, Et al., 2004). Právě diferenciaci řešeného území byla prvním a stěžejním krokem pro následné hodnocení krajinného rázu. Dle Kotyzy je kulturní a historický vývoj řešeného území úzce spjat, resp. nese společné znaky a fáze historického vývoje celé rozsáhlé oblasti skládající se z Litoměřicka, Roudnicka a Libochovicka. Vzhledem k tomuto faktu nebylo možné řešené území diferencovat na základě kulturní a historické rozlišitelnosti. Dalším krokem bylo zhodnocení rozlišitelnosti území z hlediska přítomnosti, resp. koncentrace indikátorů přírodní charakteristiky. V rámci analýzy jednoznačně vyplynula nutnost vymezení výrazné a rozlišitelné vulkanické kupy hory Říp jako samostatného místa krajinného rázu. Vzhledem k intenzivní zemědělské činnosti, poměrně významnému vlivu průmyslové výroby a značné urbanizaci, mající za následek zásadní potlačení primárního krajinného systému, je velice obtížné dále diferencovat krajinu pouze na základě indikovaných přírodních hodnot. Z výše uvedených důvodů bylo pro další diferenciaci území nezbytné uvažovat o vizuálních vztazích v řešeném území. Pro účely terénního průzkumu byly připraveny specifické mapové podklady, kombinující satelitní snímky, vrstevnicový systém a geomorfologickou mapu. Pro zřetelnější a efektivnější rozčlenění řešeného území byla použita kombinace postupu diferenciaci území dle metodiky Vorel a individuálního členění krajiny dle metodiky Löw. Tato pak spočívá ve vymezení elementárních krajinných prostorů dle definice *místa krajinného rázu* (metodika Vorel) a zároveň dle definice tzv. *konvizuálního celku* (metodika Löw). Výsledkem je rozčlenění území na 10 zřetelně vymezených krajinných prostorů, dále již nazývaných pouze „místa krajinného rázu“. Při determinaci charakteristických znaků jednotlivých míst krajinného rázu byla hranice řešeného území uvažována pouze rámcově. V rámci hodnocení byly uvažovány veškeré faktory ovlivňující vymezená místa krajinného rázu, a to i v případě jejich fyzické přítomnosti mimo řešené území.

Jak již bylo zmíněno výše, je řešené území z hlediska přírodní a kulturně-historické charakteristiky značně homogenní. Důsledkem této homogenity je častý výskyt opakujících se znaků. Ve velké míře je tak pro jednotlivá místa krajinného rázu charakteristická

až koncentrace jejich projevu. Z mého pohledu je jedním ze zásadních a zároveň nejproblematictějších znaků krajinného rázu kulturní a historický význam krajinné dominanty hory Říp, jako symbolu českého národa. Preventivní hodnocení krajinného rázu je často zpracováváno pro větší územní celky, jakými jsou například kraje nebo chráněné krajinné oblasti. Během stanovování cílů mé práce jsem narazil na otázku, do jaké podrobnosti je účelné hodnotit krajinný ráz určitého území, resp. existuje metodologicky podložená úměra mezi velikostí posuzovaného území a podrobností jejího hodnocení? Je zřejmé, a z metodik vyplývá, že v případě posuzování vlivu konkrétního záměru na konkrétně dotčený krajinný prostor, je nezbytné přesně definovat veškeré jednotlivé indikátory a znaky, které mohou být ovlivněny některým prvkem v rámci záměru, souborem těchto prvků, popř. samotnou funkcí záměru. V případě studií rozsáhlejších území je výstupem vytyčení územních celků se zvýšenou krajinářsko-estetickou hodnotou. Podrobnost této práce byla zvolena vzhledem k požadavku na její praktickou využitelnost, jako komplexního podkladu pro posuzování konkrétních záměrů.

Se zvolenou podrobností hodnocení krajinného rázu v mnou řešeném území úzce souvisí často diskutovaný problémem subjektivního pohledu hodnotitele krajinného rázu. Touto problematikou se zabývají nejen přední odborníci. Dle mého názoru je právě preventivní hodnocení krajinného rázu účinným nástrojem, kterým lze alespoň částečně objektivizovat posuzování konkrétních záměrů na krajinný ráz. Tato objektivizace spočívá zejména ve sjednocení vstupních dat, tzn. eliminaci možnosti rozdílného hodnocení podstatných znaků a rysů krajinného rázu. Z tohoto pohledu je důležité, aby takto zpracované preventivní hodnocení bylo možné zakotvit jako závazný podklad pro všechna potenciální posuzování krajinného rázu v řešeném území. Významnou roli v objektivizaci posuzování hraje zkušenost a odborná fundovanost posuzovatele. Kvalitativní předpoklady posuzovatelů jsou další často řešenou otázkou. Kromě patřičného vzdělání je nezbytný také aktivní přístup ke sledování trendů, názorů a diskuzí v rámci skupin odborníků zabývajících se touto problematikou. V současné době jsou pořádány konference a semináře, kde je třeba diskutovat subjektivní pohledy na jednotlivé prvky krajiny, nové technologie, jejich vnímání a význam.

Z výše uvedeného vyplývá, že studium krajiny a tudíž i krajinného rázu není a nesmí být oborem, který by pracoval s dogmaty a postuláty. Tak jak se vyvíjí krajina, společnost a technologie, je potřeba také rozvíjet, aktualizovat a diskutovat nové přístupy ke krajině a krajinnému rázu. Není možné ignorovat veškeré potřeby společnosti a zakonzervovat krajinu spolu s jejím hodnocením. S tímto souvisí i adaptace přístupu v rámci hodnocení na nové, potenciální impakty. Námětem k odborným diskuzím mohou být některé, poněkud nešťastné formulace v legislativě. Příkladem je § 12 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve kterém je ustanoveno „*Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody*“. Toto ustanovení je často vykládáno tak, že jakýkoliv záměr umístěvaný do zastavěného území nenaruší krajinný ráz. Toto tvrzení samozřejmě nevystihuje smysl uvedené právní formulace. Je zřejmé, že zdaleka ne v ojedinělých případech, je právě neregulované umístění záměru do intravilánu podstatným zásahem do krajinného rázu určitého území. Takovým zásahem může být umístění výškových budov v blízkosti kulturní dominanty. Nejedná se však pouze

o umístování hmotově dominantních staveb, může se jednat také o zcela nevhodně architektonicky řešené běžné stavby („podnikatelské baroko“) v místech, které sice nejsou vysloveně památkově chráněny, ale vykazují určitý charakter dotvářející obraz krajiny. Z mého pohledu je namístě důsledná ochrana krajinného rázu i v zastavěném území. S otázkou ochrany krajinného rázu v zastavěném území souvisí problematika využití nástroje územního plánování definovaného v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, a to regulačního plánu. Prvním a zásadním problémem zpracování regulačního plánu je jeho značná finanční náročnost. Většina menších obcí není schopna ze svého rozpočtu uvolnit dostatečné finanční prostředky pro jeho zpracování, a proto je tento nástroj využíván jen velmi omezeně. V úvahu přichází požadavek zpracování regulačního plánu ze strany dotčených orgánů státní správy v rámci projednávání územního plánu. I zde však narážíme na limity tvořené finančními možnostmi povinného, kterým je v případě takto vzneseného požadavku dotčený orgán státní správy. Druhým problémem může být legislativní vymezení náplně regulačního plánu. V rámci regulačního plánu lze stanovit limity území související pouze s výstavbou nebo druhem využití pozemků. Existuje však celá řada záměrů, které se netýkají výstavby a kterými se nemění druh využití pozemků, ale jejichž realizací dochází k zásahu do krajinného rázu. Příkladem takového záměru může být výsadba rychlerostoucích dřevin. Přestože výsadbou dochází ke zvětšení plochy zapojené vzrostlé zeleně v krajině, jedná se v podstatě o rozšiřování geograficky nepůvodního druhu často v řádech hektarů, což představuje zásah do přírodní charakteristiky daného území. Takový zásah pak mění jak krajinnou matici, tak texturu povrchu, případně může dojít k vytvoření vizuálních bariér esteticky hodnotných prvků krajinné scény.

Na další závažnou překážku pro ochranu krajinného rázu lze narazit během procesu projednávání územního plánu. Touto překážkou je „patová situace“ nastávající v případě neshody mezi dotčenými orgány státní správy, resp. rozporu mezi jejich stanovisky. V případě rozporu mezi stanovisky dotčených orgánů v rámci obce s rozšířenou působností je konečná rozhodovací pravomoc svěřena starostovi příslušné obce. V tuto chvíli tak do výše uvedeného procesu vstupuje pohled, který může být a bývá ovlivněn politickými zájmy. I přes maximální snahu o eliminaci politických tlaků, rozhoduje v konečném důsledku osoba, která nemá dostatečný odborný základ pro fundované zhodnocení situace.

Dle mého názoru a v návaznosti na výše uvedené se preventivní hodnocení krajinného rázu rozsáhlejších území jeví jako odborně způsobilější, ekonomicky výhodnější a zároveň operativnější podklad pro ochranu krajinného rázu. Významné pozitivum oproti současným nástrojům územního plánování vidím v posuzování území v širších souvislostech, tzn. ve vazbě na prostor navazující na řešené katastrální území. Podmínkou využitelnosti v praxi je maximálně možná objektivizace výsledků hodnocení.

V současnosti existují dva zpracované metodické postupy hodnocení krajinného rázu, které jsou uznávány odbornou veřejností. Oba stěžejní proudy jsou zastoupeny a všeobecně nazývány podle jejich autorů „otců“, kterými jsou Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc. a Doc. Ing. arch. Jiří Löw. Každý z autorů přistupuje k hodnocení krajinného rázu rozdílným způsobem. Zajímavým jevem je, že i přes odlišnosti v postupech hodnocení krajinného rázu dochází při užití těchto metodik z velké části ke stejným výstupům. Z tohoto pohledu je nasnadě otázka, zda-li by užitím obou metodik v rámci posuzování konkrétního území nedošlo k objektivizaci výsledků hodnocení krajinného rázu. V návaznosti na další možnosti objektivizace, uváděné různými autory, se přikláním k vytvoření určitého

kontrolního schématu. Tímto je myšleno zapracování povinnosti „supervize“ každého preventivního hodnocení krajinného rázu, provedené jedním nebo skupinou nezávislých odborníků na danou problematiku, do metodických postupů. Všechny připomínky a vyjádření vznesené v rámci supervize, by pak měly být nedílnou součástí preventivního hodnocení krajinného rázu.

7. Závěr

Cílem práce bylo vyhodnocení krajinného rázu v ochranném pásmu národní kulturní památky Hora Říp, se zaměřením na její význam pro charakter okolní krajiny. Vytyčené cíle byly naplněny identifikací znaků, rysů a hodnot krajinného rázu nacházejících se v řešeném území. Popis identifikovaných znaků, rysů a hodnot krajinného rázu by měl být dostatečně srozumitelný i pro laika. Na základě identifikovaných znaků, rysů a hodnot krajinného rázu a jejich následné klasifikace byla stanovena rámcová opatření sloužící k eliminaci, popř. minimalizaci negativních zásahů do krajinného rázu řešeného území.

Prioritou ochrany krajinného rázu v rámci řešeného území je zachování významu a projevu krajinné a kulturní dominanty Hory Říp. Vzhledem k významu hory Říp, jako jednoho ze symbolů českého národa, je evidentní, že není možné dopustit jakékoliv zásahy snižující význam Hory Říp. V souvislosti s výše uvedeným jsem si v průběhu zpracování kladl otázky: Jak dalece souvisí samotný kulturní význam hory, který je bezesporu jedinečný v celorepublikovém měřítku, s vizuální vazbou na tuto krajinnou dominantu? Je kulturní význam Řípu v řešeném území i bez přímé vizuální vazby větší, než ve zbytku Česka? Jaký zásah by narušil nebo změnil význam Hory Říp, pomineme-li fyzický zásah těžby?

Přínosem mé práce je její praktická využitelnost, jako odborného podkladu a vstupních dat pro posuzování vlivu konkrétních záměrů na krajinný ráz, resp. jako podkladu pro rozhodovací procesy orgánů ochrany přírody a státní památkové péče. Předkládaná práce bude dále sloužit jako zdroj dat pro územně analytické podklady a územně plánovací dokumentace obcí nacházejících se v ochranném pásmu NKP Hora Říp.

Danou práci by bylo vhodné rozšířit o zanesení identifikovaných indikátorů a znaků, zejména však kulturních a krajinných dominant do 3D modelu řešeného území a provést analýzu jejich vizuální expozice. V rámci objektivizace výsledků preventivního hodnocení krajinného rázu v ochranném pásmu NKP Hora Říp by bylo vhodné práci připomínkovat skupinou nezávislých expertů. Vzhledem ke kulturnímu významu a vizuálnímu projevu Řípu přesahujícímu ochranné pásmo národní kulturní památky, návaznosti na kulturní význam celé oblasti soutoku Labe s Ohří a jeho vizuálním ohraničením monumentální siluetou Českého středohoří bych doporučoval rozšířit hodnocení krajinného rázu na správní obvody obcí Roudnice nad Labem a Litoměřice.

8. Použitá literatura

BISANG, K., MOSER, TIANA A., ZIMMERMANN, W., (2008). *Erfolgsfaktoren in der Naturschutzpolitik - Beispiele aus vierzig Jahren Natur- und Landschaftschutzpolitik in der Schweiz*. Institut für Umweltentscheidungen IED, Professur Umweltpolitik und Umweltökonomie PEPE, ETH Zürich. ISBN 978-3-7253-0889-7

BUKÁČEK, R., (2006). Preventivní hodnocení krajinného rázu rozsáhlejšího území – metodika a možnosti jejího využití. In: *Ochrana krajinného rázu - třináct let zkušeností, úspěchů i omylů*. Ed. I. Vorel, P. Sklenička. Praha: s. 91-98. ISBN 80-903206-7-8

BUKÁČEK, R., MATĚJKA, P. , (1999). Hodnocení krajinného rázu. In: *Péče o krajinný ráz – cíle a metody*. Ed. I. Vorel, P. Sklenička. Praha: ČVUT, s. 159-187. ISBN 80-01-01979-9

CÍLEK, V., (2002). druhé doplněné vydání, *Krajiny vnitřní a vnější*. Dokořán, Praha. s. 269 ISBN 80-7363-042-7

CULEK, M. (ed.) a kol., (1996). *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Enigma. ISBN 80- 85368-80-3

CULEK, M., (2006). *Přírodní podmínky území a jejich význam pro krajinný ráz*. In: Vorel, I. (td.) et al., *Krajinný ráz a východiska jeho hodnocení*. Praha: ČVUT. s. 47-68, ISBN 80-903206-2-7

DAY, CH., (2004). *Duch a místo*. Brno: ERA. ISBN 80-865117-95-0

DEMEK, J., (etal.) (1987). *Zeměpisný lexikon. ČSR Hory a nížiny*. Praha. Academia, s. 584

DVOŘÁK, B. (1983). *Základy estetiky architektury*. VÚVA, Praha.

GOJDA, M. (2000). *Archeologie krajiny: vývoj archetypů kulturní krajiny*. Praha Academia. ISBN 80-200-0780-6

CHYTRÝ, M., KUČERA, T., & KOČÍ, M., [eds.] (2001). *Katalog biotopů České republiky*, AOPK ČR, Praha. ISBN 80-86064-55-7

JANČURA, P. [ed.] a kol. (2010). *Metodika identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny*, Vestník ministerstva Životného prostredia Ročník XVIII 2010 Částka 1 b).

JONS, M. (2003). *The Concept of Cultural Landscape: Discourse and narratives*. Kluwer Academic Publisher. ISBN 1-4020-1437-6, s. 21-51

KRAUSE, CHRISTIAN L., KLÖPPEL, D. (1996): *Landschaftsbild in der Eingriffsregelung*. Bundesamt für Naturschutz. Bonn. ISBN 978-3-89624-303-4

KOTYZA, O., SMETANA, J., (2000), *Litoměřicko a Podřipsko v českých dějinách*. Litoměřice: Okresní úřad Litoměřice. ISBN 80-238-5230-2

KUBÁT, K., ŠIMR, J., ŠŤASTNÝ, E. 1970. *Přírodní poměry Litoměřicka, II.rostlinstvo*, Školská správa Litoměřice.

KUPKA, J., (2009). *Duchovní význam místa jako hodnota území*. Urbanismus a územní rozvoj. Roč. 12. 3/2009. ISSN 1212-085, s. 46-50

KUPKA, J. (2010a). *Duchovní význam místa a Národní divadlo*. In: Člověk, stavba a územní plánování 4. Praha: ČVUT. ISBN 978-80-01-04538-1. s. 74-83

KUPKA, J., (2010b). *Krajiny kulturní a historické*. Praha: ČVUT. ISBN 978-80-01-04653-1

KUPKA, J., (2010c). *Kulturní dominanty v krajině*. In: Zahrada - park - krajina, č. 36/1, 2/2010, ISSN 0323-0988 pp. 51-72

LOUCKÁ, P., (1996), *Kterak Říp k svému jménu přišel*. Publikováno: Vesmír 75, 356, s.356

LÖW, J., KUČERA , P. *Metodika pro hodnocení zastavitelnosti území*. Brno: Löw a spol. s.r.o. – Ekologická dílna Brno, 1996. 35 s.

LÖW, J., MÍCHAL, I. (2003). *Krajinný ráz*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, ISBN 80-86386-27-9

LÖW, J. (2009). *Souhrn typických znaků krajinného rázu České republiky - Dílčí aktivita V002*, Brno.

MIKO, L., a kol., 2005, *zákon o ochraně přírody a krajiny* (komentář) Beckovy texty zákonů s komentářem. 2. vydání 2007. Praha: Nakladatelství C. H. Beck. ISBN 978-80-7179-585-8

MORÁVKOVÁ, M., (2010) - *územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Roudnice nad Labem* - 1. aktualizace 2010, Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje

NERUDA, J., (2009). *Podřipsko - Průvodce*. Vlastivědný spolek Říp, o.s., 1. vydání. ISBN 978-80-254-6061-0. s. 126

NORBERG-SCHULTZ, Christian (1994). *Genius loci: K fenomenologii architektury*. Praha: Odeon. ISBN 80-207-0241-5

REJMERS, N.F, (1985). *Biosféra: abeceda přírody*. Horizont, Praha s.168

RŮŽKOVÁ, J. - ŠKRABAL, J., (2006), *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005 I. Díl*, Počet obyvatel a domů podle obcí a částí obcí v letech 1869–200, podle správního rozdělení české republiky k 1. 1. 2005, Český statistický úřad, Praha. ISBN 80-250-1310-3

QUITT, E., (1971) *Klimatické oblasti Československa*. Studia Geographica 16. Brno: Academia, geografický ústav ČSAV.

SÁDLO, J. (2000). *Zapalte ho - ať hoří*. Příroda na Řípu a co s ní dál dělat. Publikováno: Vesmír 79, s. 37, ISSN 1214-4029

SALAŠOVÁ, A., 2005. *Posudzovanie krajinného rázu. Inšpirácia britskou krajinárskou školou. In Krajinný ráz – jeho vnímání a hodnocení v evropském kontextu*. Sborník ekologie krajiny 1. Brno: Česká společnost pro krajinnou ekologii, regionální organizace CZ-IALE

SEMOTANOVÁ, E., (2006). *Historická geografie českých zemí*. Praha: Historický ústav. ISBN 80-7286-042-9

SKLENIČKA, P., (2003). *Základy krajinného plánování*. Praha: Naděžda Skleničková, ISBN 80-903206-1-9

SKLENIČKA, P., (2011a). *Subjektivní problémy s krajinným rázem*, Ochrana přírody, roč. 66, 2/2011, ISSN 1210-258-X, s. 1

SKLENIČKA, P., (2011b). *Pronajatá krajiny*, Praha: Naděžda Skleničková, ISBN 978-80-87-199-01-5, s

SOURIAU, E., (1994). *Encyklopedie estetiky*. Victoria Publishing. New York.: ISBN 80-85605-18-X

SWANWICK, C., 2004. *The Assessment of Countryside and Landscape Character in England: An Overview*. In Bishop, K., Phillips, A. (eds.). *Countryside Planning. New Approaches to Management and Conservation*. London: Earthscan. ISBN 1-85383-849-7

TROLL, C. (1950). *Die geographische Landschaft und ihre Erforschung*. Studium Generale, 3: s. 163-183

ULRYCH, J., (2001). *Říp bájná hora předků a soudobá geologie*. Publikováno: Vesmír 79, s. 33, ISSN 1214-4029

VOREL, I. Et al., (2004). *Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činností nebo změny využití území na krajinný ráz*, Praha: Naděžda Skleničková ČVUT. ISBN 80-903206-3-5

VOREL, I., (2006a) *Krajinný ráz a jeho ochrana*, 1. Část – *Charakter, ráz a identita krajiny*. Ochrana přírody, roč. 61, 9/2006, ISSN 1210-258-X, s. 262-265

VOREL, I., (2006b) *Krajinný ráz a jeho ochrana*, 2. Část – *Proměnlivost krajinné rázu – typické a rozlišující znaky*. Ochrana přírody, roč. 61, 10/2006, ISSN 1210-258-X, s. 301-303

VOREL, I. (2006c). Hranice únosnosti zásahů do krajinného rázu. In: *Ochrana krajinného rázu - třináct let zkušeností, úspěchů i omylů*. Ed. I. Vorel, P. Sklenička. Praha: 2006. ISBN 80-903206-7-8, s. 61-67

VOREL, I., (2007a) *Krajinný ráz a jeho ochrana*, 3. Část – *Obraz krajiny*. *Ochrana přírody*, roč. 62, 1/2007, ISSN 1210-258-X, s. 14-17

VOREL, I., (2007b) *Krajinný ráz a jeho ochrana*, 4. Část – *Cíle a limity ochrany krajinného rázu*, *Ochrana přírody*, roč. 62, 2/2007, ISSN 1210-258-X, s. 16-19.

VOREL, I. – KUPKA, J., (2009a). Metoda posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. EIA- IPPC-SEA. Roč. XIV., 2/2009. ISSN 1211-7296, s. 7-14

VOREL, I. – KUPKA, J., (2009b). Aktuální otázky ochrany krajinného rázu - *Souhrn typických znaků krajinného rázu České republiky 2009 – LÖW*, Centrum pro krajinu s.r.o., Praha, 2009, ISBN 978-80-903206-0-4

VOREL, I., (2010). Vyhodnocení krajinného rázu pro územně analytické podklady kraje, vyhodnocení ochrany krajinného rázu formou přírodních parků dle § 12 zák. č. 114/1992 Sb., s. 5

VOREL, I. - KUPKA, J., (2011) *Krajinný ráz identifikace a hodnocení*. Praha ČVUT. ISBN 978-80-01-04766-8

WÖBSE, H., H. (2002). *Landschaftsästhetik*. 1. vyd. Stuttgart: Ulmer. ISBN 978-3800132171

ZUZKA, V. (2001) *Estetika – úvod do současnosti tradiční disciplíny*. Triton, Praha. ISBN: 80-7254-194-3

ŽÁK, L. (1947). *Obytná krajiny*. S.V.Ú. Mánes-Svoboda, Praha

ŽEBERA, K., MIKULA J., (1982). *Řípa, hora v jezeru*, 1. vydání, Panoráma, Praha. s.125

Zákony:

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (ZOPK)

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (stavZ)

Zákon ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (ZSPP)

Zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení v platném znění (SpŘ)

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění (ZoŽP)

Zákon ČNR č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod v platném znění (LZPS)

Zákon č. 100/2001, o posuzování vlivů na životní prostředí v platném znění (EIA)

Zákon č. 13/2005 Sb., evropská úmluva o krajině (překlad)

Zákon SNR č. 543/2002 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění

Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege (*FINCA Bundesnaturschutzgesetz - BNatSchG*) ze dne 29.7.2009 (překlad)

Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, v platném znění

Internetové zdroje:

URL1 - <http://whc.unesco.org/en/list/> cit. 2.3. 2012

URL2 - <http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/landscape>

URL3 - RADA EVROPY. (2000). *The European Landscape Convention*. Florence
<http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/landscape/VersionsConvention/czech.pdf>,
cit. 12.12.2011

URL4 - http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/bnatschg_2009/gesamt.pdf
cit. 2.3. 2012

URL5 - <http://whc.unesco.org/archive/pierre92.htm> cit. dne 12.12. 2012

URL6 - ekologie.upol.cz/ku/kplo/slovnicek_pojmu_krajiny_raz.doc, cit dne
12.12.2011

URL7 - <http://monumnet.npu.cz/pamfond/hledani.php> cit. dne 28.2.2012

URL8 - <http://www.podripsko.cz/> cit. dne 28.2.2012

URL9 - <http://www.kzm-roudnice.cz/cz/pro-turisty/pamatky-a-dalsi-turisticke-cile/> cit. dne
28.2.2012

URL10 - <http://www.roudnicenl.cz/mesto-a-okoli.html> cit. dne 28.2.2012

URL11 - <http://archivnimapy.cuzk.cz/> cit. dne 28.2.2012

URL12 - <http://kontaminace.cenia.cz/> cit. dne 28.2.2012

URL13 - www.cenia.cz cit. dne 28.2.2012

URL14 - <http://www.fotofort.estranky.cz/fotoalbum/g---soudni-okres-roudnice-nad-labem---historicke-foto/> cit. dne 10.3.2012

URL15 - http://www.plbohnice.cz/o_lecebne/historie_lecebny/cz cit dne 10.3. 2012

URL16 - <http://www.hora-rip.cz/hora.php> cit dne 10.3. 2012

URL17 - http://turistickyatlas.cz/vse/misto/6360_hora-rip.html cit. dne 10.3. 2012

9. Přílohy

9.1 Mapové podklady

Příloha č.1a: Řešené území (DoKP) vymezené 2. zónou ochranného pásma Národní kulturní památky hora Říp, automapa v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.1b: Řešené území (DoKP) vymezené 2. zónou ochranného pásma Národní kulturní památky hora Říp, ortofotosnímek v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.2: Geomorfologické a geologické členění řešeného území (DoKP) v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.3: Fytogeografické členění řešeného území (DoKP) v měřítku 1: 200 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.4a: Typy osídlení krajiny v řešeném území (DoKP) v měřítku 1: 100 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.4b: Typy využití krajiny v řešeném území (DoKP) v měřítku 1: 100 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.4c: Typy reliéfu krajiny v řešeném území (DoKP) v měřítku 1: 100 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.5: Krajinný pokryv (CORINE Land Cover) v řešeném území (DoKP) v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.6a: Místa krajinného rázu v DoKP, ortofotosnímek v měřítku 1: 25 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.6b: Místa krajinného rázu v DoKP, mapa II. vojenského mapování – Františkova z roku 1836-1852 v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.6c: Řešené území (DoKP) s vymezenými hranicemi míst krajinného rázu a zobrazením návrhových ploch dle ÚPD, ortofotosnímek v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.7: Místa krajinného rázu v DoKP s vrstevnicemi, ortofotosnímek v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.8a: Přírodní charakteristiky v DoKP, ortofotosnímek v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Roudnice nad Labem (rok 2010), úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.8b: Kulturní charakteristiky v DoKP, ortofotosnímek v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Roudnice nad Labem (rok 2010), úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

Příloha č.8c: Vizuální charakteristiky v DoKP, ortofotosnímek v měřítku 1: 50 000 (zdroj: www.cenia.cz, Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Roudnice nad Labem (rok 2010), úpravy autor v programu ArcGis 9.3)

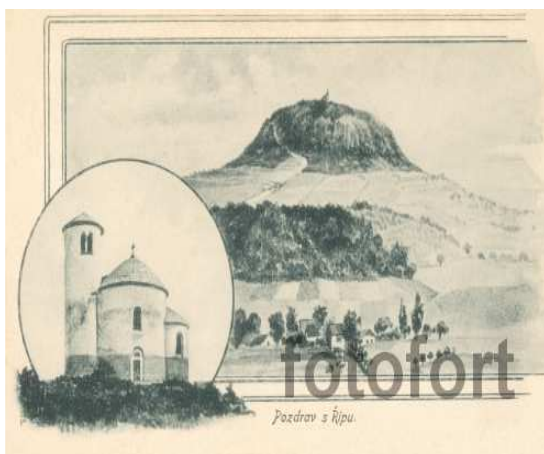

9.2 Fotodokumentace

Pořízené snímky jsou dílem autora. Letecké snímky byly pořízeny Ing. Karlem Hrouzkem. Historická foto jsou dílem pana Zdeňka Fořta (URL14).

9.2.1 MKR 1 Hora Říp

Obr. č. 69 Pohlednice Řípu z roku 1899 (URL14)

Obr. č. 70 Pohlednice Řípu z roku 1900 (URL14)

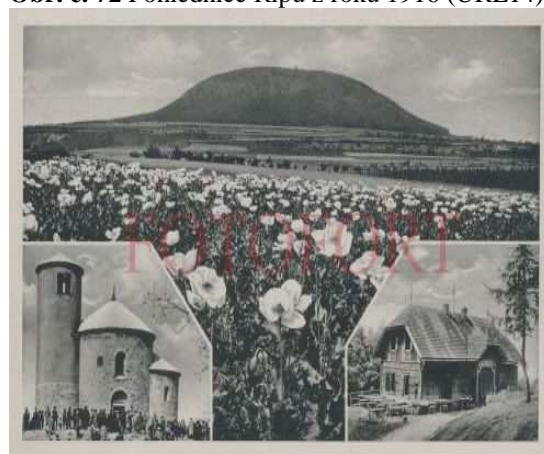
Obr. č. 71 Pohlednice Řípu z roku 1905 (URL14)

Obr. č. 72 Pohlednice Řípu z roku 1916 (URL14)

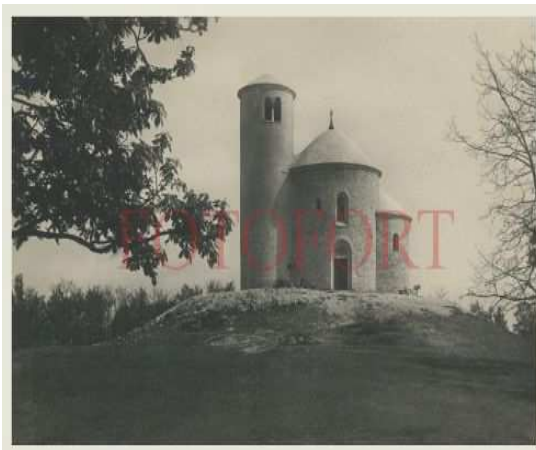
Obr. č. 73 Pohlednice z roku 1909 – chata na temeni Řípu (URL14)

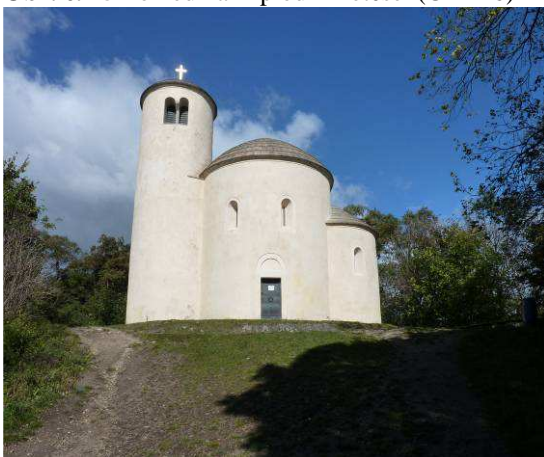
Obr. č. 74 Pohlednice Řípu z roku 1943 (URL14)

Obr. č. 75 Pohled na Říp od Mnetěše (URL16)

Obr. č. 76 Rotunda Sv. Jiří v roce 1945 (URL14)

Obr. č. 77 Rotunda Sv. Jiří na temeni Řípu (autor)

Obr. č. 78 Letecký snímek Řípu - patrná lipová alej na severním úpatí (URL17)

Obr. č. 79 Pohled na Říp ze severovýchodu (autor Hrouzek)

Obr. č. 80 Pohled na Říp od obce Vražkov (autor)

Obr. č. 81 Pohled z Řípu na Černouček (autor)

Obr. č. 82 Pohled z Řípu na Mnetěš (autor)

Obr. č. 83 Pohled z Řípu na Vražkov, v pozadí vrch Vínek (autor)

Obr. č. 84 Pohled z Řípu na Straškov-Vodochody (autor)

Obr. č. 85 Pohled z Řípu na Roudnici n.L. (autor)

Obr. č. 86 Pohled z Řípu na Rovné p.Ř., Krabčice po levé straně patrná obec Vesce (autor)

Obr. č. 87 Pohled z Řípu na Ctiněves (autor)

Obr. č. 88 Pohled z Řípu na obec Mnetěš a Vražkov (autor)

Obr. č. 89 Panoramatický pohled z Řípu (autor)

Obr. č. 90 Panoramatický pohled z Řípu (autor)

9.2.2 MKR 2 Krabčická plošina

Obr. č. 91 Pohlednice obce Ctiněves z roku 1900 (URL14)

Obr. č. 92 Obec Ctiněves v roce 1945 (URL14)

Obr. č. 93 Kostel sv. Matouše v obci Ctiněves (autor)

Obr. č. 94 Kostel sv. Matouše při příjezdu od Krabčic (autor)

Obr. č. 95 Typické umístění budov štítovou stranou k uliční čáře (autor)

Obr. č. 96 Rekonstruovaná zděná brána, původně se „sluncovými vraty“ Ctiněves (autor)

Obr. č. 97 „Socialistická“ vilová zástavba v ulici vedoucí k úpatí Řípu (autor)

Obr. č. 98 Pohled na Říp od Ctiněvsi (autor)

Obr. č. 99 Pohlednice obce Ctiněves z roku 1900 (URL14)

Obr. č. 100 Statky tvořící historické jádro obce Krabčice (autor)

Obr. č. 101 Dochovaná forma a charakter hospodářských staveb v okolí historického jádra Krabčic (autor)

Obr. č. 102 Dominance sakrální stavby v obci Krabčice (autor)

Obr. č. 103 Dominanta krabčického kostela s pozadím tvořeným vrchem Českého středohoří - Sedlo (autor)

Obr. č. 104 Novodobá zástavba ve východní části obce Krabčice (autor)

Obr. č. 105 Linie zástavby respektující umístění a orientaci budov vůči uliční ose - Krabčice (autor)

Obr. č. 106 Bytové domy představují výrazný zásah do původní urbanistické struktury Krabčic, v pozadí silueta Řípu (autor)

Obr. č. 107 Negativním rysem zástavby Krabčic je umístování staveb městského typu do pohledového horizontu (autor)

Obr. č. 108 Vysutý obytný dům (na pilotech) nacházející se na hraně svahu v západní části Krabčic (autor)

Obr. č. 109 Náhorní plošina východně navazující na úpatí Řípu při pohledech ze silnice od Ctiněvse, horizont tvořený intravilánem Krabčic (autor)

Obr. č. 110 Hora Řípu ovládající krajinu výrazně agrární identity (autor)

Obr. č. 111 Pohlednice obce Rovné p.Ř. z roku 1908 (URL14)

Obr. č. 112 Zemědělská usedlost Vladimírov v roce 1914, dnes již nedochována (URL14)

Obr. č. 113 Charakter poválečné zástavby obce Rovné p. Ř. (URL14)

Obr. č. 114 Typické znaky podřipské zástavby - vodní nádrž v centru obce, orientace obytných budov a vstup na pozemek zděnou branou se „sluncovými“ vraty na návsi obce Rovné p.Ř. (autor)

Obr. č. 115 Výjimečně dochované prvky bran se „sluncovými“ vraty“ v zástavbě Rovného p. Ř. (autor)

Obr. č. 116 Dochovaný charakter původní zástavby na návsi Rovného p. Ř. (autor)

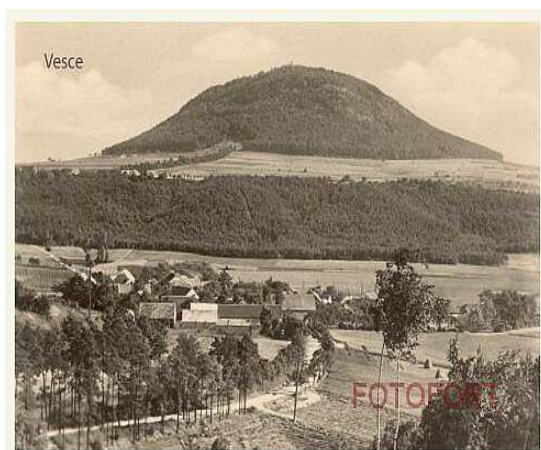

Obr. č. 117 Původní hospodářské stavby - stodoly v obci Rovné p.Ř.(autor)

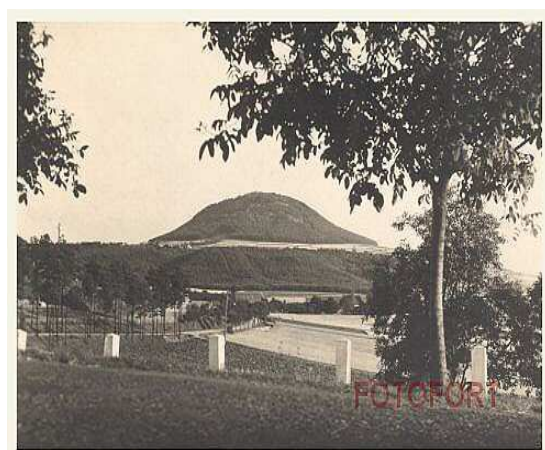

Obr. č. 118 Pohled do lipové aleje vedoucí k úpatí hory Říp (autor)

9.2.3 MKR 3 Mnetěšsko

Obr. č. 119 Obec Vesce rok 1949 (URL14)

Obr. č. 120 Obec Vesce rok 1951 (URL14)

Obr. č. 121 Okolí obce Vesce naprosto ovládané dominantou Řípu (autor)

Obr. č. 122 Jižní průhled MKR Mnetěšsko - od obce Vesce (autor)

Obr. č. 123 Dochované prvky staveb na návsi obce Vesce (autor)

Obr. č. 124 Narušení architektonického typu zástavby návsi obce Vesce (autor)

Obr. č. 125 Dochovanost původních stodol je významným znakem zástavby obce Vesce (autor)

Obr. č. 126 Zděná brána se „sluncovými vraty“ v obci Vesce (autor)

Obr. č. 127 Architektonické pojetí rekonstrukcí v obci Vesce (autor)

Obr. č. 128 Detail rekonstrukce usedlosti obce Vesce (autor)

Obr. č. 129 Kostel a škola v Černoučku rok 1940 (URL14)

Obr. č. 130 Kostel a škola v Černoučku rok 2012 (autor)

Obr. č. 131 Objekt sušičky hmotově dominující intravilánu obce Černouček (autor)

Obr. č. 132 Vizuální kompozice Řípu a hřbitova u obce Černouček (autor)

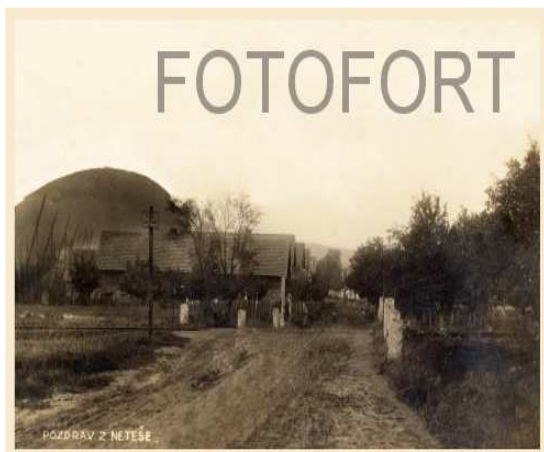

Obr. č. 133 Suburbanizační proces zasahující do intravilánu Černoučku (autor)

Obr. č. 134 Typ staveb charakteristický pro zástavbu obce Černouček (autor)

Obr. č. 135 Pohled napříč obcí Mnetěš se siluetou hory Říp z roku 1925 (URL14)

Obr. č. 136 Celkový pohled na obec Mnetěš z roku 1935 (URL14)

Obr. č. 137 Dominantním prvkem Mnetěše jsou statky tvořící obvod návsi (autor)

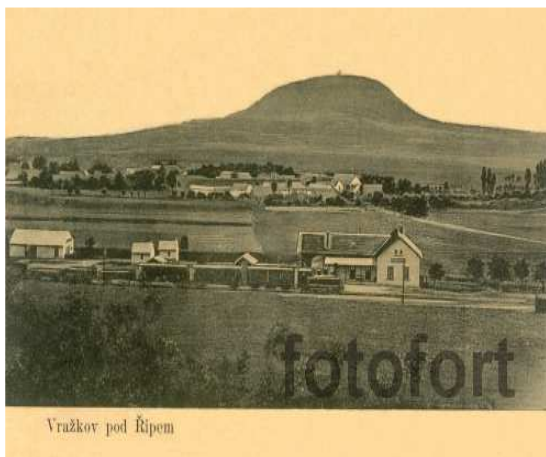
Obr. č. 138 Dvoutraktové řešení staveb v obci Mnetěš (autor)

Obr. č. 139 Devastace urbanistického a architektonického typu (stavby uprostřed pozemků, orientace a půdorys budov, tvar střechy) (autor)

Obr. č. 140 Pohled na obec Mnetěš z úpatí Řípu (autor)

Obr. č. 141 Pohled napříč obcí Vražkov v pozadí hora Říp z roku 1910 (URL14)

Obr. č. 142 Charakter a struktura zástavby v obci foto z roku 1935 (URL14)

Obr. č. 143 Charakter a struktura zástavby v obci Vražkov rok 1935 (URL14)

Obr. č. 144 Charakter a struktura zástavby v obci Vražkov rok 1935 (URL14))

Obr. č. 145 Hmotově výrazná stavba sušičky v obci Vražkov na pozadí s horou Říp (autor)

Obr. č. 146 Zemědělský areál v intravilánu obce Vražkov (autor)

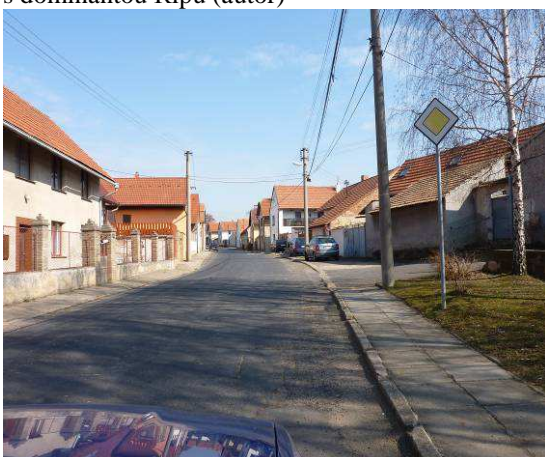

Obr. č. 147 Jižní pohled na obec Vražkov s dominantou Řípu (autor)

Obr. č. 148 Charakter zástavby v obci Vražkov (autor)

Obr. č. 149 Charakter zástavby v obci Vražkov (autor)

Obr. č. 150 Novodobá výstavba v obci Vražkov nerespektující architektonický typ původní zástavby (autor)

Obr. č. 151 Jižní pohled na Říp od obce Mnetěš (autor)

Obr. č. 152 Krajinná dominanta vrch Vínek ležící mezi dálnicí D8 a obcí Vražkov (autor)

Obr. č. 153 Jihovýchodní pohled do MKR 3 Mnetěšsko - patrné těleso dálnice D8 (autor)

Obr. č. 154 Pohled na zemědělské plochy navazující na úpatí Řípu (autor)

9.2.4 MKR 4 Údolí Čepele

Obr. č. 155 Charakter a struktura zástavby v obci Straškov rok 1929 (URL14)

Obr. č. 156 Kulturní dominanta kostel sv. Václava v obci Straškov (autor)

Obr. č. 157 Zemědělský areál na návsi ve Vodochodech (autor)

Obr. č. 158 Křížek umístěný při vstupu do prostoru Vodochodské návsi (autor)

Obr. č. 159 Současný charakter zástavby v obci Straškov (autor)

Obr. č. 160 Současný charakter zástavby okolí rybníka v obci Straškov (autor)

Obr. č. 161 Pohled do prostoru těžebny štěrkopísku u obce Straškov (autor)

Obr. č. 162 Těleso dálnice D8, které protíná MKR 4 Údolí Čepele (autor)

Obr. č. 163 Objekt školy v obci Kleneč rok 1923 (URL14)

Obr. č. 164 Budova školy 2012 (autor)

Obr. č. 165 Upravené koryto potoka Čepel v obci Kleneč (autor)

Obr. č. 166 Rozvodna elektrické energie a za obcí Kleneč (autor)

Obr. č. 167 Letecký snímek části vymezených MKR 5 Perucká tabule a MKR 6 Roudnice n/L (autor Hrouzek)

Obr. č. 168 Rozvodna elektrické energie a za obcí Kleneč (autor)

Obr. č. 169 Charakter a forma zástavby v obci Kleneč (autor)

Obr. č. 170 Zděná brána se „sluncovými vraty“ v obci Kleneč (autor)

Obr. č. 171 Prostor návsi obec Kleneč rok 1925 (URL14)

Obr. č. 172 Současný vzhled návsi v Klenči (autor)

Obr. č. 173 Jižní pohled do Údolí Čepele v pozadí zbořeniště usedlosti Vladimírov (autor)

Obr. č. 174 Hmotově výrazná stavba haly v západní části Klenče (autor)

9.2.5 MKR 5 Perucká tabule

Obr. č. 175 Pohled do prostoru MKR 5 Perucká tabule ze směru od Straškova (autor)

Obr. č. 176 Pohled do prostoru MKR 5 Perucká tabule z opačného směru od Roudnice n.L.(autor)

Obr. č. 177 Výrazné narušení krajiny vlivem povrchové těžby štěrkopísku Straškov(autor)

Obr. č. 178 Severní pohled do prostoru dotčené povrchovou těžbou štěrkopísku (autor)

9.2.6 MKR 6 Roudnice nad Labem

Obr. č. 179 Letecký snímek Roudnice n.L. z roku 1923 (URL14)

Obr. č. 180 Kulturní dominanta Roudnice n.L. Augustiniánský klášter rok 1902 (URL14)

Obr. č. 181 Kaple sv. Josefa v Roudnici n.L. rok 1915 (URL14)

Obr. č. 182 Pohled z mostu do prostoru roudnického náměstí rok 1917 (URL14)

Obr. č. 183 Náměstí v Roudnici n.L. rok 1905 (URL14)

Obr. č. 184 Kulturní dominanta Roudnický Zámek (autor)

Obr. č. 185 Kulturní dominanta Augustiniánský klášter a zvonice (autor)

Obr. č. 186 Jihozápadní pohled na kulturní dominanty z roudnického mostu (autor)

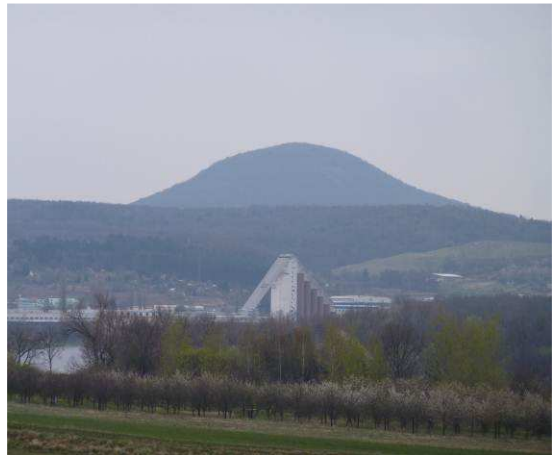

Obr. č. 187 Přírodní dominanta řeka Labe (autor)

Obr. č. 188 Hmotově výrazný objekt společnosti Vitana - pohled od Bechlína (autor)

Obr. č. 189 Pohled na údolí řeky v kontextu s objektem Vitany a siluetou Řípu (autor)

Obr. č. 190 Jižní pohled na Roudnici n.L. s dominantou Řípu (autor)

Obr. č. 192 Jihozápadní pohled na Roudnici s hmotově výraznými stavbami - panelové sídliště (autor)

Obr. č. 193 Rozsáhlá panelová zástavba v Roudnici n.L. (autor)

Obr. č. 194 „Podnikatelské baroko“ v Roudnici n.L. umístěné v běžné zástavbě (autor)

Obr. č. 195 Kontrast současné zástavby s kulturními dominantami Roudnice (autor)

Obr. č. 196 Průmyslový areál roudnických strojřen umístěný v intravilánu města (autor)

Obr. č. 197 Výrobní areál fy. Johnson Controls v Roudnici n.L. (autor)

Obr. č. 198 Pohled na Říp od Roudnice (autor)

9.2.7 MKR 7 Bechlínsko

Obr. č. 199 Charakter a forma staveb v obci Bechlín rok 1918 (URL14)

Obr. č. 200 Charakter a forma staveb v obci Bechlín rok 1943 (URL14)

Obr. č. 201 Historické stavby v obci Bechlín (autor)

Obr. č. 202 Částečně dochovaná forma staveb obec bechlín (autor)

Obr. č. 203 Kulturní dominanta obce Bechlín kostel sv. Václava (autor)

Obr. č. 204 Pseudorenesanční vila Augusta Švagrovského s hrázděným patrem (autor)

Obr. č. 205 Tradiční prvek podřípské zástavby - zděná brána a „sluncové“ vrata“ (autor)

Obr. č. 206 Kontrast nové zástavby „podnikatelské baroko“ (autor)

Obr. č. 207 Současná zástavba v pozadí hmotově výrazný objekt sušičky obec Bechlín (autor)

Obr. č. 208 Charakter a forma staveb, umístění budov na pozemku Bechlín (autor)

Obr. č. 209 Objekt potravin v obci Bechlín (autor)

Obr. č. 210 Stavba nerespektující původní formu a charakter staveb v obci Bechlín (autor)

Obr. č. 211 Pohled na novou zástavbu ve východní části Bechlín (autor)

Obr. č. 212 Pohled do prostoru agrární krajiny Bechlínska (autor)

9.2.8 MKR 8 Beřkovické údolí

Obr. č. 213 Charakter a forma staveb v obci H. Beřkovice rok 1937 (URL14)

Obr. č. 214 Pohled na dochovanou zástavbu v obci H. Beřkovice (autor)

Obr. č. 213 Objekt školy H. Beřkovice rok 1908 (URL14)

Obr. č. 216 Pohled na dochovanou zástavbu v obci H. Beřkovice (autor)

Obr. č. 217 Ústavní kostel H. Beřkovice rok 1936 (URL14)

Obr. č. 218 Ústavní kostel umístěný v zámeckém areálu v H. Beřkovicích (autor)

Obr. č. 219 Pohled na pivovar rok 1907 (URL14)

Obr. č. 220 Současný stav areálu bývalého pivovaru v H. Beřkovicích (autor)

Obr. č. 221 Pohle na dochovaný charakter a formu staveb v historickém jádru obce H. Beřkovic (autor)

Obr. č. 222 Objekt zámku v obci H. Beřkovic (autor)

Obr. č. 223 Letecký snímek H. Beřkovic z roku 1935 (URL14)

Obr. č. 224 Současný charakter a forma staveb v obci H. Beřkovic (autor)

Obr. č. 225 Pohled na elektrárny Mělník ze zámeckého areálu (autor)

Obr. č. 226 Pohled do prostoru Krabčické plošiny ze silnice Černouček-Kostomlaty p.Ř. (autor)

9.2.9 MKR 9 Kostomlatsko - Libkovicí sníženina

Obr. č. 226 Stavby v prostoru návsi v Libkovicích p.Ř. rok 1908 (URL14)

Obr. č. 227 Dochovaný charakter a forma historických staveb v obci Libkovicích p.Ř. (autor)

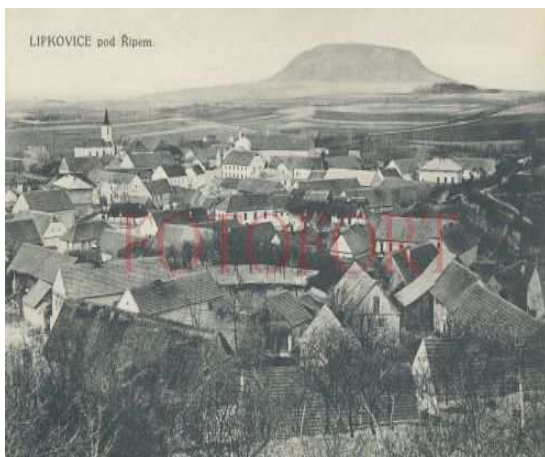

Obr. č. 228 Kulturní dominanta obce Libkovicích p.Ř. - evangelický kostel rok 1908 (URL14)

Obr. č. 229 Pohled na obec Libkovicích p.Ř. od Kostomlat p.Ř. - patrné hmotově výrazné objekty zemědělského areálu (autor)

Obr. č. 230 Obec Libkovice p.Ř. se siluetou Řípu rok 1914 (URL14)

Obr. č. 231 Dochovaný charakter a forma staveb v obci Libkovice p.Ř. - zděná brána se „sluncovými vraty“ (autor)

Obr. č. 232 Dochovaná forma a architektonický vzhled staveb v obci Libkovice p.Ř. (autor)

Obr. č. 233 Současný charakter a forma staveb v obci Libkovice p.Ř. (autor)

Obr. č. 234 Pohled na kostel sv. Petra a Pavla v Kostomlatech p.Ř. rok 1908 (URL14)

Obr. č. 235 Charakter zástavby v obci Kostomlaty p.Ř. rok 1937 (URL14)

Obr. č. 236 Kulturní dominanta kostel sv. Petra a Pavla v obci Kostomlaty p.Ř. (autor)

Obr. č. 237 Pohled do Kostomlatsko-Libkovičké sníženiny při sjezdu do obce Kostomlaty p.Ř. (autor)

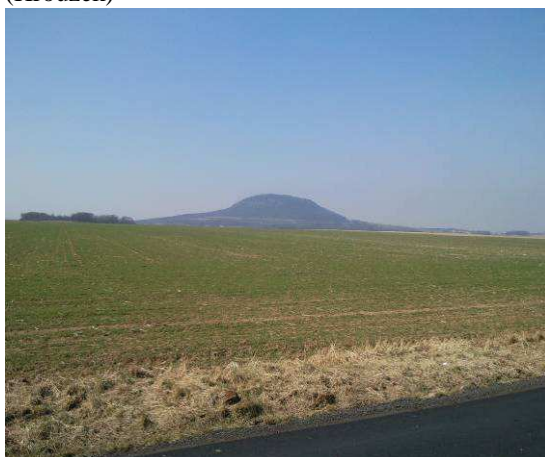
Obr. č. 238 Pohled na Kostomlaty p.Ř. od obce Libkovičky p.Ř. (autor)

Obr. č. 239 Letecký snímek Kostomlat p.Ř. (Hrouzek)

Obr. č. 240 Pohled na Kostomlaty p.Ř. od obce Libkovičky p.Ř. (autor)

Obr. č. 241 Pohled na horu Říp ze silnice Kostomlaty p.Ř. - Krabčice (autor)

Obr. č. 242 Charakter a forma staveb v obci Kostomlaty p.Ř. (autor)

Obr. č. 243 Charakter a forma staveb v pozadí kulturní dominanty kostel v obci Kostomlaty p.Ř. (autor)

9.2.10MKR 10 Levý břeh Labe

Obr. č.244 Prostoru podél zlomu do údolní nivy řeky Labe (autor)

Obr. č.245 Pohled do prostoru, kde se uplatňují agrární scelené pozemky (autor)

Obr. č.246 Pohled na Levý břeh Labe, v nivě železnice a v pozadí město Roudnice n.L. a hora Říp rok 1901 (URL14)